1624 12/1o købte byen silkestof til en fane " med guld at berede".
Det blev købt i København, 3 rdl. 3 mark kur. 12 sk.

Christian Perlestikker udtog og købte noget grønt sysilke hos Erich Helmers på Torvet(Torvet 11). Perlestikkeren fik 8 rdl. for våbenet at stikke udi fanen.Det dækkede også arbejdsløn og for sølvbånd.

Gabriel Sværdfeger forgyldte den gamle spids til fanen, da den var "slet forrustet" og for en skrue dertil, 3 dl. og 12sk.
Oluf Skrædder for sort sysilke, søm og blåt silkefløjel og galonner, som stangen blev stafferet med, 9 makr, 4 sk.

- Prins Christian var i dagene 1o-11/1 1624 på Møn for at jage. og der kom afog til dyr,som skulle videre til Frederiksborg 17.januar var han atter på jagt, og 2o.s.m. kom han fra Møn på vej til hovedstaden og fik 16 vognefra lauget. 27.s.m. kom der atter en del dyr, der skulle videre til Frederiksborg. Samme dag kom enkedronning Sophies doktor "Anders ?", der havde været i hovedstaden.
- 12/2 Sendte byen bud til Beldringe, at prins Christian ville logere der sammme nat.
- 12/2 Kom en ligger og en af dronningens piger(Lisbeth), der skulle til Kronborg til fru Kirsten Munk. Kom fra Nykøbing.
- 28/2 Kom en ligger, der skulle til enkedronning Sophie med 1 td. pommerans.
- 24/3 Kom kongens doktor,Henning Armiseus Medicus, på vej til enkedronningen i Nykøbing. Tilbagekomst 3/4.
- 27/3 Dronningen var syg, og man sendte derfor en tønde øl fra til hende fra hovedstaden.
- 8/4 kom en ligger med et brev,kongen havde skrevet og som straks skulle sendes videre til fru Kirsten Munk på Frederiksborg slot.
- 17/4 Kom et begravelsesbrev,der skulle sendes videre i anledning af hertug Ulrichs død. Det fremgår af kæmnerregnskabet, at Jacob Meyer var enkedronnings brevdrager og Hans Dreyer var prins Christians.
- 9/5 kom en postriderfra Frederiksborg med breve fra fru Kirstin Munk til dronning Sophie i Nykøbing.
- 13/5 kom kongens staldmester fra Frederiksborg med nogle heste, der skulle benyttes ved hertug Ulrichs begravelse i Tyskland.
- 16/5 kom noget gods (Kirsten Munks)der skulle sendes til Vallø.

Køge Arkiverne

1624 29/5 var samlet et antalt bøndervogne for at modtage prinsens folk og gods, derkom fra begravelsen.

- 9/6 kom to fyrstinder, der var inviteret til hoffet på Københavns slot. To herremænd skulle opvarte dem på rejsen, der gik over Roskilde.
Samme dag kom lensmanden,Mogen Kaas,for at mønstre borger - væbningen. Københavns len.

- 24/6 Rejste de to fyrstinder hjem med folk og gods. De fik 14 vogne og blev fulgt til Vordingborg af herremænd.

- 3/7 kom hertug Christian med folk og gods. Fik 3 vogne.

- 22/7 modtog byen en kgl. forordning, at der foreløbig ikke måtte indføres silkevarer i landet.

- 26/7 kom der bud om en dreng, der havde stjålet fra hertug Christian, da han rejste til Lolland-Falster.Efterlysning.

- 8/8 kom der bud efter kongens livlæge, der opholdt sig i hovedstaden. Kansleren var blev syg på sin gård på Lolland.

-- 9/8 opholdt Chr. 4. sig på Ibstrup, hvorfra man i Køgemodtog et brev til kansleren, som kongens hurtigt ville i forbindelse med, fregik det i henvendelsen til byen.

- 11/9 skulle hertug Ulcichs folk og gods bringes til Roskilde. Hertugen var i følget.

- 13/9 Kom der folk fra ladegården ved København med 2oo øxne, der skulle trækkes videre til Vordingborg.

- 14/11 kom en ligger fra hovedstaden med 2 fade vin,der var indpakket som gods og skulle videre til enkedronningen.

- 15/12 kom en vogn med en jordemoder fra Næstved, der skulle videre til kanslerens frue i hovedstaden.

1624 på ny med flere udtræk af regnskaberne:

- 7/4 betalt en dreng for at gå til Vallø og befale Povel Ibsen, at han skulle møde Chr. 4. på Tryggevælde.

- 31/7 Købt 2 stk. 14 alen træ til den krigsgalge" her står på Torvet" 4 store spir, 1 td. øl til tømmermændene, 2 egeplanker til en hest at straffe soldaterne på, 1 stk. 12 alen gull.træ til hestens ben.
Fra 11/8 - 12/1o ses der at have opholdt sig soldater på rådhuset. Byen bekostede for tællelys hver aften a 2 skilling, 7 ½ mark,4 sk.

Køge Arkiverne

1626 12/1o Jens Møller i Bregentved mølle solgte en møllesten for 18 ½ sletdl. (var 7 ½ "Spaade)

- - Rådhusboden blev lejet af Jørgen, der tjente Søren Jensen Kræmmer (og kælderen derudi findes). Her var 6 hylder og 1 lidet gl. skrin. Fra Sct. Michael til årsdagen 1627.

- 17/2 Efter Mads Ravns ordre givet en færgemand fra Westfalen, hvis formue de spanske krigsfolk havde frataget, 3 dl. 8 sk.

- 3o/7 givet en fordrevet præst 3 dl. 8 sk.

- 23/12 Mikkel Smed for en lænke(kæde) at forlænge og fly til tvætte-broen.Og til en tømmermand fordøn ene bænk ved tvættestedet at gøre færdig.
Holdsvognene havde svigtet 12o rejser,som årets kæmner,Jens Madsen, skulle indkræve på byens vegne. (Bøderne).

1627 JensNielsen møller idømt en bøde på 4o mark, fordi han sønder-brød muren i fængslet og ville udbryde. 15 dl. blev betalt af hans svoger Søren Møller.

- 9/1 åg Jørgen Frandsen til Store-Heddinge og der forkyndte menig - heden om regeringsråds-skrivelsen angående det møde, der var berammet til 29.jan. i Odense.
Blev Michael Scheimar antaget til vagtmester for de 24 borgere "og andet indseende som det sig bør.Løn: 6 dl.1 mark om måned.
Byens trommeslager fik 4 dl. om måneden.

- 3/2 åg kæmneren Jørgen Frandsen om natten efter borgmesterens ordre til Vallø i Claus Thor Schmedes fraværelse fordi prins Christian og fru Kirsten var kommet og forlangte borgervogne. Buddet,der var kommet fra prinsen, vidste ikke hvormange eller hvor vognene skulle møde. 4/2 mødte 8 vogne,der skulle til Ringsted og 4 til Roskilde,efter prinsens befaling op ved Vallø.
Det fremgår af regnskabet at kronen holdt staldøksne på Bel-dringe og Lekendegård.

- 26/5 Kørte man kgl. Majst.s skibsfører Morten Jacobsen fra det skib, der var under bygning på Lolland. Han medbragte adskil-lige skabeloner gjort af træ,hvoraf adskillige til samme skibs fornødenhed skulle gøres. Fik 2 vogne.

- 12/7 åg 22 vogne 2o kister indpakkede med pistoler til Tryggevæl-de. Iver Drabant og en bøsse skytte fulgte med vognene, der iligen skulle fremføres til Hans Majestæt.

- 27/6 Kongen var på Vallø og sendte sin tjener,Peder Brande med noget gods, der hurtigt skulle køres til København. Havde kongens pas på iligen at rejse nat og dag. Fik holdsvogn.

Køge Arkiverne

1627 1/7 kom en ligger, der skulle til Nakskov "angående det ny skib hvad det skulle kaldes. Stalder Kaas.

- 27/7 ankom Stalder Kaas fra Nakskov på vej til København" fra det ny skib". Ville ikke nøjes med en holdsvogn. Fik en borger - vogn, 3 ½ mark 4 sk. Havde kongens pas dat. Lauenborg 3/7.

- 5/8 Åg 4 vogne til Nykøbing med noget tøj enkedronningen havde affærdiget(bestilt).

- MødteJørgen Skeels tjener på Vallø med et pas " iligen nat og dag" til ritmestre her i landet ang. adelens heste, der iligen skulle til Hans Majestæt.

- 15/8 Ankom Peder Slagter med 15 vogne, der skulle videre til hoved - staden med flæsk købt til kongens behov. Fik vognskifte i Sol - rød. En af vognene kørte ham direkte til København.

- 2o/8 Den dag blev tinget holdt på rådhuset og ikke som sædvane ved tingstokkene .

- 25/8 Kom en ligger ved navn Peder Dreyer med en skrivelse til by - rådet, at alle byens skuder, byens tilhørende, skulle anholdes og bruges til at føre kongens krigsfolk"fra Phøl hid til Dan - mark ". 1/9 kom der bud om, at krigsfolkene var indkvarteret på Phøl (dat. 24/8).

- 2o/9 kom 4 vogne med sårede krigsfolk, deriblandt oberstløjtnant Alexander Citon, som skulle videre til hovedstaden. "Sårgjort af fjenderne", hedderdet.

- 9/1o var der stadig krigsfolk i"Pløn". Kongen var på Dalum 11/1o.

- 22/1o åg 5 vogne og 1 holdsvogn oberst Marquard Rantzau og hans folk til regeringsråd i hovedstaden.

- 24/1o kom Peder Dreyer med 1ooo musketter og anden munition til Køges defension.

- 29/1o kom Mandrup Due på vej til Fyn iligen. Havde regeringsråd- ets pas. dat. 28/1o.

- 3o/1o Blev borgervæbningen mønstret af slotsherren.

- 3/11 2 vogne åg Palle Rosenkrantz til Kønbenhavn om aftenen sildig Rejste iligen bort og havde noget på kongens vegne vigtigt at forrette. Kunne ikke med holdsvogne være betjent,men måtte ufortøvende bort " udi det ganske Mørke Vejrlig og blev med Lygte samme Nat ledsaget". 3 rigsmark.

- 1o/11 Kom en kaptajnløjtnant og fik vogn til Tryggevælde.Skulle til Møn efter de soldater der var indkvarteret og føre dem til hovedstaden.

- 27/11 Kom nogle syge soldater fra Møn på vej til København.Fik 6 vogne på grund af deres sygdom. 1.december åg vi nogle nøgne og syge soldater til København. De kunne ikke gå.

Køge Arkiverne

1627 9/12 hedder det: 4 kaptajner samt 2 officerer som var kommen fra Slagelse til København og skulle siden derfra over til Lolland og der sammesteds at blive udi landet efter enkedronningens befaling. Enkedronningen følte sig utryg ved krigssituationen. Officererne blev nu kørt fra Køge til Tryggevælde. De havde opholdt sig hos Claus Thor Smede om natten (Torvet 9).

- 14/12 taler regnskabet om "et fransk bud" der havde været på Tryggevælde "men kunne ikke kende kongen".

- 27/12 passerede folk der skulle til Lybæk. De havde kongens pas dat. 26/12.

- 8/7 (stadig 1627) kom kongens sejlmager der skulle til Lolland at skære sejl til det nye skib.

- 17/10 Kom Peder Dreyer med 2 grove skyts og 1000 musketter til byens defension fra Tøjhuset. Var hos mig til den 24/10 og kunne ikke på grund af vejrliget komme ud på reden og levere samme munition fra sig. Fik 14 måltider hos mig, og lå hos mig til den 24. ds. (Musketterne er tidligere indført. Nu drejede det sig om udgifterne til opholdet hos kæmneren) 25/10 indføres en udgift for skillerum, d r blev opsat på rådhusloftet, tværs over, og til en dør og et slagvindue for den nordre gavl. Her skulle musketterne ophænges.

- 21/8 vedrører udgifter til 5 vagthuse: Broport, Vesterport, uden for Nørreport, ved strandsiden item til byens bolværk og på Reberbane.

  Et vagthus på Sønderbro og 3 slagbomme og en bjælke tværs over Sønderbro samt 2 egestolper på begge sider. 6 lispd. og 2 skålpd. stangjern til at beslå bommen ved Nørre -og Bro - port. Vagthus ved bolværket.

- 3/12 Givet Oluf Sørensen, som bor uden for byen, der endelig om natten skulle til Vallø (Valdøye) at forfare, hvilke vogne prinsen havde bestilt. Selv kunne jeg ikke komme frem ved stranden formedelst overflødigt vandflod, måtte tilbage igen og af Oluf Sørensen blev ledsaget over Egøje å i stor fare og vandflod. Gav ham 1 mark. (Kæmneren).

- 28/4 bekostet en ny dør til Lovporthus, hvor byens hyrde har sit værelse.

- 2/6 En dør til den inderste stue på Lovporthus og nogle trin til trappen, der var ganske rådden samt 1 lægter til række til samme trappe.

  Trævræket på dæmningen over Tudsegraven uden Nørreport var faldet ned, dertil: 30 stk. 10 alen træ, 9 stk. 8 alen træ. En brolægger lagde stenbro.

- 27/10 Søren Mogensen og Søren Jensen holdt vagt i kirketårnet i 9 nætter, fra 16/10 - 25/10. Fik ½ mark hver pr. nat.

Køge Arkiverne

Uddrag af byfogedregnskaberne(R.A.)

1617 kom fru Anne Lykke til Køge

162o kom ridefogeden fra Københavns slot for at forkynde kongens breve.

1625 fik kæmneren(valgt en gang årligt) Willum Christensen(Nørregade lo) en bøde for at have fjernet et bomærke på et stolestade i kirken.

1639-4o Indeholder byfogedens regnskaber en stor sag vedrørende Margrethe Frantzdatter Nordbagges gård i Køge.

Kæmnerregnskaber L.A.

1623 16/9 kom Chr. 4.,enkedronning Sophie og prins Christian gennem Køge.

1624 17/1 kom Kgl.Majestæts skytter tilbage med 3 læs vildt.

1621 4/5 kom 3 drabanter, som blev indlogeret hos byfogeden Hans Sigersen,der ejede en gård på vestsiden i Brogade.

1623 27/8 fik Søren Jensen Kræmmer(Museumsgården) en bøde for sin ulydighed, d.v.s. for at nægte rejsende husly,endskønt han havde både tavle og tegn hængende uden for sin port, der viste, at her kunne en tilrejsende få husly og mad.

1616 3o/5 Givet en karl til Sigersted for nogle Krebs til Dronningen, som var her i byen. (enkedronningen).

1627 26/1 kom en ligger med 3 tdr. enebær til dronning Sophie.Fik vogn til Tryggevælde.

Køge Arkiverne

Mærker for vraggods

1619 29/1 indførte byfogeden Dennis Christensen vidnesbyrd mod Christen Kræmmer som er Jens Kock,der er svoren vrager udi byen.Han bekendte, at det kendte: som fandtes på nogle tønder gods udi Christen Kræmmers værge, hvorfor Andrit siden det kom fra hans,er hans og i hans medfølgers hånd, og svor ved sin saligheds ed, at det ved stranden fik en halv kridt som vraggods bør og ingen anden bimærke hos. Med udi hans kælder så at være gjort bimærke derpå, som er et kors.

Christen Kræmer nægtede i første omgang, men bekendte derpå, at der fandtes to fade"Rott bier" i hans kælder,som Hans Platz hidførte,og at han ikke andet ved, end at Hans Platz det hos tolderen angivet,og dersom det ikke er sket,da vil han være derfor på hans vegne udi mindelighed,og bekendte at samme lybsk øl ikke er vraget eller "Sirklidet".

Samme øl af borgmester og råd er påkendt at være forbrudt til kongen og byen. Rådstueprt.

30/4 beskæftigede retten sig med en konebytning. Samme dag mødte skipper Poul Jacobsen og hans kone, Barbara op i retten, sidstnævnte med et blåt øje. Som vidne mødte bådsmand Hans Nielsen fra Køge, der forklarede,at skipperen og hans bådsmand,Laurits Mortensen,havde aftalt, at bådsmanden skulle have konen.Skipperen ville give ham den halve skude,lo daler og en dyne,hvis han ville overtage hende.Der blev drukket fæstensøl, og konen fik lovning på et par tøfler.

Konen erkendte rigtigheden af det fremførte og svarede hertil", at når manden ikke ville have hende mere,måtte hun finde sig i det. Efter en lille måneds ophold i byens arrest blev de frigivet. Skipperen lovede at betale for opholdet,og undskyldte sig med,at han have solgt sin kone i drukkenskab. Rådstueprt. 28/5 1619.

Køge Arkiverne

1625 fjernede kræmmer Willum Christensen navn og bomærke på et stolestade i kirken, efter at hans brev på stadet var underkendt, bøde 1o dl. kæmnerregn. (Nørregade 1o).

1628 21/11 blev drengen, der tjente hos Ingeborg, rådmand Gregers Hansens hustru (Brogade 3 a) dømt for at have slået sin madmoder på øret, hende "til spot og spe i sit eget hus". Ifølge dommen skulle drengen være ude af Sjælland inden tvende solemærker. Rådstueprt.

1628 fik Daniel Pottemager 1 dl. i bøde for at have slået Willum Pottemager i sengen med en pisk. (Se Pottemagere i Køge) Byfogedregn. R.A.
Vi kender udtrykket" Han skal ned med nakken". Køgenserne i 1600 - tallet havde det på en anden måde. Ved flere sager om klammeri læser man, at den eller den skulle slås under fødderne. Var man særlig grov overfaldt man den, man havde et særligt had til, ved at overfalde ved - kommende om natten i sengen.

1629 Da den velhavende Claus Bager, der boede på Torvet (1682 matr. 2o) fremgår det af skiftet, at to af hans sønner var fraværende, fordi de studerede henholdsvis i Paris og Amsterdam. Claus Baggers broder Anders Bagger, der i mange år havde beboet rådhuset og forpagtet stadskælderen, overtog gården efter megen diskussion i bytinget. 1)

1631 3/1o To snedkere skulle vurdere den gamle prædikestol (Rådstueprt.)

1632 23/4 fremgår det af tingbogen, at smedenes laughus lå i Noseportstræde. (på østsiden).

1633 En rettelse vedr. branden: Det var ikke Kirkestræde 1o, som blev beskadiget under branden, men nr. 8, skomager Rasmus Lauritsens gård.

1637 7/8 fremgår det af tingbogen, at den danske skolemester Peder Lauritsen Sommer ejede hjørnegården, det søndre hjørne af Store og Lille Kirkestræde. Ifølge skødeprt. 1699(26) ejede hans søn, Laurits Pedersen Sommer nu gården, og der blev stadig holdt dansk skole.

1633 var der i kirkeblokken (tømt af værgen):
9 daler i sølvmønt
Af skilling og 2 skilling, 28 daler
Af søslinge, 5 daler, 2 mark
Hvider, 3 daler, 3 mark. (Kirkeregnskabet)

1634 2/7 Ved stævninger varslede man, hvis den tilsagte ikke selv var hjemme, begge naboer (Tingbogen) Det var almindeligt gennem årene. En køgenser, der havde en sag mod ridefogeden på Vallø, udtalte i retten, at han havde været ved Valløs port og givet fogeden 14 dage i vidners påhør (Tingb. 1643 1/5 (43)

1) Gården blev nedrevet under svenskekrigen og ført til lejren i Brønshøj. (Den genopførte gård efter branden 1633). Anders Bager omtales i 1648 som forarmet og havde forladt byen, tingb. 8/5.

Køge Arkiverne

1629 3/2 Frantz Henrichsen fik 47 sletdl. 1 mark for at have saltet tdr. kød for Hans Majestæt.

- 17/2 kom Otto Marsvins tjener fra Kbhvn.og tog videre til fru Ellen Marsvin påVallø.

- 1/3 fik Claus Daa en vogn til Holmegård. Hans Lystru i Brogade åg ham.

- 6/3 Skipper Claus kom fra Femern med sin skude til Niemstadt,og der lod Kgl.Majestæt den synke. Havde paspå en vogn til Kbhv.

- 2/1 fik 5 syge bådmænd fra Kgl.Majest.s galej "Hjorten" 2 vigne til Kbvhn.

- 6/4 kom Peder Pedersen fra Kbhvn. skulle bestille vogne til Kgl. Majestæts gesandter: Ansler Chr. Friis,Hr.Albert Skeel.

- 7/4 Kom Peder Pedersen tilbage fra Vordingborg."Havde været henne af Vejen at bestillle vogne til gesandter. Fik aften og morgen 2 måltider mad og øl. 24 sk. Lod posthesten han redpå hid blive her,indtil han kom tilbage fra Vordingborg og red til København igen. Fik samme hest i 2 nætter og 2 dage 2 skp. havre, 2 slet mark, 4 sk.

- 6/4 Kongens Gesandte, Chr. Friis og hr. Albert Skeel. På rejse til Lybæk.

- 9/4 Palle Rosenkrantz tjener med adskillige slags træer, der skulle sættes i haven på Beldringe. Fik 3 vogne.

- 16/4 Kom Chr. 4. og hertugerne Frederich og Ulrich. Kom fra skibene på Lolland(slotsøen). 8 vognmændåg dem til Kbhvn. Andre 8 vogn åg deres folk og gods.

- 29/4 bekom velb. Frederik Reedtz tjener (Tryggevælde) vogn til Kbhvn. Havde noget at berette om soldaterne, som ligger her i byen, eftersom han på adskillige tider haver med 4 kompagnier at bestille. Havde kongens pas " " altid at skal anses".

30/4 kom Mester Jacob Engelbrecht fra Kbhvn. og rejste til Rønnebæksholm, havde velb. fru Kirsten Munks pas, dat. Kronborg 26/4.

- 1/5 3 borgervogne åg officererne over de loo franzøche soldater her i byen, " så og de syge og kvæstede soldater her i Byen til Næstved". 15 K. mark.

- 15/5 kom vel. Henrich Rantzau, sal. Niels Sehesteds løjtnant, havde været anholdt hos fjenden.Kom fra Lybæk. Rejste til Kbhvn.

- 29/5 bekom hofmest. Just Høeg 2 vogne til Kbhvn. (Gjorslev).

- 1/6 bekom hofmester Just Høeg 2 vogne til Gjorslev.

- 5/6 bekom Johan Testmann,husfoged på Rendsborg, vogn til Tryggev.

- 1o/6 kom kaptajn Kimmerling fra Kbhvn. Fik vogn til Lollad,eller hvor Hans Majestæts var at finde. Fik vogn til Tryggev.

- 1o/6 kom Dronning Majestæts bartskærer, Mester Andreas, havde nogen tid værte på Kgl.Majestæts skibe. Skulle

KøgeArkiverne

1629 1o/6 kom velb. Palle Rosenkrantz fra Kbhvn. Ville til Fyn - eller hvor Hans Majestæts var at finde. Fik en vogn til Næstved.

- 1o/6 5 vogne åg Prins Christians folk og godstil Tryggev.
- 26/6 Bekom Hans fyrst. Naade,Prinsen 7 vogne til Kbhvn. Kom fra Falster.
- 23/3 kom Christopher Urnes tjener, blev affærdiget til stathol - deren med magtpåliggende breve. Svend Poulsen(Vestergade 16) åg ham til Kbhvn, fordi der ingen vognmænd eller holdsbøn - der var at få i byen. Fik 4 kurant mark.
- 22/3 7 vognmænd åg Kgl.Majestæts hakker, spader og hjulbører til Kbhvn. Fik 21 mark.
- 23/3 kom skibsbalberer Joachim Rocke fra Kbhvn.Skulle til Kgl. Majestæts skib " Vachten", på Lolland.
- 16/4 kom Kgl.Majestæt samt de unger Herrer,hertug Ulrich og hertug Frederich fra skibene på Lolland. 8 vognmænd åg dem til Kbhvn. 8 borgere åg deres medhavende folk og gods
- 19/4 bekom 2 fanger af de franzoche 4 måltider mad.
- 2o/4 bekom løjtnanten over de loo soldater her i byen ligger en vogn til Kbhvn.anlangende førnævnte 2 fanger, som her er fængslet.
- 22/4 kom velb. Henrich Vinds tjener fra Kgl.Majestæts skib "Hummeren".Fik vogn til Kbhvn.
- 24/4 bekom hertug Frederich 6 vogne. Rejste til dronning Maje - stæt på Falster.
- 25/4 kom velb. David Sinclers tjener fra Lolland. Havde træ - skabeloner at føre til Kbhvn.at gøre jernredskaber af til Kgl. Majestæts skib. Fik 1 vogn.
- 24/4 bekom hofmester Just Høeg 3 vogne til Gjorslev.
- 26/4 bekom velb. fru Kirsten Munks tjener, Povel Schrien, vogn til Kbhvn. Kom fraJungshoved.Havde hendes pas, dat. Kron - borg 25/4. Kom tilbage 27/4 (26/4 til Junghoved og 27/4 fraJunghoved). Havde hendes pas på vogn frem og tilbage.
- 27/4 kom herug Frederik fra Falster, Bekom 5 vogne til Kbhvn., foruden velb. Frederich Reedtz egen vogn. Samme dag bekom Frederich Reedtz en vogn til Tryggevælde. Lensmanden havde overladt prinsen sin egen vogn til rejsen.
- 3/7 kom Palle Rosenkrantz fra Kbhvn. og ville til HansMajestæt. En holdsbonde fra Hundige åg ham til Vallø, og Jacob Brndevin hentede siden hans skrin, han havde glemt. 5 sletmark.
- 9/7 HansRaadich, kongens drabant kom fra Vallø og havde Kgl. Majestæts pas dat. 9/7 på en vogn til Kbhvn. 3 K.mark.
- 14/7 kom en ligger med breve fra Hans Majestæt og statholder til Vallø. Havde statholderens pas dat. 13/7"frem og hid".2o sk.

Køge Arkiverne

1629 27/7 fik hofmester Just Høeg en vogn til Gjorslev, 2 k. mark.

- 28/7 kom oberst Mackey fra Kgl.Majestæt i Gluckstadt. Havde pas på 4 vogn."Bekom ikkun 2 ")
- 17/8 kom en jæger, Kgl.Majestæts, Meisen, fra Frederiksborg rejste til Møn efter vildt.Havde kongens pas på nødstørftige vogne til sig og hans medhavende vogne, hvor han på adskillige steder kunne ankomme, og nødstørftige folk og heste,der kunne fremføre de dyr kan kunne bekomme.Fik 4 holdsbønder og 1 borgervogn. 2 k. mark.
- 2o/8 kom skipper Peder Jensen Thisted tilbage og skulle frå Kbhvn med et stort sejl til en af kgl.Majestæts jagter, som han måtte forlade under Stevns herred, formedelst det store sejl var sønderslagen.
- 28/8 kom Christopher Weisner(Meisner) Kgl.Majestæts jæger fra Vordingborg. Fik 7 vogne til Roskilde med Kgl.Majestæts vildt. 21 k. mark..
- 17/8 Betalt Anders Guldsmed(Køge) for et stempel og loo tegn han gjorde af bly til fattige folk her i byen. 5 sletmark.
- 12/lo Betalt Michel Vogmand for en karl han åg til Kbhvn. ved nattetider iligen med kongebreve. 3 K. mark.
- 16/lo kom en ligger fra Kbhvn. Havde statholderens pas dat.14/lo "hvor han kunde finde welb.Palle Rosenkrantz".
- 25/lo fik HansKok, der var udlånt fra Køge, en vogn til barsel på Frederiksborg.En vogn til Roskilde.
- lo/11 åg 2 holdsbønder Chr. 4. til Tryggevelde.
- 16/11 kom hertug Ulrichs tjener fra Falster. "Lå (overnattede) til Hans Christensen(Brogade 19).Fik vogn til Kbhvn.
- 17/11 kom kongens hjulmand, HansNielsen fra Vordingborg."Havde været henne at lade Hjultømmer hugge, Fik 1 vogn til Kbhvn.
- 21/11 kom Hans From, en ligger fra Nykøbing. Havde været til skibe med de løver,som var på Københavns slot. En holdsbonde åg ham til Kbhvn. Byen fik hvert år en ny kæmner
- 26/12 Blev Jørgen Steinlin,kopsætter i Køge affærdiget dronningen i Falster.Fik en vogn til Tryggevælde, 2 k. mark.

Skipperem Svend Olsen, Vestergade 34, havde i kalenderåret 2/1 1629-2/1 163o været kæmner.Ved revisionen fremgår det, at holdsbønderne havde 393 gange fået hjemlov i stedet for at køre. Det var forsømte rejser, son han skulle opkræve på byens bekostning. På andre rejser havde han beregnet sig for meget. Det gjaldt også prisen for måltider. 191 måltider havde han sat til 12 sk. stk, men sidste år var de kun beregnet til 8 sk. lo4 måltider til fanger var sat til 8 sk. men han måtte kun beregne dem til 6 sk. Svend Olsen var derfor blevet byen skyldig 21 sletdaler, 2 mark og 6 sk., som han straks skulle levere

Køge Arkiverne

1629 4/9 kom en ligger fra København med citroner og pommerans til enkedronningen på Nykøbing slot. Fik en vogn frem og tilbage. En holdsbonde fra Hundige åg ham til hovedstaden.

- 14/9 Hans Persen åg kurfyrstindens af Sachsens gesandter, som havde været til Palle Rosenkrantz bryllup på rådhuset, til Tryggevælde. Johan Kusk og en anden fik også 5 mark.

- Samme år indførte byen en skat på håndværkssvende og tjenestefolk, hvoraf fremgår følgende:
Smedesvende 9, skrædder 9, Skinder 6, væver 3, guldsmede 3, snedker 4, bager 8, perlestikker 1, hattemager 1, skomager 13, grydestø - ber 1, lædertouger 1, feldbereder 1, dertil kom 29 tjenestekarle.

- 14/9 skriver kæmneren " En af Hans fyrstl. Naade Edelknaber (prins Christians) var her med en Skænk til velb. Palle Rosenkrantz bryllup". Fik vogn til Tryggevælde.

- 14/9 Velb. Christen Thommesen var her til velb. Palle Rosenkrantz bryllup. Fik vogn til Roskilde.

- 19/9 Kurfyrstinden af Sachsens kammerjunker, hofjunker, 3 edelknaber livmedicus og doktor fik borgervogne til Tryggevælde. På vej til Nykøbing.

- 21/9 kom Kongens livmiticus, docter Arniseus fra København ," hvor han kunne finde Mans Majestæt" hedder det. Fik 2 vogne til Tryggevælde.

- 23/9 12 vognmænd åg prins Christians folk og gods til Tryggevælde, " og siden måtte åge dem derfra til Gisselfeld".

- 2/lo kom prins Christian fra Falster på vej til København. Fik 14 vogne, og hver fik 3 k. mark.)kurant)

- 2/lo kom en ligger fra Fyn. " Havde været der med Kgl. Majestæts Breve".

- lo/11 14 vognmænd åg Kgl. Majestæts, hans folk og gods til Tryggevælde.

- 12/11 Kom Hans Majestæts Livbarber"hvor Majestæten var at finde". 2 holdsbønder åg ham til Tryggevælde.

- lo/1 Betalte MogensKaas(lensmand på Kbhvns. slot) 39 rdl." for hvad den gode Mand havde fortæret her i Køge paa tre Aars Tid". (Han kom bl.a. for at mønstre borgervæbningen) m-m-

Køge Arkiverne

1624 31/3 kom en ligger fra Roskilde. Havde været omkring med begravelsesbreve for hr. kansleren. Havde også breve,som skulle til Tryggevælde og andre herregårde. Fra Køge sendtes breve til Roskildegård og Tryggevælde len " om at hjælpe til med de,som kom og skulle til hertug Ulrichs begravelse.

- 16/5 kom kongens fourer,Ditlev Dyre, der skulle til hertug Ulrichs begravelse.
- 28/6 kom de herremænd og deres medhavende folk,som havde ledsaget "de tvende Fyrstinde til Vordingborg."Fik 14 vogne til København. De var alle borgervogne.
- kom Margrethe og Johannes Køster,som havde med sig 2 tdr.spege - skinker og 1 kiste spegelaks (kom 4/7 på vej mod København).De havde Chr.4.s personlige pas. dat. Seyeburg.

1626-27,2/4 fik Ole Hansen Hjulmand i Køge betaling for 4 rustvogne, han gjorde med sine egne folk. Han rejste flere gange til hovedstaden, før han fik at vide(anvist) det tømmer han skulle bruge, bl.a. bøgetømmer i Vallø skove og aketømmer fra Søllerup skov. En Strøbymand leverede egetømmer til hjulegre,og der kom eg og ask fra Aashøj.En kurvemager fik betaling for kurve til rustvognene. 5 vognmænd kørte de 4 rustvogne(og byfogeden) til København.

1627 kom 15 rustvogne med flæsk til hofholdningen. Senere kom 8 vogne med flæsk til Frederiksborg slot.

1628 4/4 fik grev von Solmers folk og heste losement i gårdene i Vestergade.
1628 2o/11 fik Reinholt Thim,kontrafejer,vogn til Sorø.
1629 2o/4 kom Chr. 4. til Køge.

1629 31/3 kørte en karl fra Køge til Karise med breve fra kongen til dronningen.

- 2/1o kørte Reinholt Thim,kontrafejer, igen til Sorø(var lærer på akademiet).
- blev betalt 2d dl.for velb. Palle Rosenkrantz bryllup,som blev holdt på Køge rådhus. Gulvet i salen blev repareret først.
- 2o.jan. leveredes følgende fra Køge til oberst Holcks soldater, som fra Vordingborg er bleven skibet: 14 tdr. brød.7 ottinger smør, 4 skippund og 13 lispund oksekød.
- 16/7: Kæmneren måtte ud til tingstederne ang. bøndernes ude - blivelse, men også til Stevns- og Tune herredsting for at meddele, at der ingen torvedag var mere på helligdage.

1631 3o/12 indførte kæmneren følgende post i regnskabet:

Given en soldat,Søren,fordi han i tre dage og nætter tog vare på bønderne i rådhusgården,da Kgl.Majestæt rejste her igennem byen,frem og tilbage, på det, at de ikke skulle køre bort eller bryde ud nogen steds, 1 1/2 slet mark.
Ved en anden lejlighed blev borgmesteren og kæmneren uvenner over bønderne,som kæmneren havde ladet køre ind i sin gård for at holde på dem. Kæmneren udtalte, at borgmesteren skulle ikke blande sig dermed. Udtalelsen forlangte borgmesteren indført i tingbogen.

1631 29/6 fik Frants Slagter 1 slet mark,fordi han sidste mandag var i kirketårnet og tog vare på, når Kgl.Majestæt kom hid til byen.

Køge Arkiverne

1631 5. og 6/6 holdt Bendix Brede bryllup 2 dage på rådhuset.

- 29/4 betalt til Peder Hansen Bartskær 3 sletdl. for den skade han han fik da Troels Andersens gård(Brogadell) brændte. Troels Andersen fik eftergivet 13 sletmark. i skat på grund af branden
- 22/6 8 træer blev købt og lagt på broen vedBroport og slået på af en tømmermand. 5/11 betalt en smed for nogle nagler,som blev slået på samme bro og for at fæstne "Budlerne ?"derpå, hvor de var gået løse.
- 5/9 givet 2 personer, der havde siddet fanget i Tyrkiet, 3 rdl.
- 5/9 Afkortet Anders Bagger 6 sletmark."Holder endnu Hus på Rådhuset".
- 25/5 rejste Chr. 4. til København med folk og fadebur.25 vogne kørte. Chr. Grydestøbers 2 heste og Mette Lolliks 2 heste blev spændt tilsammen for en af Kgl.Majst.s egne vogne.
- 28/6 ankom Chr. 4. og fik Morten Michelsens heste(Torvet 21) som forspand til Tryggevælde. 15 vogne deltog. Velb. Gbriel Kruses heste havde været som forspand fra Roskilde og hid til byen.Fik 2 skp. havre, 4 slet.mark.
- 12/7 kom Chr. Ulrich og fik 3 vogne til folk og gods til Tryggevælde.
- 21/7 kom Chr. 4. og fik lo borgervogne. 15 sletdl. (Tryggevælde).
- 3o/7 kom Chr. 4. på vej til Gluckstadt og fik 21 vogne til Tryggevælde. 2 heste,som var gået for kongens vogn fra Roskilde, fik 1 skp. havre. En af kongens karle skulle hurtigt til Roskilde bispegård efter noget af kongens tøj og fik vogn did. 3o/7 kom karlen tilbage og fik 4 vogne med tøjet til Tryggevælde. 3 sletdl.
- 24/11 kom Chr. 4. der skulle til Nykøbing igen. Fik 23 vogne.
- 15/12 kom Chr. 4. tilbage fra Nykøbing og fik 13 vogne direkte til København, hver 6 mark.

1632 2/1 rejste Frederik(hertug) fra Køge til Ringsted. Fik 7 vogne.

- 2o/1 kom Reinholdt Thor Smede, Hans Majestæts vinskænk, fra Frederiksborg og skulle til Nykøbing.
- 24/1 kom Chr. 4. fra Frederiksborg og skulle til Nykøbing. 23 vogne.
- 1/2 kom Chr. 4. tilbage fra Nykøbing, 21 vogne.
- lo/2 fortælles om bonden Laurs Hansen fra Hundige(holdsbonde)Kom først kl.12 middag og holdt til andendag kl. 12.Fik intet læs.
- 28/11 havde den ny tolder, Aug. Wellow,byens vægt sendt til København for at blive lignet. Den kom tilbage 4/3.
- 12/3 kom en pantsvend med 3 kister med levende harer.
- 22/3 kom endnu en pantsvend med 3 kister levende harer fra Møn.
- lo/5 kom Chr. 4. og hertug Fr.(3.) fra Gluckstadt, Fik 37 vogne.
- 19/7 kom Chr. 4.s kontrafejer, Carell van Mander fra København på vej til Nykøbing og ville straks tilbage.Fik 3 gode borgervogne.
- 25/lo kom Chr 4. og herug Frederik fra Gluckstadt og ville til Kbhvn. 25.26.27. lo. 17 par heste til Roskilde. 29 vogne.

Køge Arkiverne

1632 3/2 var borgm. Hans Christensen i Kbhvn.og talte med slotsherren på byens vegne.

- 26/5 kørte hans vogn hertug Frederich til Tryggevælde.
- 29/6 kom Chr. 4. og hertug Frederik(Glückstadt),39 vogne ialt.
- 3o/7 kørte hans vogn Chr. 4. til Tryggevælde,og kongen gav ham, (borgmester HansChristensen) derfor 6 slette mark.

1631 2/11 kørte Chr. 4.og hans søn(til Nykøbing)Claus Thor Smede fik ingen betaling derfor,men to andre vognmænd fik hver 6 mk.

- 3/11 kom prins Christian.Oluf Sandersen åg ham og Peder Over - godt en af hans opvartere.

-, 4/11 kørte Oluf Vognmand om natten rundt i landsbyerne for at samle folk,som kunne køre for kongens folk og deres gods.
8/11 fik sognepræstens hustru,Margrethe Braen,vogn tilRingsted.
- 7/11 kom hertug Ulrich og fik 2 vogne.
1o/11 hentede 2 vognmænd sørgeklæde i præstegården (til Ringsted).
- 17/11 kom Chr. Grubbe og hans fru på vej hjem fra bisættelsen i Roskilde. Fruen var dragefrue).

- 24/9 kom dr. Arsenius på vej til Nykøbing i anledning af dronning Sophies sygdom (kom tilbage 28/9).

- 4/1o Da dronningen døde kom en enspænder fra Kbhvn ",hvor Hans Majestæt snarest var at finde". Samme dag kom kansleren"skulle hasteligen til Hans Majestæt". Borgm. Hans Christensens vogn åg ham til Vindbyholt kro,og Peder Overgård åg hans medhavende folk .

- 5/1o kom kongens opvarter,Oluf Daa, og fik vogn til Ørslev.

Axel Gyldenstierne kom fra Chr. 4. i Nykøbing F.

- 21/9 kom Jacob Alvin fra Kbhvn med 2 tdr."engelsk Bier" og 2 tdr. rom.En bonde fra Hundige kørte,men væltede ved Tryggevælde,hvor tønderne blev sønderslået.

- 22/9 kom Alvin til Køge igen og rejste straks videre til Kbhvn. efter et andet fad engelsk bier.Kom tilbage om natten og fik straks 2 vogne til Tryggevælde. Chr. 4. var i Jylland 22/9. Havde været i Glückstadt,tog derefter til Frederiksborg,hvor dr. Arsenius traf ham.

1632 4/9 vedtog man, at Kongens stald udi rådhusgården skulle opbygges og til vognleje og anden fornødenhed udskrives 3.dobb. skat.

Køge Arkiverne

Rejser over Køge m. m.

1632 7/5.Kæmnerregnskabet. Knud Nielsen var i klokketårnet,når Hans Majestæt kom hid til Byen.

- Drenge gik med ilbreve til "Jomfruerne udi Lydemarket" fra kanslerens frue (2 gange og fik hver 8 sk.)

1635: Kom en vogn fra Slagelse.Det var en årsknægt,som var efter bådsmandsskatten og fik at drikke for 6 rdl. Kom skriveren på Hindsgavl på vej til Ringsted.Skulle til Fyn. Begge rejser kunne ej godtgøres " Thi det er ej ret Landevej herigennem Køge". (ifølge kæmneren skulle disse rejser være foretaget ad Roskilde landevej og blev derfor ikke betalt).

1644 2/11 siges ifølge Kancelliets brevb. at alle breve,der passerede Køge skulle undersøges på grund af visse rygter om " at visse Folk i Byen kommunikerede allehånde andre Steder"(ang. freds - forhamdlingerne).

1631 var Chr. 4. i Nykøbing F.: 21/7,31/7 ,3/1o (dronning Sophie døde 4/1o) og han var i Glückstadt 18/8,3o/8,18/9. og på Frederiksborg slot 31/1o.

Derskulle bestilles losement til Chr. 4. og hans søster, Hedevig i Rødby(og til kongen i Nykøbing 1/1o.1631.)

Dragefruerne var følgende:

Jytte Gyldenstierne,Ellen Marsvin,Barbara Wittrup(g.m. kansleren),Lisbeth Sophie Rantzau,Ingebarg Parsberg,Anne Lunge og Lisbeth Bille.
Ifølge Kancelliets brevb. skulle dronningens kiste "overnatte" følgende steder

Gaabense færgegård
Vordingborg slot
Vindbyholt kro
Køge (8/11 skulleder holde vogne i Køge)
Roskildegård .
1(oktober)blev ruten ændret til, at ligtoget skulle passere over Næstved,hvorefter borgmester og råd i Næstved fik besked på at gøre losementerne i Kongens gård i stand. 1o/11.
1.oktober rettes til 1.november vedr. losementer i Ringsted.

28/6 1631 kom Chr. 4. med følge på vej til Tryggevælde(Nykøbing)Fik 15 15 borgervogne og vognmænd.Velb. Gabriel Kruses heste havde været for kongens vogn fra Roskilde.Nu kom Morten Michelsens heste (Torvet 21) for kongens vogn til Tryggevælde.

Køge Arkiverne

1631 22/6 Given Maren Peder Michelsen på Torvet for Kgl. Majestæts og Christian Ulrichs folk og tjenere hun holdt til kost 3o. maj til 2.juni. Given derfor 11 slette mark, 4 sk.

1631 28/6 Næst forleden,da Kgl.Majestæts var her i byen og rejste til Gluckstadt, lejede han en københavnsk vognmand,som åg velb. Otto, given derfor 6 slette mark.

1631 3o/7 gik Hans Christensens vogn(borgmester) til Tryggevælde med Kgl. Majestæt.

Kæmnerregnskabet oplyser 1632, at det var Hans Christensens(Brogade 19) Enevold Brochmands(Torvet 14) og Mads Ravns(Brogade 5) hustruer,som var i Ringsted kloster for at drage gemakkerne ved dronning Sophies bisættelse.

1632 9/4 modtog klokkeren Claus Jacobsen lo dl. fordi han havde assisteret ved klokkeringningen for dronningen i 34 dage før og efter bisættelsen(hjulpet af 9 borgere, se pag. lo4).Claus Jacobsen var oprindelig bogbinder og fik ved samme lejlighed 4rdl. for en rådstuebog, han havde lavet.

Køge Arkiverne

1632 5/12 kom prins Christian og hertug Frederik fra Nykøbing og ville til København, 26 vogne, hver fik 6 mark.

- 8/6 var i klokketårnet og tog vare på kongen.
- 29/6 En smed reparerede på en rustvogn " for et jern han flyede" da kongen skulle til Gluckstadt og havde nogle tønder penge på."En soldat tog vare på bønderne og andre vogne,da Hans Majestæt kom," hedder det.

1635 14/2 kom Prinsens kontrafejer Martinus von der Steenwinchel med adskilige kontrafejer og afritning i lange kister på vej til Nykøbing.

- 9/3 kom en anden af prinsens kontrafejer, Mester Jacob Adolph med nogle kontrafejer på vej til Nykøbing.
- 7/4 kom Kgl. Majestæts Gemall. fru Vibeke(Kruse) fra Kolding og fik 2 par borgerheste for sin karm og 5 vognmandsvogne til hendes børn,piger,folk og gods.På vej til København. Havde været på Ottestrup og fik sit " durchtug" herigennem.
- 3/5 kom Prinsens kontrafejer, Carell van Mander.
- 14/5 kom kongens kapelmester, Henrich Schuze på vej til Roskilde bispegård.
- 3/7 kom kongens fløjtnist, Hermann Høghr. på vej til København.
- kom kongens Fiolist,Georg Rask (disse 2 navne byttes om)
- kom kongens Mucicant Greg, Celli, alle tre på vej til Kbhvn.
- 22/7 kom fru Vibeke Kruses piger med børnene og noget gods.Skulle til Ottestrup. Fik 2 holdsvogne.
- 17/8 kom fru Vibeke og skulle(til Ottestrup) fra Ottestrup til Kbhvn Fik 4 vogne.
- 18/8 kom fru Vibekes børn fra Ottestrup.Fik 2 vognmandsvogne.
- 2/9 kom kongens stenhugger fra Vallø.Skulle til København og derfra til Christiansstad - og siden tilbage igen. Fik 6 vogne til sig selv og sine folk og redskaber, deriblandt Søren Møllers vogn uden Vesterport i Købenavn.
- 4/10 kom prinsens musikanter,Herman Høege,Joachim Zøegh fra Nykøbing og skulle til København. 3/11 kom de tilbage fra Helsingør,fordi de havde været i Holland(sejlet til Helsingør),
- 3/12 kom prins Christians gudlsmed, Henrich Langemacke fra Nykøbing til København, og skulle siden til Kiel i Holsten -og tilbage.
- 7/12 kom Fiolisten Jacob Foucat(Nykøbing-Kbhvn.).Bekom 4 vogne til sig og sine instrumenter.
- 28/12 kom en ligger fra Kbhvns. slot. Med penge at dele ud til de brandlidte. Var her i 3 dage, forinden han blev pengene kvit.

Køge Arkiverne

Rådstuebogen 1630-32 oplyser forekllige ting:

At Peder Snedker købte sit sorte ibenholz i København.

At kirkens våben sås"i den anden Stol næst Fontdøren"(29/10).

En borger,som blev beredt på sin sotteseng, bad en anden borger om at skrive de poster op, han skyldte.

Christen Nielsen Bager bevidnede ved en sag, at borgerne købte deres brød,smør,ost og oksekød af bønderne på gaden.

At Gort Richter,kontrafejer, fik borgerskab 17/12 1630,var født i Westfalen.

1634 Rådstueprotokollen.

4/2 17 borgere(navngivne) havde skuder eller både.Kun 1 hver.Det anføres,hvor mange læster de kunne tage.

6/5 Syn over borgmester Enevold Brochmands gård på Torvet.

12/8 Omtales Dragerboden ved stranden.

1635

20/1 "Nu er Horen og Tyven sammen".Klammeri og skældsord.

18/2 At mestersvend og drenge fra følgende laug skulle møde op og høre en forordning: Skomagerlauget,Skinderlauget,Smedelauget og væverlauget. Oldermændene omtales.

1636

23/2 Arvesag om Hermand Klie(Køge kro ved Greve).Større sag,hvor hans søster i Køge også optræder som arving.Familien havde tilknytning til gården Nørregade 22.

- Sag om 100 tdr.ren byg,som gik tabt ved branden 1633.

12/7 En Peder Brasch omtales. Slægten Brasch var kendt i Østsjælland i 17-1800.århundrede, især i Store Heddinge.

1637

9/9 6 borgere fik hver tilkendt 6 sk. for at bære lig til kirkegården.

3/10 Tales om Hans Bomslutters hus ved havnen.

7/11 En skovsnedker kontra oldermanden for snedkerlauget.Laugssag.

6/12 21 borgere med købmandsskab valgte Oluf Sandersen til oldermand.

1638

11/4 Rådmand Hans Christensen ønsker som bisidder i væverlauget samtlige vævere tiltalt for klammeri og skældsord i deres laug.

1639

30/4 Sag om skældsord i vognmandslauget laugshus.

Køge Arkiverne

To malere, Poul Maler og Reinholdt Maler, beder i rådstuen Bartholomæus Maler oplyse, om han har ret til at udføre sit erhverv i staden. Bartholomæus Maler oplyste, at han havde været i byen i omtrent to år, men endnu ikke havde afgivet sin borgered. I de to år havde han gjort et par kontrafejer for Morten Michelsen(gården Torvet 21) og stafferet på sognepræstens, Mester Christens, tavle(epitafie) i kirken(Samme maler har stafferet altertavlen i kirken. Han havde tavlen, som var delt, hjemme i sit værksted, men beklagede sig til borgmesteren over, at der ikke var plads nok til den. Enevold Brochmand anbefalede ham Anker Hansens gård på Torvet(denne havde gavl op til nuv. nr. 21). Her kom Bartholomæus Proposchi så at bo til leje og ses at have boet der under svenskekrigen, hvor fjenden havde vagtstue i gården. Han blev begravet 29/1 1660. I øvrigt flyttede han meget rundt i årenes løb og boede bl.a. Brogade 26, i Lovportstræde og i Kirkestræde for endelig at slå sig ned på Torvet. Borgerskab 18/12 1639. Samtalen med borgmesteren fremgår af tingbogen 4/2 1656.

1640

19/8 Byrådet vedtager at holde endnu en vægter " til de tvende man haver", som skal våge om natten formedelst adskillig tumults skyld her sker om natten," at folk køber hvis Varer her ankommer, at afskaffe".

9/6 Cort Richter begærede pas til Sverige(Nørkøping) med gods: 6 læster sild og 1 læst erter. Han aflagde ed på, at godset var hans eget.

23/6 Ifølge stads-secret måtte inge købe lam, gæs, høns og æg før kl. 9 om løverdagen "som er Torvedag, uden Varens Fortabelse".

15/12 Uddrag af snedkerlaugets skrå i Køge.

1641 4/8 var prins Christian med gemalinde og enkedron. Maria Eleonora fra Sverige på svanejagt ved Jungshoved.

19/1 Kirkeværgen mødte op og krævede 4 slette daler af 7 borgere, som havde lagt ligsten på deres grave på den store kirkegård.

3/8 I en sag forekommer udtrykket "at bruge Kongens Nøgle". Samme udtryk forekommer i en sag om ulovligt brænderi på Stevns omkring 1740(Søholm Mølle). Med udtrkket menes, at myndighederne havde lov til at brække en dør, eller alt, hvad der var stænget, op.

26/1o Enevold Brochmand sagsøger guldsmed Trogels Jacobsen ang. en sølvkande, kaldte Ivars Kande, som var sendt til reparation. Ivar Enevoldsen var sendt hen med kanden, men guldsmeden aflagde ed på, at han ikke havde modtaget den.

1642

19/7, 2/8, 3o/8 Om Anders Bagers gård" og Byens Stræde derigennem går(Badstuestræde).

26/7 Rektor ved latinskolen, Hans Iversen, lægger sag an mod en soldat, som slog "en fra Skolen med flad Klinge og satte Kården mod hans Bryst".

11/1o Sag vedr. arven efter Cort Richter "den ældre". Vedr. sønnen, Cort Richter, hans søster Anne Richter i Westfalen og broderen Herman Richter.

3o/8 Skomager Hans Knudsen i Laugshusstræde indkalder byens 1o vævere til møde på rådstuen for at få godtgjort, om skomagerens kone også måtte drive væverhåndværket. Ifølge dommen måtte hun hun kun væve til sit eget husbehov. Oldermanden hed Jacob Brandenburg.

Køge Arkiverne

På foranledning af ridefogeden,Erik Christensen, på Tryggevælde blev der 11.juni 1635 holdt forhør i Køge i anledning af en episode,som fandt sted ved rådhuset mellem to af prins Christians folk, livkarlen Christen og fyrbøderen Peder.

De to tjenere var kommet fra hovedstaden og skulle videre til Trygge - vælde med prinsens gods, og som sædvanlig var det kæmneren,der skulle skaffe vognene. Han gav fyrbøderen to af sine egne vogne,og Christen Livkarl fik to vognmandsvogne,hvilket blev indskrevet i kæmnerens bog og givet til fyrbøderen,der skulle age ham og prinsens gods til Tryggevælde. Livkarlen var selv ridende og kunne faktisk være ligeglad,hvilken vogn der blev tildelt ham,så måske det blot var et påskud fra hans side til at yppe kiv med fyrbøderen.

Karlen Rasmus,der kørte for Jacob Brændevin, forklarede, at da han og husbonden var kommet ud for borgmester Hans Bucks døre, bad denne Jacob og den anden vognmand,Peder Overgaard, om at opsøge kæmneren for at få besked på,hvem de skulle age. De forlod vognene,hvorefter livkarlen tog Jacobs vogn og kørte den ind i rådhusgården.

Imidlertid kom fyrbøderen og bad Rasmus om at køre ud på Torvet,hvilket han gjorde og gav sig til at læsse fyrbøderens tøj på vognen. Kort efter kom livkarlen og gav Rasmus " en hel Hob Slag med en Kæp,så han måtte undløbe". Karlen løb bag om vognen med livkarlen efter sig.Derpå tog denne atter vognen og kørte den ind i rådhusgården. Herinde faldt der nogle ord mellem livkarlen og fyrbøderen:"Jeg gør dig ingen Uret", sagde fyrbøderen."Vognen er mig tilskrevet. Gå med mig til Kæmneren".

"Er du god for en Karl, da vil jeg tale med dig",svarede livkarlen og fortsatte: Du er ikkun en Dreng og en Hundsvot". Sagen udviklede sig nu til et håndgemæng. Livkarlen førsøgte at trække sin kårde,men fyrbøderen holdt fast på skæftet.Det lykkedes ham dog til sidst at tilføje fyrbøderen et sår på hans ene hånd, inden denne fik trukket sit værge.

Køge Arkiverne

Blandt vidnerne var også Rasmus Toldskriver,som forklarede, at da han kom gående ud af vejerhuset og gik ud på gaden,stod Christen og Peder Fyrbøder ved Cort Richters hjørne og tvistede om en vogn.Siden tog Christen Peder ved ærmet og de gik ned ad Rådhusstrædet.

Så gik toldskriveren ind gennem vejerhuset og ud i rådhusgården inden porten,og der stod de inden porten og gav hinanden ukvemsord. Peder blødte fra hånden og havde svøbt et tørlæde om den.Derpå lukkede toldskriveren porten ud til Byesgård og sagde, at dersom de gør hinanden mere skade,må det blive herinde. Tolderen,August Wellow, var også komme til stede og sagde: Hvad tror I,Hans fyrst.Naade,Prinsen ville sige, hvis det kom ham for Øre ?".

Peder toede nu sin hånd i stegerset og fulgtes derpå med toldskriveren og August ind i dennes stue. Siden gik Rasmus Toldskriver ud af stuen og ud på Torvet og fra Torvet ind på toldboden,siden af toldboden og ud i gården,hvorefter han atter gik ind tolderens stue,og derinde havde de to fat i hinandens hår. Hvad der var gået forud havde skriveren ikke set, men et vidne forklarede, at livkarlen,der havde bevæbnet sig med en stor kæp,nu gik ind ad tolderens gadedør.Kort efter hørte han, at de kom i skænderi igen,døren gik op,og vidnet bemærkede da, at Peder var blodig under næsen.

Tolderen bad dem nu forliges,og de gav hinanden hånden,og efter nogen tids forløb kom de til bords med de øvrige af prinsens folk.Straks efter måltidet satte Peder sig på vognen og kørte bort mod Tryggevælde.Christen blev en halv time endnu,og inden han red bort fik han en formaning af tolderen om at holde fred på vejen derned.

Vognmanden Hans Pedersen,der samme dag havde været på Tryggevælde med et læs af prinsens gods,forklarede, at han på tilbagevejen havde mødt livkarlen på vejen mellem Valløvack og Prambroen.Denne spurgte,om han havde mødt nogle af prinsens folk,og om de var langt borte."Her kører nogle straks forved",svarede Hans, hvorpå karlen,som havde en pistol i sin højhånd, straks fortsatte.

Køge Arkiverne

Derpå mødte kæmnerens karl, der havde kørt for fyrbøderen, som vidne og forklarede, at da han kom kørende med sin husbonds heste ved Trollehette bro, mødte han livkarlen. Denne spurgte, om han havde kørt for fyrbøderen, og om denne havde fået vognen igen og var kørt fort? Og da karlen svarede ja, klemte livkarlen sin hest med sporerne og rendte fort forbi Tryggevælde. (Køge tingbog).

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskaberne fortæller følgende om Mads Ravn og hans medskyldige:

Da Prins Christian og hans gemalinde i maj 1635 (fra 1/5 -10/5) kom tilbage fra deres besøg på slottet i København, tog et par rustvogne efter at deres gods var omskiftet til borgervogne Mads Ravns amme og 2 af hans tjenestepige med til København. De var ledsaget af 3 liggere, som skulle passe på dem undervejs. 3. maj. 1635.

Køge havde ikke fået at vide tiden for parrets ankomst.Det kneb derfor med at skaffe bøndervogne. Borgervogne og vogmandsvogne måtte køre frem og tilbage mellem Køge og Tryggevælde flere gange. 74 borgervogne blev det til(mange gengangere). 17 bøndervogne fik man dog fat i fra de nærmeste landsbyer.

1635 21/9 bekom Mads Ravn en vognmandsvogn til København, da han samme dag var her til forhør og påhør imod de 16 mands " opkræftelse". Desuden bekom de 2 andre liggere, som var kommet her med Mads Ravn, en holdsvogn did.

- 4/10 bekom Mads Ravn,som var kommet hid fra tårnet(Blåtårn) nu tilbage igen og 3 liggere.

- 27/10 hedder det: Efter lensmandens befaling skulle Mads Ravn og de 3 liggere hos mig indkvarteres og forsynes med mad og øl,senge og lys, som skulle brænde over ham om natten (Til tinge udi 3 dage). Er hentet øl i rådhuskælderen til liggerne og Mads Ravn, 6 mark,4 sk.
  Samme dag bekom de 3 liggere og Mads Ravn en holdsvogn og en borger - vogn til København.

- 1/11 om aftenen kom Mads Ravn fra København og var her mens tinget holdtes i 3 dage. Fik 18 måltider og øl, 13 ½ mark.Bevogtet af 2 liggere.

Det er dette års kæmner, Peder Jørgensen, der omtaler, at han husede Mads Ravn og nævnte liggere, der var med for at passe på den tidligere borgmester. Peder Jørgensen var nabo til Mads Ravns gård i Brogade og ejede gården Brogade 3 a. Det må have været mærkeligt for Ravn at skulle gå til ro i sin nabos gård.

Køge Arkiverne

1635 21/9 blev Mads Ravn ført til København og indsat i Blaatårn.

- 27/9 kom kongens hoffyrværker og en anden mand,som havde været i Sachsen-Lüneburg og Dyringer lande for at hente nogle bjerggeseller,kober-og sølvsmede til kongens fornødenhed på bjergene udi Norge. 8 personer plus kvinder og børn, deres klæder og gods samt husgeråd, fik 14 vogne til hovedstaden.

- 4/1o kom Mads Ravntilbage fra Blaataarn.

Han ejede som bekendt en bolig uden for Nørreport,kaldet Ravnsborg.Denne omtales i tingbogen 24/1 1631.Nogle borgere, der var på vej ud til deres haver havde lugtet enebærrøg og mente, at det stammede fra en af de enebærstager,Ravn havde omgærdet sin have med.Derimod mødte de en af de tyske kvinder,som boede i Ravnsborg,og hun bar på noget kål i sit forklade,hvilket viste sig at være stjålet fra en have derude. Nogle løsgående svin havderimod ødelagt en del på Ravns gærde,fremgår det af sagen.

1635 9.- 12. april fik Hans Frederiksen på Fændediget betaling for i de dage at indlemme de bønder[1],som skulle køre fadebur for Prinsen og Prinsessen til herredag i København, på Jens Madsens øde plads(Brogade 17). Tlbagerejsen skete i dagene 1.- 17.maj.De kongelige kom den. 1o.maj og kørte videre til Tryggevælde. 32bøndervogne kørte ind på pladsen,59 borgervogne holdt på Torvet.

1639 24/4 Given og betalt Maren,Peder Michelsens på Torvet for indkvartering til kgl.Majestæts folk, da sal.Dronning Majestæts lig stod over jorden (i hukommelse) , 8 rdl.8 sk.

- 24/4 Betalt til Erich Helmers for 3 hængelåse til gabestokkene for byens trende porte.

1638 5/6 Rejste Hans Christensen Humble til Odense på Fyn på byens vegne.Til vognlejen,fortæring og i andre måder er udgivet på samme rejse efter Hans Humbles seddel, 25 3/4 dl.1o sk.

1) Den omtalte plads,Jens Madsen, Brogade17, lå øde hen efter branden i 1633, og tage læs på af kirster,klæder,fade,køkkentøj staldtøj og andet Deres fyrstelige Majestæters fadebur efter rullens indhold. Ølby,Højelse,St.Salby,Lille Skensved,Ølsemagle og Lille Salby bønder. En af prinsens heste blev trukket til Kbhvn.

Køge Arkiverne

Køge-rejser Forsømte rejser af holdsbønder i 1637 - 38

Føres til indtægt: dømt for hvad der fandtes i bondens værge, være sig af kvæg, kobber, klæder og andet sligt, som står til underpant og løsen, hvilket endnu ikke ergjort i penge.

Ramsølille (- bonde)		1/2	København-rejse.
		1	Tryggevælde-rejse.
Østersyv		1	Tryggevælde-rejse.
Store Ladager		1	København-rejse med bartskær Casper Hansen efter admiralens skrivelse.
Hundige		1	Tryggevælde-rejse med prinsens kontrafejer Morten von Steinvinkel (Martin).
Hundige		1	Klippingerejse med Chr. Friis foged, som hører hjemme på Ingelstedgård i Lolland.
		1	Lindholm-rejse med Chr. Friis hustru, Barbara Wittrup.
	21/12	1	København-rejse med vores gunstige lensmand Niels Trolle. Ville ud til slottet igen med fruen og de adskillige børn. Var kommet fra Troldholm.
		1	Klippinge-rejse med tjener, der skulle over til Lolland.
Kappelgård		1	Vindbyholt-rejse med Chr. Friis tjener, der skulle over til Lolland.
Vigelstrup	21/4	1/2	Vindbyholt-rejse med Barbara Wittrup der ville over til Lolland.
Snandelev		1	Klippingerejse med Chr. Friis tjener, der skulle til Nykøbing.
		1	Næstved-rejse med en bartskærer, der i sommer havde været ude med skibet "Havhesten". (med sin kiste).
Lille Salby		1	Roskilde-rejse med Erik Rosenkrantz.
		1	Ringsted-rejse. Skulle bestille vogne og køre vejen før kansleren Chr. Friis der skulle til Lolland.

Udi deres sted er lejet vogne, som betales med byens penge.

Køge-rejser

1640 velb. Christen Skeel gjorde bryllup på rådhuset.

- 10/1 Anne, Frands Guldsmed for staldrum til 5 personers heste. Medførte en fange, og for lys til dem, der vågede over fangen, samt sengeleje til 4 personer.
- 18/1 rejste slotspræsten, Mester Christen Madsen, til Stevns herred.
- 1/5 rejste en overvagtmester med officerer og de syge og andet medhavende, som var med krigsfolket herfra. Fik 6 borgervogne.

Køge Arkiverne

Køge-rejser

1643 3/1 bud efter borgerlejepenge i Store-Heddinge

- 4/1 kom Hans Langmark hofguldsmed

- 1o/1 kom folk,som var på vej til Tryggevælde for at hente prinsens slæde. Kom tilbage om natten med slæden.

- 19/1 kom en stalddreng på vej til Skaane efter"spidtzrødder" til prinsens behov (prinsen var syg).Samme dag kom folk med 4o stude og ungkvæg på vej til Vordingb.Ophold på Øster- Vallø

- 23/1 kom prinsens hofmarskal,Johan Christopher von Kørbitz fra Holsten på vej til København.

- 24/1 kom prinsens hofmusikant,August Klepper.

- 25/1 passerede prinsen og prinsessen.Fik 23 borgervogne og 1 holdsvogn.

- 26/1 Kom prinsens slæde fra København og skulle føres til Tryggevælde.

- 31/1 kom ladmagerens folk på vej til Vordingborg len for at ophugge ask og eg til feltlader.

- 6/2 kom 6 feltlader, der skulle til Tøjhuset i København.

- 13/2 kom en kusk,som rejste ud til statholderen om den store møllestub,som her til byen blev ført,om hvorledes man skulle forholde sig med den.

- 14/2 kom besked at den store møllestub skulle nedbringes til skibsbroen til kongens behov.

- 15/2 bespist 3 drenge,som var i kælderen og skulle til Tugthuset. Fik mad og øl.

- 16/2 Beskostet på 5 personer,der var i kælderen og skulle til København, 1 mark 14 sk.Johan bysvend skulle følge ledsaget af 2 holdsvogne.

- 19/2 2 fanger ført til Bremerholm.

- 2o/2 2 rustvogne sendt til hovedstaden med proviant.

- 2o/2 Kongens bådsmand kom til skade med møllestubben og ligger nu under bartskærerens hånd.Skade i benet. Fortæring 4 mk.

- 28/2 kom rigets marsk,Anders Bille med folk.Rejste til Frøslevgård.

- - kom jagttøj,som blev ført til Gjorslev

- 19/3 4 tønder salpeter kørt til Tøjhuset.

- 2o/3 kom en tysk herremand på vej til Assens.Fik vogn til Vallø.

- 27/3 bønder fra herredsfogedens gård i St. Ladager mødte ikke.

- 29/3 Rejste kl. 8 morgen Jørgen Hansen,der 26/3 var kommet fra Roskilde med vin og andre varer,men var forsinket på grund af sne. Fik 5 vogne.

- 7/4 passerede prinsen og prinsessen og modtog 2o borgervogne og 41 bøndervogne til Roskilde.

Køge Arkiverne

1643 13/4 Sendt besked til sognefogeden, at han skulle tilsige bønderne: 8 bøndervogne og 1 borgervogn til København.

- 19/4 6 karle trak 6 ståheste. Staldmesteren og 2 staldkarle fik vogne til Roskilde med staldtøjet.

- 21/4 kom to hofjunkere, Tyge Bellow og Niels Parsberg, som ledsagede hertug Karl af Mecklenburg med opvartere og tjenere til Nykøbing.
Jørgen Kræmmers 2 heste og sal. Søren Holst 2 heste blev spændt for hertugens karm. Dertil fik følget 1o borgervogne og 1 holdsvogn.

- 22/4 kom Peder Haagen med 3o af kongens øxne.
26/5 lå et ådsel på Torvet. Sendt bud til Næstved efter Natmand.
- 18/12 Besked at krigsfolkene i byen skulle rejse til Fyn. De rejste 19/12. Jacob Bager viste vej til Ringsted.

- 2o/12 Kom besked til kongen om svenskernes indfald i Landholsten. En holdsbonde fra Ørsted kørte budet, der kom fra Nykøbing til København. Fik et måltid og blev igen affærdiget til at fortsætte rejsen mod hovedstaden.

- 25/2 En mand, som 16/2 kom fra København med pas til Nykøbing og derfra til Skanderborg, kom igen til Køge og havde erfaret, at prinsen ikke var i Skanderborg. Han kom med en københavns vognmand, Laurits Grubbe, til København. Denne fik 4 1/2 mark.
- 27/12 kørte Arent Henrichsen velb. Christen Skeel til Roskilde efter penge fra Landkisten til folk at hverve.

- 27/12 kom en mand med breve til kongen og prinsen fra Lybækborgeren Casper von Buckvalt "om den onde og meget bedrøvelige Tids Tilstand belangende". Blev iligen affærdiget ved dag og nat til kongen.

- 27/12 kom en sergant med 15 vogne med lunter, kugler og krudt til Falster. Fik borgervogne. 9 arbejdsheste havde ført "munitionen" did".

- 29/12 2 skibsfolk blev på Christen Skeels befaling kørt til Vallø" belangende om hvad Dyb og Grund her for Landet falder. Samme dag betalt Thomas Guldsmed og Peder Lollik, fordi de i nat udred for at få kundskab om det Geskrig her kom udi Byen, at en hel hob svenske skibe med folk var set under Stevns i de her liggende fjorde at gøre landgang. Og var de borte en ganske nat og en halv dag og førte besked fra kaptajnen, at der var intet herom, fik 2 dl. 2 mk.

- 3o/12 Kom fra København Prinsen og Prinsessen og medhavende folk på vej til Tryggevælde.
Købmand Jørgen Hauchsen (Nørregade 1o) ag for prinsen, og Jacob Hansen (rådmand) Brogade for Prinsessen. Købmand Erik Christensen (Brogade 5-7) kørte for kammerjunker Binow. Fik 1o borgervogne. Maren Knuds karl fulgte med med lys og lygte som vejviser efter prinsens befaling.

Køge Arkiverne

1642

20/12 Jochum Schult, der boede i Morten Michelsens gård (Torvet 21) fik påbud om at søge borgerskab "til Øl at sælge i Pottemål og Tøndetal", men nægter at gøre det, men nægter, da han, som han siger, har kgl. bestalling og betalte accise deraf.

1643

24/1 Sag ang. nogle guldringe. Byens fire spillemænd måtte afgive forklaring i retten.

- Gielles Kollendal (Vestergade 13), som havde ægtet Jacob Cortsens enke, fremviste sin formands regnskabsbog i retten og krævede Anker Hansen for varer, der var leveret 1632-33. Bl.a. 2 tdr. kalk, der var sendt til Valbygård (Juelling), samt 2 1/2 skæppe stort salt og 15 skæpper humle, der var leveret i mindre portioner i løbet af 1633.

13/6 Byrådet bevilgede 4 slette daler "af de fattiges penge" til to vanføre kvinder i De fattiges Boder for vognleje til kilden.

14/9 En kvinde, som havde fået lov til at sove på gulvet (køkken) hos Oluf Sandersen, kvalte sig med en klud.

14/11 Zakarias og Søren Spillemand bør" afholde sig fra at spille på Gaden for nogen, efter at Vagten er sat", under deres stillings fortabelse og anden straf.

20/11 20 borgere var mødt op på rådstuen for at tage stilling til løjtnant Nicolaus Strauss anke over, at hans soldater kun kunne få deres løn af borgerskabet hver 8. dag. De ønskede at få løn hver 7. dag og om lørdagen - og så tidligt, at de kunne købe deres varer til hustruer og børn på Torvet af bonden. Som det var nu, måtte de enten lide nød eller købe af borgerskabet.

5/12 Ved et syn på rådhusets blyrender kaldes porten "Strandporten".

19/12 3 borgere mødte på fogedens befaling op en lørdag og kontrollerede vægten på følgende bageres brød:
Oldermand Peder Bager, Laur. Spel, Christen Bager, Thomas Bager, Jens Bager, Jacob Bager, Oluf Strøby, Hans Møller i Erik Helmers mølle, Peder Speigel og Claus Bogbinder.
For de fleste var det de fine brød såsom skofter, simler og hvedebrød, der vejede for lidt. Bagernes grovbrød vejede 7 pund ca. 8 skilling. Claus Bogbinders 7 punds brød kostede 4 skilling.

1644

16/1. Hellig Tre Kongers Aften kom købmændene Cort Richter og Hans Hemme i slagsmål foran Cort Richters port (Torvet 2), hvorved Richter faldt om på gaden. Striden drejede sig om retten til nogle deller (brædder), som nogle bøndersoldater havde båret fra rådhusboden over til Richters port. Snedkeren Hans Brunswig havde for fire år siden lagt loft over rådhusboden. Omtalte aften brækkede han det ned igen, og soldaterne bar dellerne tilbage igen. 23/1 blev parterne forligt.

28/5 Slægtshistorie vedr. Hermand Klie (Klye, Klid) i Køge kro.

Køge Arkiverne

1645

4/2 Om de 3o borgere, der skulle tage vare på ildebrande.

18/3 Slægtshistorie vedr. familien Richter.

2o/5 Den dag mødte kirkeværgen op og krævede enkelte borgere for bl.a. leje af stolestader, begravelser i kirken og leje af jord på kirkegården. Claus Bogbinder betalte for leje af skabet i våbenhuset.

5/8 6 borgere blev tiltalt for forprang "uden Vesterport". De havde købt fra 2 -6 lam hver.

2/9 Byrådet befalede to borgere "at de flttigligen, når prædiken blev holdt, skulle gå omkring i kirken "og vække hvem som sover under Prædiken, eftersom derom er udgangen Kgl. Majestæts Brev".

3/12 Sivert Bomslutter og Hans Pedersen ved stranden fik ordre af byrådet til at udlevere til borgerskabet foderet til 33 rytterheste, som blev anslået til 46 læster hø og 122 tdr. havre. Enhver borger skulle have, hvad der tilkom ham, fordi de ingen foder til nævnte heste havde fået. Foderet var leveret af Tryggevælde bønder, ydet her i Køge og skulle være brugt til ritmester Sehesteds heste, "som skulle herfra gået til Skibs, efter de blev bevilget, de til Lands måtte marchere".

1646 Cort Richter forklarede på rådstuen, at hans broder, Hermand, var rejst fra byen, sikkert til Tyskland", "men ikke havde gjort nogen
17/2 Rigtighed for sig om Gods eller Formue". Han efterlod sig stor gæld (28/4).

2o/6 Byrådet meddeler, at man førstkommenede mikkelsdag ville levere 4 skibpund kobber og 2 skibpund tin(indsamling).

3o/7 Maren Nielsdatter, tjenende i Poulstrup, var tilsagt for at gøre rede for det guld. 7 lod og en kæde på 2 lod og 1/2 kvint, som 1) købmand Jacob Pomeyer(Torvet 2) havde fået i underpant. Først forklarede hun, at hun havde fået guldet af en karl, der var kommet fra Køge kro. Derefter ændrede hun forklaringen til, at hun havde fundet guldet på Vallø tre uger før jul, da hun gjorde rent i en rende. Hun havde først fundet en sølvske under borgestuevinduet. Denne bar hun op til hr. Christen Skeel. Siden, da hun trillede møg, fandt hun en guldkæde på 15 led indsvøbt i papir. Guldet havde hun pantsat hos Søren Andersen i Køge, men kun 7 led for 6 dl. 1 led havde hun selv beholdt, og 7 led blev fundet hos hende i Poulstrup.

11/8 Ved det følgende forhør kom den rigtige forklaring. Hendes broder havde fundet guldkæden i renden på Vallø ved juletid. Den var på 74 led, og han havde givet hende dele af den for at omsætte dem i penge. Hun havde belånt delene forskellige steder, og 11 led fandt man ved en ny undersøgelse i Poulstrup.

1/12 rejstes der tiltale mod 8 borgere, forid de undlod at møde 19/11 da Hendes fyrst. Naades folk og gods skulle ages til København. Fire af de tiltalte forklarede, at de netop den dag var på rejse med deres vogn til hovedstaden. En borger forklarede, at han kun havde to unge foler, og med dem kunne han ikke gøre nogen rejse.

8/12 Vedrøre slægten Richter.

Borgerskaber blev altid løst i december måned. En gennemgang af rådstueprtokollen fra 1633 -46 viser 2o8 borgerskaber, som var indløst, de fleste med fødestedet angivet.

1) Jacob Pomeyer boede dog først på hjørnet af Torvet og Kirkestræde. (Skøde tingb. 1642 12/9)

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskaber 1645. Købmand Oluf Sandersen Torvet 18 var rådmand. "Første dag udi min bestillings indgang var samtlige borgmestre og råd ned at bese oberst Rudolph Rauchstrups losement hos Broport (Brogade (Gården tilhørte toldforpagter Gabriel Jacobsen(Torvet 9) og var genopført efter branden 1633). De befalede mig, at jeg ligesom min formand, Peder Sørensen, også skulle skaffe til oberstens de indkvarterede soldater kvarterer 2 læs ved, dag og nat at forbrænde. Regimentet lå fra 2/1 til 17/4, 105 dage i alt, men fik kun 1 ½ læs, hvilket blev til 158 læs ved, købt af adskillige ved lejlighed her på gaden. Læsset af 22-26 skilling. I samme tid givet de soldater, der holdt vagt på Blokhuset ved stranden at forbrænde til kold nat og dag 6 sk. og til lys om natten 4 sk. ialt 16 rdl. 26 sk.

2/1 fik velb. Erik Krabbe en vogn til Næstved.

21/1 kom om aftenen en slotsligger med en pakke breve til prinsen. Hans Holst gik straks med dem om natten til Tryggevælde.

25/1 fik velb. Erik Krabbe igen en vogn igen en vogn til adskillige steder i Jylland. Først til Næstved.

Samme dag 3 vogne til Store-Heddinge eller Valbygård med velb, Vincents Billes bagage.

25/1 lå ritmester Lorents von Thim indkvarteret i byen.

1/2 kom en slotsligger sent på aftenen med en pakke breve til prinsen, hvorfor mit eget ridende bud straks måtte til Tryggevælde.

3/2 kom igen et ridende bud med breve til prinsen.

6/2 kom breve fra prinsens sekretær i København med ligger. Blev straks sendt videre til Tryggevælde.

9/2 fik obersløjtnant Adam Krampe 2 vogne til Næstved. Samme dag rejste jeg selv til Ramsø herredsting for at tale med Roskildegårds ridefoged om de underliggende bønders forsømmelser med holdsvogne på Torvet.

9/2 kom prinsens portholder fra Nykøbing slot. Skulle til Skåne for at se efter et par misædere,der var flygtet. Samme dag kom igen en ligger med breve til prinsen. Blev straks sendt videre til Tryggevælde.

Køge Arkiverne

1645

5/1 Morten Ibsen i den åbne gård i Kirkestrædet gik med brev til Tryggevælde, at lenet skulle skaffe vogne her til byen at gøre rejse.

- Kom rektor i Nykøbing F. skole, Mester Johan Stienn, ville til København.

- En korporal til hest med 5 af sine folk havde ligget i byen nogle dage, fordi en del af folkene var syge. Skulle til kompagniet i Skelskør. Kørt til Næstved.

6/1 kom 4 regimentsstykker og en kuglevogn på vej til Nykøbing. Fik 16 heste til stykkerne og 6 til kuglevognen. De to bøsseskytterne, som var med transporten, blev natten over og fik en vogn til dem selv at age på.

- Kom et brev til Vincents Bille på Valbygård, at hans kompagni her i byen skulle marchere herfra.

8/1 Kom en slotsligger fra København med breve, blev natten over. "Hans Pottemager skulle iligen af Sted til Tryggevælde med Brevene ".

9/1 En sergant skulle have vogne til nogle syge dragoner (og deres bagage) som ikke kunne marchere på hjemrejsen til Næstved.

- Samme tid ankom en pakke breve fra kongen til prinsen. Christen Michelsen bar dem straks frem om natten. Fik 3 mark.

- En bonde fra Strøby, Rasmus Olsen, tog et brev med fra borgmestre og råd ang. Vincents Billes kompagni til lensmanden i København og bragte dennes svar med tilbage (fik drikkepenge 1 mark,).

12/1 Anders Bysvend udstedte efter borgmesterens befaling 6 vogne til Greve i Tune herred med nogle soldater og deres bagage, der skulle til Helsingør. Havde i lang tid været indkvarteret her i byen, og en del af oberstløjtnant Krampes folk var kommet fra Næstved.

19/1 Fik velb. Jørgen Rosenkrantz vogn til Tryggevælde.

7/8 Betalte jeg en karl for at hugge ris i Christen Skeels skove til de skansekurve ved stranden.

1645 begravet i kirken " En tysk Oberst Kones Lig "

Køge Arkiverne

1o/2 fik Christen Skeels mønstre-skriver en vogn til København. Kom fra Vallø.

11/2 kom om aftenen en pakke breve fra prinsen. Christen Schiøller måtte leje sin nabos(købmand Hans Hansen Ravns) karl til at køre til København med sin vogn. Samme aften kom en ligger med breve fra kongen. Budet blev om natten,og en borger red til Tryggevælde.

12/2 kom et brev fra admiral Ove Gjedde. Blev straks sendt til Tryggevælde.

13/2 kom Anna Catharina fra København på vej til Nykøbing. Fik vogn til Tryggevælde. 14/2 kom prinsens anden portholder for at opsøge to fanger.

27/2 fik tre oberster (navngivne) vogne til Næstved. Samme dag fik hauptmand Erik Quitzow 4 vogne til Greve med ungefær 2oo mands (soldaters) bagage. Skulle til Bornholm. Samme dag

26/2 prinsens kammerjunker, Abraham Jacob von Plato.Skulle til hovedstaden. En kaptajn, de Armis,og to korporaler under Ebbe Ulfeldts regiment,som var ude at opsøge nogle forløbne soldater, fik fortæring i Anne, Frands Guldsmeds herberge(Torvet 2o).Kørte til Store-Heddinge.

28/2 kom en fænrik under prinsens livregiment,som 13/2 havde været i København for at hverve folk, men kom nu tilbage på vej til Holsten efter nogle soldater,som der blev ruineret, for dem igen at opsøge og til deres forrige kompagni at forsende. Samme fænrik,Nilaus Ernst Scharfenberg, med ledsagere i alt 25 personer, fik losement hos Anne, Frands Guldsmed.(Torvet 2o).

4/3 kom en ligger fra København med brev til oberst Rantzau, at han straks med sine folk skulle rejse til Dragør. Fik dagen efter besked på at forblive i byen indtil videre.

5/3 rejste major over Sjællandske regiment,Jørgen Urup, til Store-Heddinge for der sit kompagni at visitere. Og siden andre stder sine underliggende kompagnier. 7/3 kom major Claudit,som manglede i går, og fik vogn til Store-Heddinge til sig og sit medhavende fængsels-jern. 12/3 kom to bådsmænd på vej til hovedstaden. Havde været fangi Vismar.

Køge Arkiverne

12/3 kom 2 af kongens bådsmænd, som havde været fanger på Vismar,

1/4 kom fra Frederik Reedtz, Vordingborg slot, en seddel om 7oo skattesække korn, som bønderne der på lenet havde givet til det ny værk (skanse) på stranden for Kastrup på Amager. Skulle til proviant - huset.

3/4 fik Anne, Frands Guldsmed (Torvet 2o) for nogen forfriskning til adskillige Kgl. Majestæts krigsfolk, 6 daler.

5/4 Kom jomfru Elisabeth Gyldenløve (Chr. 4.s datter med Vibeke Kruse) Fik 4 heste for hendes karet og 4 borgervogne til bagagen.

- Kæmneren, Oluf Sandersen, rejste til Roskildegård for at levere restancer til lensmanden, Niels Trolle, for bøndernes forsømmelser i de forløbne tre måneder. "At den gode Mand ville tilholde Ridefogeden dem at tiltale og straffe det mest mulige".

13/4 kom ritmester Bjørn Ulfeldt fra Næstved. Skulle til hovedstaden.

17/4 kom et brev fra prinsen. Blev med gående bud bragt til København.

15/4 kom prinsens musikanter, Frederich Varmer og Philip Rolpsi på rejse til København.

28/4 fik hertug Ernst Günther 4 vogne til København.

6/5 kom fra Nykøbing velb. fru Helwig Maria von Taubiin. Prinsens hofmesters frue. Fik 3 vogne til København. Samme dag kom hans kammerjunkers, Vilhelm von Harstalls frue, Sybilla Catharina von Harstall. På rejse til hovedstaden.

13/5 kom oberst Christopher Steenssen (over Sjælland og Fyn) ville til Store-Heddinge og videre fort.

21/5 kom Vincents Bille med sine officerer på vej til København.

19/5 kom prinsens edelknabe, Ditlev von Ahlefeldt, med 2 store oldensvin, som udi Kgl. Majestæts køkken skulle leveres. Fik 2 vogne.

22/5 rejste prinsens hofjunker, Didirik Blom til Tryggevælde.

- Der tales nu i kæmnerens regnskab om Blokhuset ved stranden, som ved ulykke og forsømmelse var afbrændt.

28/5 fik hertug Ernst Günther 4 vogne til København.

1/6 bestilte en tjener 13 vogne til prinsen og prinsessen, som allerede den følgende dag ankom på deres rejse til København.

- Samme dag fik major Ahlefeldt vogne til sine folks bagage. De havde i nogen tid været indkvarteret i byen. Søren Haarlev i Nørrestræde havde haft majorens hunde i 2o dage og fik betaling for foderet.

6/6 kom hertug Ernst Günther tilbage og fik 4 vogne. Desuden fulgte prinsen og prinsessen med deres suite. Fik 17 vogne. En borger red prinsens bihest til Tryggevælde.

13/6 kom en ligger med et brev fra kongen til velb. Gregers Krabbe, som da var på Vallø. Liggeren fortsatte til Vallø og kom igen om aftenen. Blev om natten.

19/6 rejste kaptajn Nicolai Straus til København.

Køge Arkiverne

Omtrent hver dag kom en ligger som regel sildig pæ aftenen med breve,der "Cito Citissimo" skulle bringes videre til Tryggevælde.

18/6 kom et brev om, at to af byens borgmestre skulle forføje sig til København den 23, s,m. og der påhøre, hvordan det gik med freds - forhandlingerne i lighed med byråd fra andre købstæder. Det blev Oluf Sandersen og Christen Caspersen Schiøller, som rejste, og de opholdt sig i hovedstaden indtil den 29.

7/7 kørte 4 vogne 5o rytteres gods (under Henrich Sehested) til Roskilde. De skulle ligge i Slangerup og Hillerød. Samme dag kom 4o soldater til byen og skulle have kvarter en nat. De kom fra Næstved. En korporal fik vogn til København, medens folkene blev henviste til lands - byerne.

- Igen samme dag sendte byrådet et missive til slotsherren angående den hollandske flåde,som lå her for byen,og admiralen begærende frisk vand til at forfriske sig selv og folkene på. Oluf Jensen vognmand kørte til København og havde Kgl.Majestæts personlige svar med til admiralen. Nogle bådsmænd på den hollandske flåde måtte hjælpe bomslutteren,som ikke ved sine egne folks hjælp kunne komme tilbage, efter at have afleveret kongens svar til admiralen på grund af stor vindstyrke. Det blev ikke Køge, der leverede vand,men admiralen fik svar på,hvor han kunne hente det.

24/7 sendte byrådet et ridende bud til generalkommissær Joachim Gjersdorf i København, at den svenske flåde var ankommet og lå under Stevns.Thomas Guldsmed"red did frem og tilbage og fik 9 mark".

- En vogn blev sendt til Roskilde med besked til den ritmester, der lå der, at han straks skulle forføje sig til Køge med sine folk.

- En borger, Peder Lollik, kørte viktualier og havre ud til velb. Chr. Friis folk,som havde vagt i Holtug skanse.

25/7 fik byrådet besked på, at der ville komme 15o ryttere(1oo fra hovedstaden og 5o fra Slangerup) som byen skulle underholde. ("Skulle have at bede" hed det). Det var bestemt, at hver person skulle have 1 pund grovbrød, " Men de ville ikke have grovbrød",skriver kæmneren, "og vi måtte give dem Simler og Strømper i stedet.(Strømper var lange hvedebrød).Desuden fik de 6 flæskesider, 3 tønder øl og 9 tønder havre til hestene. 2 vognmænd kørte viktualierne og foderet ud til folkene. En del af dem havde lagt sig uden Nørreport"på hin Side Møllerne"og andre i Strøby Egede. Vognene måtte vente,medens folkene spiste for at få sække og tønder med tilbage.
En tysk præst,som var kommet med skib fra Lybæk medbringende et brev til Hans Majestæt, turde ikke sejle videre på grund af flåden, og fik vogn til København.

12/8 fik fru Vibekes datters præceptor (Elisabeths Sophie Gyldenløve) vogn til Nykøbing."Efter at denne var kørt", hedder det i regnskabet, "kom en Slotsligger ridende fra København med en pakke Breve til Prinsen".

16/8 kom kongens jægermester på vej for at slå vildt til Kgl.Majestæts hofholdning. Havde med sig en læst salt indpakket i lærred og dertil 3 læster tomme tønder at salte samme vildt udi(Jægermester Stippold). Fik 16 vogne.

2o/8 kom fru Vibekes datters præceptor tilbage.Fik heste og vogne til en tønde hjorteblod og noget adskilligt tøjhuder til kongens behov, han skulle frmføre.

Køge Arkiverne

14/8 fik velb. Erk Grubbe vogn til Sørup.

21/8 kom en kommissær fra Rødvig skanse på vej til København.

- Kom jægermesteren tilbage fra Valbygård, hvor slagteriet står. (Juellinge). Havde med sig 3 stk.dyr og rejste straks videre til Frederiksborg for at samme vildt ikke skulle fordærves.

22/8 rejste Mandrup Dyres tjener til Rødvig skanse.

24/8 Efter Enevold Brochmands befaling,som han selv leverede mig under kirkegangen, red min egen tjener(kæmnerens) med besked til velb. Vincents Bille på Valbygård, at han straks skulle forføje sig til byen at gøre afregning.

26/8 kom en tjener med bud om, at der skulle skaffe 23 vogne til prinsens og prinsessen. Samme dag kom kongens jægermester med saltet vildt.Han skulle have 24 vogne, men fik ingen,og fik henvist til landsbyerne,hvor han selv tog en del af de vogne,prinsen skulle have haft.

28/8 rejste oberst Christopher Steensen til Tryggevælde.

8/9 fik major Sivard Gabrielsen,der var i kvarter,ordre til at marchere mod København.

1o/9 rejste jeg på byens vegne ud til kommissær Sivert Urne på Tryggevælde med Vincents Billes afregning på sin egen og sine officerers fortæring,desligste om borgmester og råds skrivelse om fourage til rytterheste at lade skikke.

16/9 kom prinsens fodermarskal, som undervejs skulle bestille 34 vogne for sin herre,prinsen,og straks fortsatte til Tryggevælde.

17/9 kom en pantsvend med 9 store dyr til kogens hofholdning i København. Samme dag kom prinsen og prinsessen. De rejste selv til Ringsted med nogle af folkene.Resten fortsatte mod Tryggevælde. Fik 33 vogne. Oluf Sandersen på Torvet kørte kammerjunker Harstall. Hofmarskallen fik Gielles Kollendals og Peder Jørgensens vogne.

- kom Kgl.Majst.s hoffourer Mathias Sinduput på rejse til fæstning Glückstadt.

23/9 kom prinsens kok,Hans Brandenburg,og hans(prinsens) agerhønsefanger. På vej til hovedstaden.

26/9 kom prinsessens kammerjomfru, Christina Lützhorn

29/9 2 bønderfra henholdsvis Lille Salby og Ramsølille holdt begge deres tid,medens kom ingen læs,fik så hjemlov.

2/1o Om morgenen kom en slotsligger,Røde Jacob, som red hid med en pakke storlige magtpåliggende breve fra Kgl.Majst. selv,der iligen dag og nat foruden nogen hvile ved sådant et bud igen skulle forskikkes til Hans Fyrstelige Nåde, prinsen.Laurits red staks med dem til Tryggevælde. Liggeren tøvede en stund, medens hans hest "biedte", bekom selv et måltid mad med øl.Hesten fik en fjerding havre og for 2 sk. hø.

3/1o fik rigskansler Just Høg 3 vogne til Gjorslev. Kom fra København.

Køge Arkiverne

8/1o Kørte en borger velb. Malte Sehested først til Vallø og siden til Ringsted. Skulle gøre kvarter for Ahlefeldts ryttere.

28/1o fik generalmajor Claus von Ahlefeldt 5 vogne.Skulle til Holsten. Samme dag kom fru Vibeke Kruses datter(Elisabeth Gyldenløve). Gielles Kollendal(Vestergade 17) kørte hende selv til Vindbyholt. 5 borgervogn kørte hendes folk til Tryggevælde. Rejsemålet var Nykøbing F.

5/11 kom apoteker Paulus Ertmand og hustru på vej hjem til Malmø. (De kom fra Nykøbing).

6/11 fik Oluf Stenwinkel en vogn til København.

7/11 Rejste Oluf Sandersen til kansleren Christen Thomasen angående om velb. Henrich Sehesteds kompagni skulle forblive i byen. Ventede på besked ganske i to dage og fik mundtligt svar. At det ikke kunne ske imod kongens ordre, hvilken var, at de skulle til vands,og dertil med lå skibene parate på deres vind sejlfærdige,som skulle tage dem ind.

9/11 kom en sergant med en svensk fange,hvilken var en student,som blev antruffet udi Lolland,Skulle føres til Bremerholm. Samme dag rejste kaptajn Kruses mønstre-skriver til Store-Heddinge for der at forrette.

16/11 fik vogne til ritmester Christen Friises kompagnis bagage. Kompagniet,som var aftakket, lå her i kvarter.Skulle til København.
Samme dag fik kommissær over Møn,Oluf Daa, en vogn til København.

17/11 To styrmænd på de skibe, som skulle have ført Henrich Sehesteds kompagni, fik vogne til København.(Det fremgår, at de var kommet til byen med de skibe, som skulle have ført kompagniet)

18/11 fik Anne, Frands Guldsmed betaling for adskillige personer, både ryttere og andre,som havde logeret hos hende, 6 daler.

6/12 kom prinsens hofguldsmed,Henrich Langemark,på rejse til København.

8/12 kom prisens hofmarskal Christopher von Körbitz.Skulle til København.Samme dag kom oberst Christophher Steensen på vej til Lolland.

16/12 5 vogne til ritmester Christen Friis bagage.Havde aftakket sit indkvarterede folk her udi byen.Hans kvartermester lå hos Framds Henrichsen i Brostræde. Fik vogn til Tryggevælde. En rytter fra samme kompagni,som udi sygdom var nedlagt,fik 1 dl. om ugen at hjælpe sig med på en 14 dags tid.

2o/12 Betalt Anne, Frands Guldsmed for Anders Lauritsen,som en tid lang på byens vegne havde opholdt sig hos hende.Først fra 26/6 til 25/8 og siden derea og til 6/9.(36 1/2 daler).
Nok 5 mark for adskillige personer,soldater og andre, deres fortæring.

Køge Arkiverne

1650 - rejser forsømt af holdsbønder og kørt af vognmænd til takster

Holdsbønder fra:		Rejsemål	
Kirke Skensved		Tryggevælde	3 mark.
Lille Skensved og St. Linde		København	6 -
Jersie		Assendrupgård	4 1/2 -
Mosede		Taarnby	24 sk.
Sliminge	(Frederiksdal)	Hjortholm mølle	6 mk.
Lejerstofte		Eskildstrup	3 mk.12.
Bøgede		Fakse	9 mk.
Endeslev		Svenstrup	3 -
St. Ladager		Næstved	7 1/2 -
Hundige		Valbygård	

1643- rejser

Snoldelev Hastrup	Ramsø ting(retur)
Vilkestrup	St.Heddinge retur
Lille Salby	Berritsgård(Lolland)
Snadelev	Nysted
Kløvested	Nakskov
Østersyv	Gaunø
Kløvested	Korsør
Karslunde	Krenkerup
Dalby	Karise
Vilkestrup	Halsted kloster(Loll.
Ørsted	Tranekær slot
Tune i Kappelgård	Kalvehave færge

1650 26/8 kom kongen og dronningen.Agtede sig til Nykøbing.Fik 24 borgervogne.Lejede en bonde fra Holtug til at age en lakaj til Tryggevælde,desuden 5 vogne med gods og tjenere til Tryggevælde.Henrik i Gl. Køge kørte med en kiste med dronningens gods.
2 drabanter, 2 lakajer og 1 skrædder måtte vente natten over i Køge af mangel på vogne.Fik mad og øl hos kæmneren og en pot franskvin, før de rejset.En karl red ud til Kirke Skensved for at erfare,hvornår kongeparret kom.

- 4/9 kom kongeparret tilbage og fik 26 borgervogne.
- 1/11 kom prinsessen fra barsel i København på vej til Nykøbing fik 22 vogne.
- 3/11 kom kongens vinskænk fra Vindbyholt.Havde ledsaget prinsessen.

Køge Arkiverne

Skitse

Køge Rådhus

1650

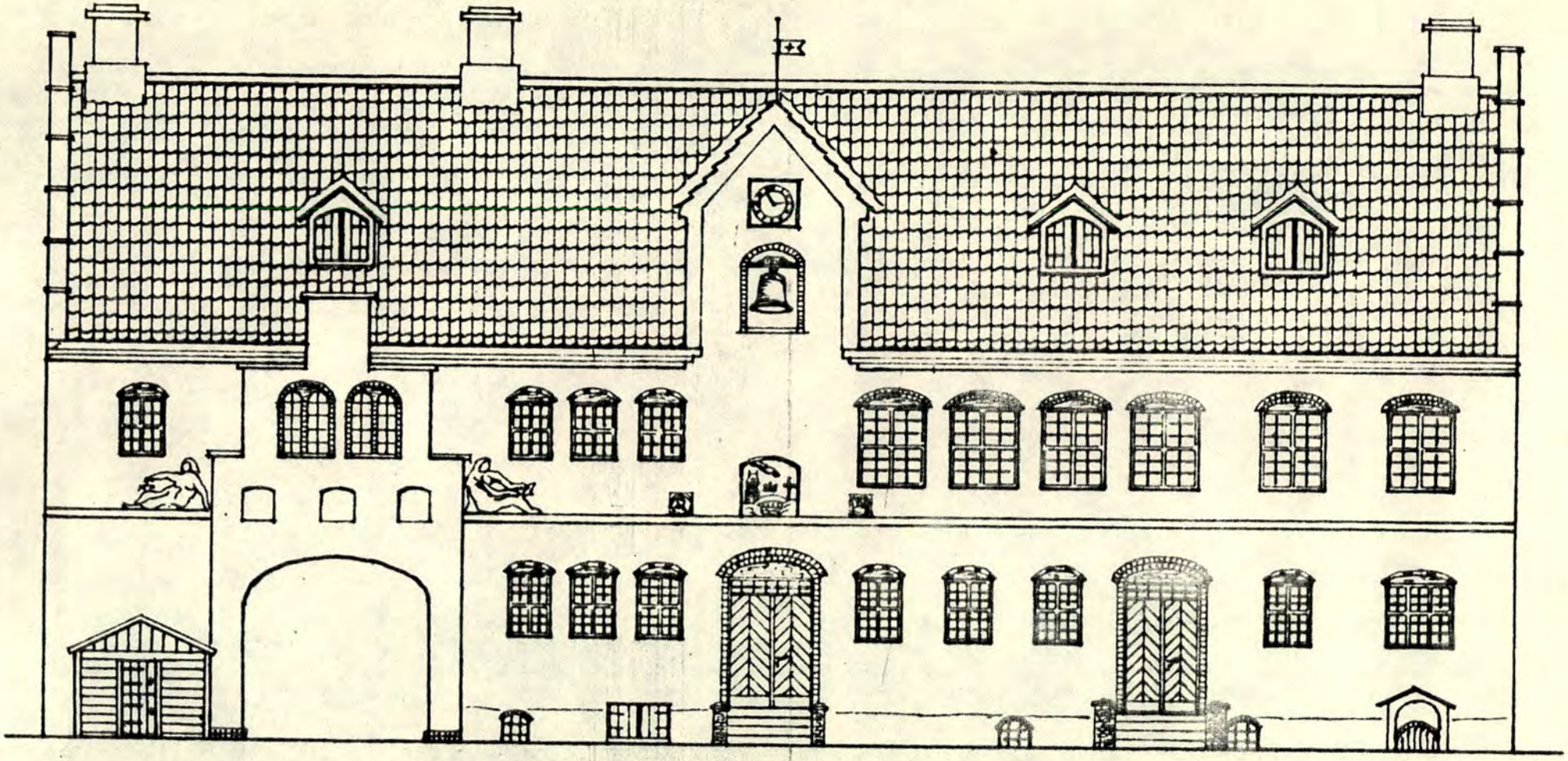

1:125.

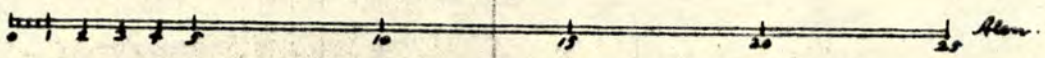

marts 1980
Bonberg.

Køge Arkiverne

SKITSE AF RÅDHUSETS GÅRDSIDE
FØR OMBYGNINGEN 1803

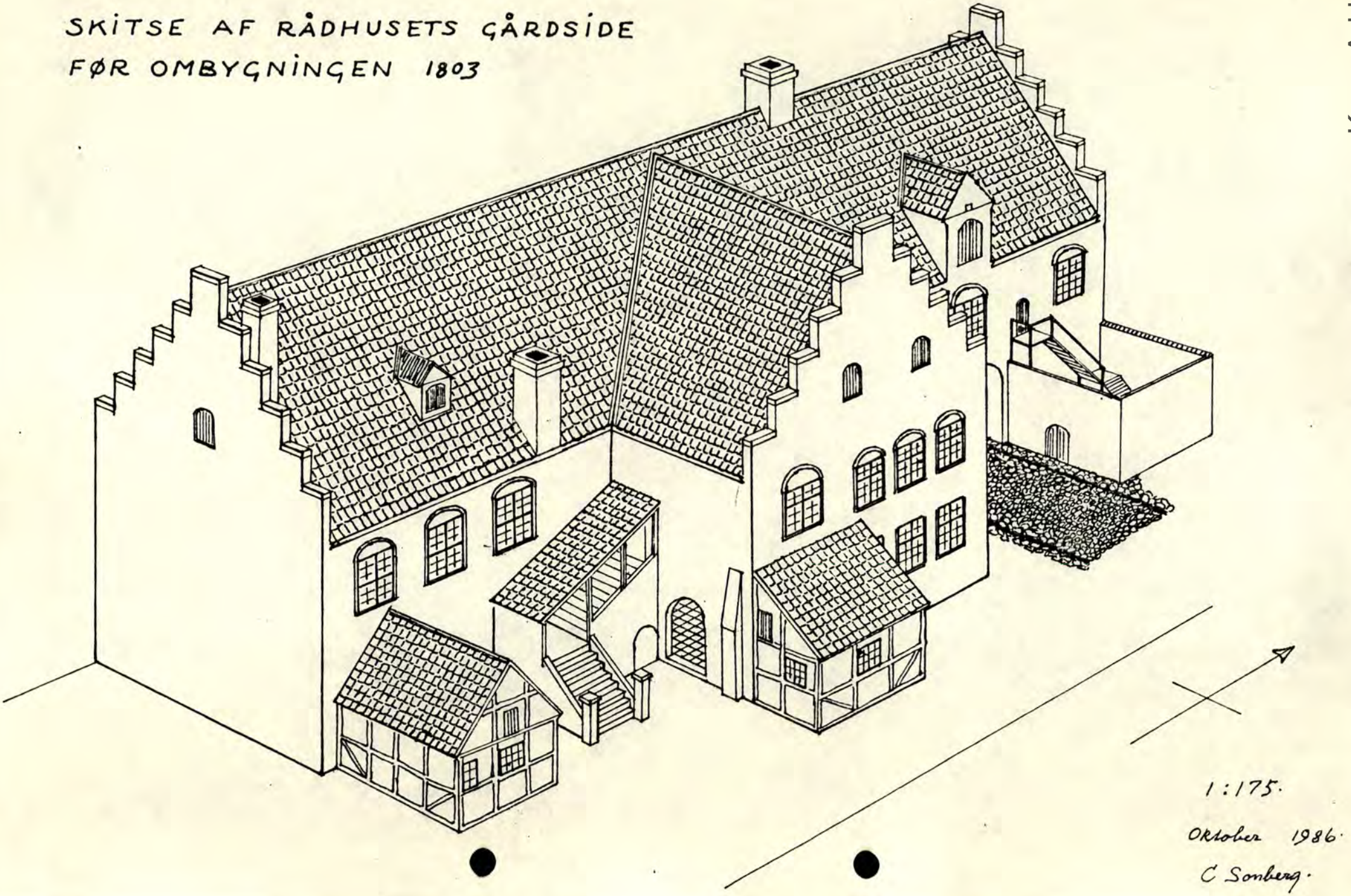

Køge Arkiverne

1650 14/3 fik fru Helveg Maria von Morgenstierne vogn til Nykøbing.

- - Kom en ligger ridende fra København.Skulle til Taarnby at erfare hos Jørgen Ravn der sammested angående en anholden fange for tyveri.
- 7/4 kom en ligger ridende fra København med kongebrev til borgmester og råd.
- 16/4 blev en hest trukket til Vordingborg.
- 17/4 12 karle skukke trække 12 staaheste og foler til Roskilde.
- 26/4 fik velb. Erik Rosenkrantz til Rosenholm en holdsvogn.
- 7/5 fik kansler Christopher Urne vogn til Fakse, 9 mk.
- 14/5 fik landsdommer Lauge Bech vogn til Førslevgård, 7 1/2 mk.
- 19/5 fik Christen Skeel holdsvogn til Tryggevælde.
- 27/5 rejste jeg(kæmneren) til Ramsø ting for at hente dom over de holdsbønder,der til dato havde forsømt(frem og tilbage 2 mk.)
- 31/5 kom en af kongens kuske fra København med 2 karle. De havde med sig en karm med 6 heste for. Tog ind hos købmand Erik Christensen(Brogade 5-7),hvor de selv skaffede sig underholdning og var derfor byen ikke til nogen udgift.
- 1/6 kom et ridende bud med breve til byrådet.
- 5/6 Tommas Guldsmed red frem og tilbage til København angående en fyrstelig frøkens traktement. Han fik 2 dl.for sin ulejlighed.
- 6/6 kom frøken Christine til"Nyrenberg" med folk og tjenere. Fik 10 borgervogne.
- 8/6 blev velb. Christen Skeel forligt med byrådet om 60 mark "om Holdsbønderne på Tryggevælde len" (en refusionsordning).
- 18/6 blev en datter af velb. Frederik Reedtz Vordingborg slot viet i Køge rådhus. Kostede 10 dl."og for andet bryllup 10 dl. En gøgler havde gøglet på rådhuset.

Holdsbønders forsømmelser i regnskabet 1650-51.

Jens Jensen i Hundige,der holdt hver 6.ugers dag forsømte en københavnsrejse, 6 mk. En rejse til Bavelse, 7 1/2 mk. og til København med nogle dyr.

2 Hundige-bønder forsømte en københavnsrejse, en Tryggevælde-rejse med Erik Rosenkrantz, en Ringsted-rejse med Mogen Gøye og en københavsrejse med prinsens kammerskriver.

En Lille Salby bonde,der holdt hver 6.ugers dag, forsømte en rejse til Københavh med kongens agerhønsefanger samt rejse til følgende mål:
Ringsted, 4 1/2 mark.
Tryggevælde 3 -
Næstved 7 1/2 mk.

1651 -53 var dyrtid, men efter en god høst i 1653 lettede det(Mansa)

Køge Arkiverne

1650
En bonde fra Regnemark,der holdt hver 9. ugers dag forsømte:

En rejse til København med kongens bygmester,en rejse til Svenstrup og en københavnsrejse med Ole Krags tjener.

En bonde fra Karlslunde forsømte: (3 .ugers dag).
Tryggevælde rejse,
Til København med slotsskriveren.
- - - en ligger
- Tryggevælde med prinsessens folk.
- København med nogle fasaner,som dronningen skulle have haft.

2 bønder fra Lille Salby, der skulle holde sammen hver 3.uges dag på Torvet, forsømte 6 rejser af de 17, de skulle holde,men 5 gange var der intet til dem.

1/7 1650 bekom frk. Leonora Christine 3 vogne til København.

1650 7/10 betalt 2 borgere,som efter borgmesterens ordre havde våget om natten i kirketårnet,om kongen kom

- 4/9 En borger red til Tryggevælde for at få at vide,hvornår kongen kom, En anden havde været helt i Nykøbing F. Han fik 2 dl. Alt efter Enevold Brochmands ordre.
- 5/9 var underfogeden i Højelse og Ølsemagle for at tilsige folk til at age kongens fadebur.

- 9/9 vågede 2 borgere om natten i kirketårnet,og man brænde lys i Cortegarden, da kongen var i byen. 29 læs møg blev aget væk fra Cort Richters dør(hvor hotel Prinsen lå)da kongen skulle komme.
- 13/10 vågede man igen om natten efter kongen,som havde været i Nykøbing for at tage imod prinsessen.

1650 30/10- 3/11: Bespiste jeg den kvinde,der skulle halshugges,fordi hun havde myrdet sit barn, 4 måltider.
- 4/11 gav jeg efter byfogedens seddel skarnagerne,fordi de udag kroppen med ligkisten samt stejlen,som hendes hoved blev sat på. For 1 stykke 12 alen træ,som stejlen blev gjort af,20 sk. Betalt Mester Lauritz Skarpretter for at hugge kvindfolket på byens vegne, 9 mark, og for graven at grave, 24 sk. Vognleje til Mester Lauritz til Næstved, 6 mark, Cornelius Snedker for ligkisten, 6 mark.
- 22/11 Betalt for 3 læs ris at age fra Præsteskoven samt 12 læs tang og 3 læs sand samt 2 læs brosten,der kom til et hul i vejen ved Hans Christensens have uden for Nørreport.

1652 12/7 Betalt Michel Jensen.Han skulle skaffe vandet af vandingen uden for Nørreport ved Ravnsborg. 4 borgere kørte henholdsvis 72, 67,71 og 76 læs dynd bort fra vandingen, ialt 286 læs dynd,dertil kom at kæmneren blev forligt med Michel Jensen om at køre det resterende dynd bort for 29 dl.De øvrige borgere fik hver ca. 7 mark for deres læs, f.eks. for 76 læs.

1654 23/8 omtales vandingen igen.Denne gang skulle den brolægges og beklædes med brædder indeni. (Ved Ravnsborg).Vandingen lå,hvor det gamle vandtårn står idag.

1652 18/3 Betalte jeg(kæmneren) Anders Læssø for med sin egen båd han førte slotsherren,Axel Urup og borgmester Enevold Rasmussen Brockman udi åen, såvidt bolværket strækker sig.

1650 30/7 Betalt Hans Andersen vognmand for et brev,som var kommet fra Kgl.Majestæt "og illigen skulde fort til Jungshoved

Køge Arkiverne

1653. Dronningens hofmesterinde, fru Else von Rassow, rejste frem og tilbage mellem København.

- 6/8 kom kongeparret, hertug August og hertug Ernst Günther tilbage. Der kom 6 par ledige heste for Deres Majestæts og fyrsters vogne. De tre par til kroen og 3 par til København.
Siden fra kroen og til København. 14 borgervogne og 13 vognmandsvogne.

1654. Fra Tryggevælde kom 5o dl., som var resten af de 2oo dl. årligt til Køge bys udgifter for holdsbøndernes ægter af Tryggevælde len.
Christen Skeel kom til Køge og tingede med byrådet om holdsbøderne, som holdt i Køge. (betalte 165o-51 11o dl. for et halvt år).

1655 28.29.3o/6 kom kongeparret, dronningens moder og broder, Johan Frederik på vej til Tryggevælde. Christen Caspersen Schiøllers heste kom for kongens vogn og hans broders, Ivar Caspersens Schiøllers for dronningens. Svend Poulsens og Hans Rasmussens for dronningens moders vogn. Blandt følget var: Grevinde Rantzau, hofmesterinde von Rantzau og generalmajor Gyldenløve. 4 kammerjunkere, oversekretæren samt kongens kammertjener, Jacob Pedersen med den kgl. bagage, hvortil han fik 7 bøndervogne.
Deril kom den fanske dansemester, mons. Zalor med sine 8 musikere (4 violinister, og en bassist og cellist m.m.

- 6.7/7 kom kongeparret tilbage. Fik 6 par borgerheste til at spænde for i Køge kro. Dronningen, hendes moder og broder fik 8 heste fra Køge til kroen.
(Her er dansemesteren stavet LECONL).

1653 9/3 Vedtaget og betalt til Jacob Pomeyer for 9 alen rødt klæde, som tvende trommeslagere her i byen bekom hver til en klædning, både med svensk rock, bukser og hoser, samt 9 alen blårlærred til underfoer og hver en grå hat og et par "mandfelde Sko".

- 13/3 Niels Hjulmand for tvende trommer at lade fly og Claus Bogbinder for tvende trommeskind

1653 23/2 Missive til borgmester og råd om tvende borgere, som var gået i løfte om noget børnegods til Frants Hammer i Vordingborg færgegård (Kancellietsbrevb.)

1653 28/3 Missive til Aksel Urup og borgmester og råd at 4o gamle musketter "som fandtes udi deres gemmer og dem måtte forskænkes til borgerskabet, der ingen middel haver til at købe selv." At de måtte sælges for 2 slette daler stykket. 28/5 ses musketterne at være nedsat til 6 mark stk. (Kancelliets brevb)

Køge Arkiverne

1652 6/8 kom kongeparret på vej til Vindbyholt og Jungshoved for at drive svanejagt, som var dronnings.yndlingsjagt. Fik 18 vogne og 9 par ledige heste.
De var kørende i postvogne. Kongens vogn fik Johan Katterbergs heste for og dronningen Ivar Caspersen Schiøllers, hofmesterinden, Chr. Lauritsens heste.
Der kom 3 par ledige heste for kongens kammervogn.

- 8/8 kom kongeparret tilbage fra jagten ved Jungshoved. Fik igen heste for, men kun til Køge kro. Dronningens frøken, velb. Anne Sophia, fik en vogn direkte til hovedstaden. Dronningen havede velb. Niels Banners frue med sig i vognen. 6 ledige hets til kongens kammervogn fulgte med til kroen. 6 bøndervogne kørte til Køge kro, men uden betaling.

1653 2/1 kom admiral Christof. Lindenow på vej til København. fik borgervogn,.

- 24/9 fik sværdfeger for byens sværd at polere og rengøre Fik også for en bælg og en duk af jern til samme sværd. Var fra København.

- Fik byen i refusion for holdsrejser ud af Roskilde len, 12o dl. Fra Roskilde bispegård, 8o dl, som bønderne her udi byen skulle holde. FraTryggevælde len, 12o dl. og igen af de penge, som var kommet (tilgode ?) fra Tryggevælde len, 2o dl.

- 13/6 kom 4 af kongens enspændere, som skulle vare for (oplyse) om kongeparrets rejse til Lolland. De fik vogn til Tryggevælde. Deres 4 heste blev i Køge 3 dage og nætter. Samme enspændere (bevæbnede ryttere) fik mad og øl både hen-og hjemrejsen, der foruden 16 kander øl.

- 14/6 kom kongeparret på vej til Nykøbing. Fik 11 borgervogne og 5 vognmandsvogne til Tryggevælde. En ridende karl viste deres majestæter "vejen did fører". Det var borgmester Hans Christens. karl fra Brogade 19. 15 bønder fra henholdsvis, Lille Skensved, Højelse, Ølsemagle og Ølby kørte tillige (uden betaling).
Kongeparrets 11 heste og 6 personer blev i Køge.
4 karle trak 4 af kongens heste, som havde været for be
"Deres Majestæters "vogne til København og fik hver 3 mark

- 16/6 fik 2 enspændere en vogn til København, fordi deres heste var blevet lamme. (Havde skamredet dem).

- 17/6 kom kongeparret tilbage, og fik først kongens egen vogn 4 heste til Køge kro (borgerheste). Nok 4 andre heste, som kom for i vejen til kroen, og der tog/Deres Majestæt/er med friske heste og ag dem til København.
11 borgervogne og 8 vognmandsvogne samt 1o bøndervogne kørte folk og gods til København. Underfogeden var ude i landsbyerne for at skaffe vogne "til Kgl. Majestæts tvende Dørtræk".

- 9/7 kom en hofjunker på vej til Jungshoved. Kom tilbage 12/7.

- 21/7 - kongeparret, ledsaget af hertug August af Lüneborg-Brunswig og hertug Ernst Günther. På vej til Nykøbing. Fik 4 par ledige, agtede borgerheste for parrets egne vogne til Tryggevælde. 2o borgervogne, 12 vognmandsvogne. 4 bønder fra Gl. Køge kørte og 1 fra Hadstrup, resten fra Ramsø herred. 5 af kongens kuske og 14 heste, som var for majestæternes vogne "hid til Byen", blev om natten. Fik mad og 16 kander øl. 5 karle trake hestene til København, og en bonde kørte hestetøjet til København.

Køge Arkiverne

1654 24/1 kom pantsvend Johan Wulff fra Møn med 2 store dyr,4 rådyr og 4 harer til kongens fornødenhed. 2 vogne.

- 12/2 kom admiral Christof. Lindenow på vej til Vindbyholt. Kom tilbage. 17/2.

- - kom dronnings.pige,Abel Cathrine, på vej til Nykøbing.

- 17/2 - kansleren Christen Thomsen og fik heste for sin egen karm.Han kom fra Turebygård.

- 23/3 kom en agerhønsefanger fra Fakse med høns.

- 24/3 - en pantsvend fra Vordingborg med rådyr og harer til kongens fornødenhed.Skulle til Frederiksborg.
- - Samme dag kom en pantsvend med vildt og haregarn til jagtens fornødenhed. Skulle til København.
- 28/3 kom en kapt.von Haffn.Skulle til sit kompagni i Bjæverskov.

- 5/4 - Mette Laursdatter,kongens fadeburspige fra København. Var ledsaget af to tjenestepiger og medførte tre skrin. Skulle til Vordingborg og fik 2 vogne.
- 9/4 Kon Frantz Rantzau til Krenkerup.

- 1o/4 rejste Christen Skeel fra Gl.Køgegård til København.

- 12/4 - Christof. Lindenow til Karise og kom tilbage fra Karise 18/4.
- 26/4 kom kongens ridesmed med 2 karle.

- 29/4 - Flemmeing Ulfeldt,major over Sjælland og Lolland. Skulle til Halsted kloster.
- 5/5 kom vildt fra Vordimgborg.
- 15/5 - kongens bygmester og murermester på vej til Beldringe og Lekkinge.

- 21/5 kom kongens sekretær på vej til Kolding hvor kongens opholdt sig. Rejste over Ringsted.
- 24/5 kom Christof. Lindenow på vej til Vindbyholt. Boede på Lindersvold,som han ejede og lå ved nævnte landsby over for gæstegården.Returnerede 27/5.
- 27/5 kom Gregers Friis tjener fra Lolland med gods.På vej til til København medtagendende et stort beslået skrin, 4 tdr. øl og 1 1/2 td. smør.
- 3o/5 rejste slotsherrens tjener til Karise.

- 8/6 kom bud fra Kolding med breve fra kongen.dat.3/6 Koldinghus.

- 11/6 - to hollændere for at søge hjælp til en opbyggelse. Blev kørt til Store-Heddinge.
- 14/6 blev lollandsposten kørt til Køge kro. Kørte i modsat retning kun til Karise.
- 13/4 Givet Hans Brunswig Snedker for en ny fanestage til byens fane.

- 24/6 Givet Hans Nielsen for rettersværdet at føre til København at lade "renouere og polere".

- 5/7 Betalt til Marchus Sværdfeger af København for byens rettersværd at renouere og polere, 1 dl.

Køge Arkiverne

1654 29/6 Betalt for en jernplade at slå på fangedøren,som Anders Bysvend rakte hånden ud" og luckte Døren op" samt en ny dobbeltlås til døren.

- Fra 14/3 til 3/8 haver jeg(kæmneren) bespist Anders Bysvend i byens fængsel, er 8o dage af 2o sk. om dagen, 25 dl.
- 23/8 Betalt Christen Brolægger for han flyet på vandingen ved Ravnsborg uden for Nørreport med bro at lægge og hvor fornødent beklæde med deller(fjeller)
- Bekostet på byens tvættebro på Fændediget: 13 pæle at bukke ned, o.s.v. 17/9.
- Bekostet på en fjellebro tværs over gaden(Vestergade) mellem Svend Poulsen(nr. 16) og Claus Henrichsen (nr.17) 1 stk bred egeplanker at lægge i broen, 8 søm at slå risten fast med ind til Svend Poulsens rendesten. Givet Johan for at rense renden over gaden og for egeplanker at age og en tømmer for arbejdet at forfærdige. 2o/1o.
- Bekom Jacob Baldersen,byens trommeslager, "til en klædning bevilget", 4 dl. 19/1o.

1657 27/3 Betalte jeg for 1o måltider til 5 personer,der var skikket i fangekælderen. Skal i kronens tjeneste.

1653 9/8 sagsøger tolderen Jens Hansen Cathrine,sal.rådmand Erik Christens (Brogade 5) for nogle drikkevarer,rådmanden havde fået på bog ifølge kældersvendens regnskabsbog folio 8,hvor det hedder:

1649 25/7 kom Erik Christensen selv efter øl, 3 kander a 16 sk. 3 mark.

- 2/8 bekom Erik 2 tdr.rostockerøl a 5 rdl. er
- 14/12 bekom Erik Christensen 1 td. rostockerøl til at traktere dronningens broder(Hertug Johan Frederik) med,som kom fra Lolland, 5 rdl. 3 mark.Endvidere samme dag bekom han 24 potter rhinskvin a 24 skilling, er 6 rdl.

Erik Christensen havde tidligere været ridefoged og skriver på Tryggevælde og var kendt af kongefamilien. Han ses ofte af egen lomme at have beværte kongens folk i sin gård(Brogade 5),som måske stadig havde Chr.4.s og dronning Sophis våbener siddende i sin sals vinduer fra tolderen Henrich Fresches tid.

Køge Arkiverne

1657 13/1 kom Hans Roskilde,ligger fra København, på rejse til Gjorslev efter en blodig(den blodige ?)

- 7/1 rejste rigshofmesterens tjener til Gjorslev efter den blodige. Rejste frem og tilbage mellem Gjorslev og København..
- 3o/1 kom agerhønsefanger Jørgen Hansen boende i Store Elmue med agerhøns til Hans Majestæt.
- 4/2 rejste admiralen,Christoffer Lindenow,til København kom fra Vindbyholt.Gentog rejsen 25/2.
- 6/2 rejste Flemming Ulfeldt,befalingsmand over Sjælland og Lolland til København.
- 25/2 kom pantsvende med levende harer.
- 13/3 kom agerhønsefangeren fra Elmue med agerhøns til hofholdningen.
- 13/3 velb. Peder Reedtz fik vogn til København. Ligeledes Christoffer Lindenow. Samme dag fik velb.Axel Ulfeldts frue vogn til Møn.
- 2o/3 rejste Christoffer Lindenow til Næstved.
- 3o/3 - Christoffer Lindenow til Nykøbing F. Rejste tilbage 4.april.
- 1o/4 Kom Christoffer Lindenow på vej til Nykøbing.
- 27/4 - velb. Gunde Rosenkrantz fra Valbygård.Fik 2 vogne til København.
- 3/5 kom Lindenows tjener med gods til København.Fik 3 vogne.
- 3/5 - Zander Alexander Grubbe til Lystrup.
- 6/5 Kom kongeparret på rejse til Saltsø slot. Fik 24 vogne. Nogle kørte til Ravstrup bondeby.Jens Lauritsen vognmand red ved kongens vogn som vejviser til Freerslev.Fik 3 mk. (Saltsø slot tilhørte Korfitz Ulfeldt)
- 8/5 kom kongeparret tilbage fra Saltsø slot,ledsaget af hertug Ernst Günther og holdt måltid i skoven ud for Køge ved Peblingehøjen med kammerherrer og jomfruer. Fik 32 vognetil suiten til København. (Var bøgen sprunget ud).
- 1o/5,26/5 og 7/6 passerede admiralen Christoffer Lindenow Køge nævnte dage. Danmark havde erklæret Sverige krig.
- 8/6 fik Oluf Brokkenhus,der var kvartalskommissær over denne stad vogn til Store-Heddinge.
- 23/6 fik Christoffer Lindenow 5 vogne til Nykøbing F. (havde mistet stillingen som admiral på Bremerholm og var forflyttet til Nykøbing F.)
- 7/7 Kom Gunde Rosenkrantz med frue og suite,tillige oberst Rosenkrantz med 3oo piker til at styrke sit regiment med. Fik 1o vogne til Tryggevælde.
- 3/8 kom Christoffer Lindenow på vej til Nykøbing.
- 1o/8 kom dronningens broder fra Lüneburg. Fik 8 vogne til København. Følget var på 16 personer.
- 1/12 Gives besked fra København om, at der til Køge skal sendes 6 stykker,hver på 6 pund med fornødne lavetter og og munition.Dertil 2 konstabler.(Sjæll.Tegnelser)
- 21/9 En bartskærersvend skal begive sig til flåden,der lå omtrent ud for Stevns (Sjæl.Tegn.)

Køge Arkiverne

1657 1/9 kom en pantsvend med en del salt,noget vildt og 2 hunde.Fik vogn til Vallensbæk.

Samme dag havde et regiment rytteri sit "dørtræk" gennem byen. Og kaptajnen på "Det svenske Lam" og nogle officerer fra samme skib en vogn til København. Havde hente vand til Hans Majestæts flåde.

- 9/9 rejste en oberst til Store-Heddinge. General Gyldenløves knægt tog til Gjorslev.

- Samme dag kom livknægten tilbage fra Gjorslev med en del geværer "til Skaane at medføre".

- - En sekretær red til København med breve om natten.Var efter borgmester Schiøllers ordre meget magtpåliggende.En borger red til Røavig skanse med brev om, at Danmarks og Sveriges flåder nu havde fejdet udi søen.

- 14/9 fik Oluf Brokkenhus en vogn til skansen i Stevns herred. Rejste derefter til Svenstrup.

- - Kaptajn Gregers på orlogsskibet Ditmarsken fik vogn til København. Der var en anden kaptajn i følget.
- Samme dag red en borger til København med brev om, at den svenske flåde lå under Møn.
- Oluf Brokkenhus rejste til Store-Heddinge.

- 21/9 Kom Hamborgerposten.Fik vognmand til Tryggevælde. Skulle over Femern.
- 25/9 Kom Hamborgerposten tilbage(dog en anden postfører) mod København.
Et kancellibud fik 5 vogne til klæde til soldaterne i forskellige købstæder.Køge fik til 66 kjortler.
- 3/10 En karl red om natten til København angående indkvarteringen, som vedrørte Køge by.
- 6/10 passerede hertug Johan Frederik, dronningens broder.

- 13/10 kom om natten en ordinans-enspænder med breve til admiralen på flåden.

1658 21/2 besvarer Frederik 3. et brev fra Ivar Caspersen Schiøller, hvoraf fremgik, at en svensk officer,der logerede i Schiøllers gård,Vestergade 19) havde bedt ham om at forføje sig hjem med mindre han ville give 400 rdl.Ellers ville hans gård blive afbrudt. Kongen beder Ove Juel,som netop var i forhandlinger om fred med svenskekongen om at være Schiøller behjælpelig med sagen, "at der ingen Over - last sker på hans Gård,fordi Tilstanden på begge Sider nu publiseret er",hedder det i brevet til Juel.

(Sjællandske Tegn. 1658,396. nr. 271.)

1658 1/2 Ordre fra Chresten Skeel ved Fyns erobring:

"At det udskrevne rytteri fra Sjælland og Lolland-Falster, Munchhausens og Gyldenløves kompagnier,så hurtigt som muligt skulle samles ved Køge og Roskilde".

Køge Arkiverne

1658 De to postkørere, Henrik Due og Peder Jensen, som besørgede Lollandsposten (blev kørt af bønder eller vognmænd på skift) passerede Køge hver 8. dag i hver retning. Til tider kunne de møde hinanden i Køge. De kørte normalt, også under den første fejde, hvor svenskerne rykkede op gennem Sjælland i februar 1658, men sluttede efter svenskernes landgang i Korsør i august.

- 6/1 kom 2 vogne med klæde til soldaterne på Aalholm.

- 6/1 bestilte en forrider vogne i Køge til kongeparret, som agtede sig til Lolland.
- 7/1 kom en enspænder med brev om, at rejsen var aflyst. Samme dag kom en trompeter samt Christopher Otto Schack på vej til Rørby ved Kallundborg.

- 8/1 kommissær Oluf Brokkenhus fik vogn til Prambroskansen. Oberst Debberns sekretær rejste til København. Desuden kom rigskanslerens tjener med breve til majestæten.
- - Stadhopmand Erich Helmers (Torvet 11) bestilte 2 trommer hos Claus Bogbinder.

- 12/1 fik velb. fru Anne Bech, sal. Chr. Belows 2 vogne til Lolland.

- 24/1 kom fodermarsken, Christian Wiborg, tillige med en skibsløjtnant på rejse til Store-Heddinge, fordi orlogsskibet Sælhunden var drevet bort med isen. Kongens kuske blev i Køge med deres heste og fik fortæring.
- Samme dag rejste rådmand Jacob Bortig til hovedstaden i stadens ærinde.
- 1/2 var der plan om at føre oberst Kay Lykkes regiment i Næstved til København. Samme dag kom en fenrik, Henrich von Hoghrater, der havde mønstret landfolkene i Tryggevælde len.
- kom en regimentssekretær ved dragonerne på vej til Vordingborg.
- 3/2 fik oberst Debbern 4 vogne til sig selv og nogle syge ryttere og deres bagage.
  Grev Wonderley fik 2 vogne til sit kompagnis bagage.
  Ritmester von Huss kompagnis bagageført til København. Fik 2 vogne.
  Ritmester Christopher Due fik vogn til København.
  Ritmester Jens Kaas rejste til Lolland for st "strække" sit kompagni ryttere.
  Kom en løjtnant, der havde pas til forsk. steder i landet.
  En borger red til Gisselfeld med breve til oberst Kay Lykke.
  Oluf Brokkenhus fik vogn til Store-Heddinge.
- 4/2 rejste oberst Kay Lykke til København.

- 5/2 Betalt Knud Byskriver for losement til kapt. Hans Maaler, hvis kompagni skulle have kvarter i Højelse. (for natten). Et andet af kaptajnens kompagnier skulle indkvarteres i Ølsemagle for natten. Kompagnierne passerede byen direkte ud til landsbyerne.
- En ordonnans-rytter fik natlogi hos Kirsten, sal. Niels Hansen Fortæring til rytter og hest aften og morgen, 2 mark. 8 sk.

- Officererne ved Livkompagniet (Kay Lykkes) fik 4 vogne til deres bagage og til nogle syge soldater. Kom fra Næstved. 3 af vognene fra Næstved måtte fortsætte til hovedstaden, da der ingen vogne var at få i byen.
  En syg rytter fik vogn til Jersie.
- 5/2 efter rigshofmesterens ordre fik Adam løjtnant under von Ebersteins regiment 2 vogne med de små metalstykker, der lå i rådhusgården. En kornet fik vogn til en syg rytter. Og en vogn fra Næstved kørte ritmester Redtschleff. (Kbhvn.)

- 6/2 rådmand Oluf Sander kørte generalkommissær Christen Skeel til København.

Køge Arkiverne

1658 6/2 Oberstløjtnant Anders Jacobsen over dragonerne fik 6 vogne til bagage(3 fra Næstved) og 2 par ledige heste Skulle til København. En bonde fra Strøby kørte også.

- 6/2 fik kapt. Suidtze vogn til hovedstaden.Kæmneren skaffede vogn til en syg rytter og en syg kvinde. Lejet for en daler.

- 6/2 fik regimentssekretær Hans Christensen 2 vogne til adskilligt ammunnution,der tilhørte regimentet.

- 6/2 Oluf Brokkenhus fik vogn til Store-Heddinge,siden til Tryggevælde og derefter til Svenstrup.
Ordonnansryttere passerede byen i hver retning og måtte overnatte.
Ritmester Due kom for at samle sit kompagni.Fik vogn til Tryggevælde.
En ordonnansrytter kom om natten.

- 7/2 fik ritmester Due og hans løjtnant 2 vogne.
Samme dag fik oberst Damstrofts frue 2 vogne til til selv og nogle syge soldater.
Oberst Thott og major Poulsen, begge under Gyldenløves regiment fik vogne til hovedstaden.
- 8/2 kom oberst Boeck fra Nakskov på vej til hovedstaden.

Officerer,som var tjenestegørende under svenskekrigen:
Christopher Münnichausen, oberst,
Christopher Due, ritmester,
Joachim Kørber,kommandant Nakskov, sept. 1658
David Bernbach, - - , maj -
Gert Boeck, fenrik i major Poulsens kompagni,under Gyldenløve,
Poulsen,Carsten, major,
Kruse, oberst
Kay Lykke,oberst ved Kongens Livregiment(Gisselfeld)
Johan Wulff Huss, ritmester,
Suidtze, kaptajn,
Henrich Hochrathe, fenrik.
Christopher Debbern, oberstløjtnant,
Adam, løjtnant,
Mahler,Hans, kaptajn.

1658 8/2 kom de danske forhandlere: Rigsråd Jaachim Gjersdorff - generalkommissær Christen Skeel, den engelske gesandt,sir Philip Meadowe,en hollandsk sekretær, Beuningen, en tysk sekretær, Fodermarskallen,Christen Wiborg, 4 edelknaber, en køkkenskriver og 2 enspændere var med i følget.

3 af kongens kuske med 6 heste blev i Køge. Rejsemålet var Rudkøbing, hvor man mente at træffe den svenske kongen med sin arme.

Christen Skeel bad om 31 borger-og bøndervogne.På grund af tidsnød skulle borgervognene køre helt til Præstø(man gjorde dog holdt i Vindbyholt kro, hvor der blev holdt måltid)
Følgende borgere kørte for de fornemste herrer:
Ditlev Bertram,Ole Sandersen,Niels Skivholm,Arved Svendsen, Svend Poulsen.Desuden kørte følgende borgere:
Niels Rasmussen, Johan Hansen,Peder Jørgensen,Peder Christensen, Hans Hansen Ravns(hans karl) samt Ole Svendsen, sam alle kørte til Præstø.
16 vogne kørte til Tryggevælde,og kæmneren lejede yderligere 4 bøndervogne på Torvet.

1658 13/2 fik vognmand Thomas Nielsen Guldsmed 4 mark og 8 sk. for at vise svenskekongen vej til Vallensbæk og 27/2 1 dl. 8 sk. for at vise ham vejen til Ringsted.

Årsagen til svenskekongens pludselige interesse for Vallensbæk fremgår muligvis af tingsvidnet pa. 47 b.

Køge Arkiverne

1658 8/2 Til gesandternes og deres suite medgik følgende fortæring ifølge kæmnerens beskrivelse:

	Dl.	mark.	skilling.
Spanskvin	15	3	
Rostockerøl, 43 potter	3	1	7
Smaabrød		3	
1/2 otting smør	2		
1/2 tønde øl	2		
Folkene spiste for	4		
2 skæpper havre til hestene		3	

Fodermarskallen, den tyske sekretær og 4 edelknaber fik desuden 12 potter franskvin.

- 1o/2 kom en trompeter fra gesandterne på vej mod København.

- 12/2 - trompeteren tilbage fra hovedstaden på vej sydpå.

- 2o/2,21/2,25/2 og 26/2 udstedte svenskekongen breve fra sit hovedkvarter i Køge. 1)

- 2/3 Hans Pottemager kørte feltmarskal Wrangels sekretær til Næstved. Jens Quatrup kørte en svensk trompeter til Vordingborg.
- 4/3 Peter Jensen med Lollandsposten på vej mod Nakskov fik natlogi og et måltid aften og morgen.

- 7/3 kom to af vor konges oberster med breve til Wrangel fra svenskekongen og vor allernådigste herre og konge, fik 2 vogne til Borreby.

- 8/3 fik Wrangels sekretær 4 vogne til 12 syge soldater under oberst Kruses regiment (til Sønder Dalby). En kvartermester og tre dragoner under samme regiment fik fortæring og havre til deres heste aften og morgen, da de affordrede de syge soldater til hobe ".
- 1o/3 fik en af vore konges kvatermestre frit natlager og fortæring aften og morgen. Samme aften kom Lollandsposten, Peter Jensen, fra Nakskov Wrangels skeretær fik vogn til Ringsted.

- 11/3 ankom oberst Thotts(oberstløjtnant) med 2 kompagnier ryttere " på deres Marchering til Nakskov" og skulle have haft frit natlager her i byen, men fortsatte til Strøby og Varpelev og blev indkvarteret der . Fik 4 vogne til bagage og proviant. En karl viste vejen til nævnte byer. En svensk kvartermester med et stykke vin (til Møn) fik vogn til Næstved.
- 13/3 kom oberst Henrich Walkodt Bock på vej til Nakskov. Fik 6 borgervogne til Sdr. Eskildstrup. Peder Soldat gik til Roskilde efter skarpretteren. Her var en del døde bæster at udslæbe(disse lå på Torvet og var ihjelkørte, da den svenske arme klumpede sig sammen med deres bagagevogne og rytteri). Budet havde også brev med om penge for holdsvogne.
- 15/3 Jacob Graa gik til Vallø med breve byen meget magtpåliggende (til Christen Skeel). En kaptajn Dyssing von de Weyre kom fra Nakskov. Fik 2 vogne til København.
- 25/3 Henrich Due, som førte Lollandsposten fik vogn til hovedstaden, da han ingen vogn kunne få ved Køge kro (bønderne var ikke ved deres gårde på grund af omstrejfende fjender)
- (Der var ingen vogne at få ved Køge kro før efter krigen).

1) Diplomatico Historiæ Danicæ 1608-6o.

Køge Arkiverne

1658 1/4 kom en pantsvend på vej til Møn efter vildt.

- 9/4 kom han tilbage med nogle små og store dyr.

- 12/4 kom oberst Kjeld Lange fra Nakskov. Samme dag kom nogle officerer under Münnichausens regiment, ledet af kapt.von de Woch.
- 15/4 kom velb. Cluf Brokkenhus,der havde noget at forrette i Store-Heddinge.Kom tilbage 19/4 og til til Svenstrup.
- 16/4 kom Jørgen Seefeld fra Holbæk slot,skulle til
19/4 Store-Heddinge og rejste derefter til Aastrup, 19/4.

- 18/4 kom en hollandsk kvartermester med 2 knægte,der skulle gøre kvartertjeneste for en anden eskadron. Fik 3 måltider mad og øl.

- 21/4 rejste Christen Skeel til hovedstaden.

- 25/4 fik en generalmajor 2 vogne til Præstø. Der var ingen vogne at få ved Tryggevælde(Bønderne holdt sig fra deres gårde af frygt for fjenden.).
28/4 blev en hollandsk officer,som var ihjelstukket begravet.
- 25/4 kom kongens sekretær, Jens Rodsten,der skulle til Lolland og Falster.
- 29/4 en major under Gyldenløves regiment fik vogn til Præstø. Det gjaldt også velb. Christian Holck (til Præstø).
6/5 kom en skibstømmer,som havde været på Lolland at hugge tømmer.
- 7/5 red en borger til København med brev fra Christen Skeel til regeringen.

- 8/5 rejste velb. Christen Skeel selv til hovedstaden. Samme dag rejste jeg til Roskilde efter holdspenge.
- 10/5 kom en løjtnant med en del syge ryttere,kvinder og børn fra ritmester Schrøders kompagni.Fik vogne til Næstved. Kommissær Jørgen Reedtz fik Johan Katterbergs vogn til hovedstaden.17/5: Kansler Chrstof.Urne fikvogn tilTryggev).
- 19/5 kom velb. Frederik Reedtz på vej til Tryggevælde.
- 7 ryttere under Thott i Nakskov fik vogne til Præstø.
- 29/5 bekom en major,nogle kaptajner og andre officerer over 7 kompagnier 6 borgervogne til bagage og en del syge med deres geværer at frmføre til København.Der var ingen vognmænd at få i byen.
Samme dag måtte jeg(kæmneren) selv køre Lollandsposten til København.
Johannes Falck fik en vogn frem og tilbage til Svenstrup i byens anliggende.
- 27/5 kom en gefreiter fra København med ordre ang. de hollandske folk, at skulle marchere til København.
Betalte 1 mark 8 sk. til brandmesteren (borger),som havde købt en brandhage af de svenske. (Brandmesteren fik årligt 8 dl.).
- 2/6 fik Axel Urups frue en vogn til Store-Heddinge.

- 6/6 En staldmester og to kuske,som havde kørt rigshofmester Joachim Gjersdorff til Køge,blev indkvarteret hos Knud byskriver,hvor de afventede hofmesterens tilbagekomst fra Lolland for siden at age ham til hovedstaden.

- 12/6 kom oberst Münnichausen med hele sin stab og en del andre officerer fra Nakskov.Fik traktement hos rådmand Henning Jacobsen(Nørregade 22).Fik 12 vogne til Solrød(ingen vogne var at få ved Køge kro).

Køge Arkiverne

1658 7/6 fik hofprædikanten,dr. Johan,vogn til Tryggevælde.

- 9/6 kom hofprædikanten tilbage på vej mod København. Medbragte breve og rulle på de her indlogerede ryttere til slots-
- skriver Jacob Eylertsen angående græsgang til dem.

- 11/6 fik kongens sekretær, Jens Rodsten, vogn til Nakskov.

- - rejste rigsråd Gunde Rosenkrantz til København.

- 12/6 rejste rigshofmester Joachim Gjersdorff til København.

- - Samme dag kom en pantsvend med en stor del vildt.

- 13/6 kom kongens køkkenskriver,Hans Olsen,på vej adskillige steder for at opsøge slagtekvæg.
Kom en karl med to af dronningens heste fra Nakskov.
Fik natlogi.
- 15/6 kom Frantz Brokkenhus fra Nakskov.

- 17/6 Skipper, Peder Olsen, på Gyldenløves galiotfik vogn til København.
Samme dag rejste Knud Byskriver til København på byens vegne. (Knud Lauritsen).
Major Nyhorn med to ritmestre fik 2 vogne til Tryggevælde (skulle på rejse gennem Lolland).
- 2o/6 fik køkkenskriver Hans Olsen vogn til København.

- 22/6 kom køkkenskriver Hans Olsen på vej til Lolland at hente slagtekvæg. Fik vogn til Tryggevælde.
- 26/6 kom en officer David Frederich fra Nakskov.Skulle til København at hente ammunition til regimentet.

- 28/6 kom køkkenskriverens tjener med 32 øxne,fik vogn og 3 karle drev samme øxne til København og fik hver 1 dl.

- 5/7 kom en pantsvend med vildt fra Møn.
- 1o/7 rejste Johs.Falck til København om indkvartering.
- 1o/7 - ritmester Christoffer Due og hans underofficerer og fik 2 borgervogne.
- 11/7 fik Lollandsposten min egen vogn(kæmnerens) til Tryggevælde.

- 14/7 Kørte Oluf Sandersen til København i byens ærinde i sin egen vogn.Fik til vognleje og fortæring i staden 6 dl.

- 16/7 rejste oberstløtnant Debberns sekretær til Næstved for at udrette noget på sit regiments vegne.
Oberst Kørbits fik vogn(skulle til Nakskov).Var kommandant.

- 19/7 kom Peder Blom fra Lolland med en del øxne og fik fornødne folk til at drive dem til København.(Til hofholdningen)

- 19/7 betalt Johannes Falck,som 1o/7 rejste til København om indkvartering.Måtte blive der i 13 dage.Fik 2o dl. til ophold og 6 dl. for sin ulejlighed. (Falck var rådmand).

- - betalt skarprettern,Mester Oxenvold i Roskilde efter regning 24/3 for hans folk at udslæbe 8 bæster,som var ihjelkørte her i byen på Torvet og udi strædernepå byens grund, da den svenske arme her logerede.Efter sin kontrakt:
6 mark pr. styk. Lejet 2 heste i Vollerslev til at slæbe bæsterne ud med.Item for 2 hunde at udslæbe af gårdene.

Køge Arkiverne

1658 29/6 borgmester Bertrams udlæg til Henrich Storm for 13 tdr. øl til den svenske lejr, som her af byen blev udredet. Og Ditlev Bertram udlagt til major Jeramias fordi han salvegardede byen med 5o heste, da den hele arme bortrejste. 6o dl.

- 17/7 betalt til Erich Helmers (Torvet 11) rådmand, fordi han logerede oberstløjtnant Debbern fra 9/7 - 8/8, 18 dl.

- 29/7 Gottfried Henrichsen, som er oberstvagtmesterens rytter for sit traktement, han selv skaffede sig fra 9/7 -1o/8, og til Debberns sadelmager, der ingen kvarter kunne bekomme. 3 dl.1 mk. til hver.

- 24/7 rejste rigsråd Gunde Rosenkrantz til København. Fik 2 borgervogne.
Prinsessens forrige lakaj fik vogn til Tryggevælde. Skulle til Lüneburg.
Løjtnant Otto Henrichsen fra Gyldenløves regm. fik vogn til København med to fanger, der var rømt fra regimentet.

- 28/7 fik rigsråd Gunde Rosenkrantz vogn til Næstved.

- 31/7 fik ridsråd Henrik Rantzau vogn til København.

- 1/8 fik - Gunde Rosenkrantz vogn til København.

- 4/8 kom kongens vinskænk, Johan Reisen, på rejse med en del store tomme jernbundne vinfade og ankre. Fik 6 vogne til Tryggevælde. Skulle til Nykøbing.

- Leveret til adskillige officerer og deres undergivne rytteri

- 8/8 købmand Jacob Pomeyer (Torvet 2) leveret til oberst Thott og Gullacks rytteri og heste:
16 tdr. byg.
Til en major: 1 td. norske sild og 2 top-sukker.
desuden forskelligt, Johannes Falck udtog:
Hos sal. Jens Poulsen i Vestergade til grev Thotts rytteri: 1 td. hollandske sild og 6 pot. øleddike.
Hos Niels Rasmussen til Thotts rytteri:
1oo spegesild.
Hos Jørgen Apoteker: sukker og spiceri samt medikamenter.

- 8/8 leveret til Thotts regiment, som stod på Torvet og holdt vagt: 2 tønder godt øl til officererne,
1 otting smør,
1/2 td. øl til officererne,
1 1/3 lispd. flæsk,
8 skæpper byg.

- - Leveret til oberstens kuske: s skæpper havre, hø og strøelse i 4 dage, 1 dl.4 mark.

Oberst, grev Rutger von Ascheberg har i sine erindringer beskrevet dagene umiddelbart før svenskernes landgang i Korsør:

5. august 1658 fik Ascheberg, der var indkvarteret i Jylland, hemlig befaling fra svenskekongen Karl Gustav, at han skulle bemægtige sig to små kompagnier af gamle Gyldenløves og Ove Thotts, der lå i Skanderborg. Han kom til staden, uden nogen vidste noget derom, hvorfor samtlige officerer og 16o gemene overgav sig.
Svenskerne sejlede fra Kiel 6. august og landede i Korsør 8. august - som fredsbrydere.

Køge Arkiverne

1658 Ved fjendens besættelse i august holdt kæmneren regnskab med, hvad hver borger blev afkrævet eller leverede:

14/8 Hos Henning Jacobsen(Nørregade 22) til en løjtnant "selv Syvende 29 kander øl og foder til hestene.

15/8 Om natten til en del ryttere, som holdt vagt uden Broport, 1 td. byg.
Nok hos Oluf Sandersen på Torvet for en ritmester, 1 td. øl.

- Johan Katterberg(Torvet 3) leveret 12/8, 2 tdr. lüneburg salt. 4 tdr. fransk salt.

- Jørgen Apoteker leveret til proviantmesterens behov adskilligt "spiceri".

- Christen Frandsen til proviantmesteren: 1 blækhorn, 1 sandbøsse, 1 urteskrin.

19/8 Mouritz Dreyer(Torvet 9) til kaptajn, grev Jacobs behag:
3 lispd. krudt,
3 - lunter,
6 bøssesten,
2 lispd. krudt.
(Grev Jacob de la Gardie)

21/8 Losemente til kapt. grev Jacobs løjtnant og staldmester med 3 tjenere, og for øl og brændevin i et døgn.

22/8 Jacob Pomeyer(Torvet 2) leveret: 1 ris papir, 1 bog forgyldt papir, 1 stob blæk, 1oo pennefjer, 1 papirsaks, 2 penneknive, 2 pd. voksstabler, 1 lispd voks og 5 pd. harpiks, som blev brugt, til at gøre vokslys af.

- Mathias Jochumsen(Fændediget)[1] 1 kakkelovn, vurd. 2o sletdl.

24/8 Bogbinder Laurits Jacobsen gjort 125 par vokslys og 12 par fakler.
Anker Hansens gård, der var østlig nabo til nuv. Torvet 21 og var på 15 bindinger(med port til Badstuestræde) blev straks taget til hovedvagt. Fungerede som vagt under hele besættelsen.

- Kandestøber Frands Gyllach til proviantmesterens behov: 6 tinfade og 12 tintallerkener.

- Borgmester Schiøller leverede egeplanker til oberst Banners kiste og 1 td. sild hos rådmand Johs. Falck.

18/8 leverede borgmester Ditlev Bertram til svenskekongens hofbager: 12 tdr. rug, 4 1/2 td. lollandsk hvede.
Hans kammersekretær fik 6 par vokslys og 1 td. øl.
17/9 leveret 3 tdr. hvede, 8 tdr. Prydtrug, 6 tdr. hvede 6 tdr. prydtrug.

19/8 Hos Oluf Sandersen leveret 2 tdr. øl, 1 1/2 td. byg.

3/9 Til hofstaben leveret i Peder Grydestøbers gård:
1 jernkakkelovn, vurd. 2o dl., og i den bolig næst ved
1 - , - 3o dl. (hørte til Vester fjerding)

1) Hans gård blev nedrevet af fjenden.

Køge Arkiverne

Kirkebogen indeholder følgende begravelser " i Kirken "

1658 11/6 Jomfru Anne Tott,

- 12/11 Kgl.Majestæts af Sverige, hans krigskommissærs sekretær,

1659 26/3 Begravet en fenrik hos Christen Frantzen,

- 13/4 Begravet en løjtnant Samuel,

- 26/4 Begravet major Jacob Kidtze,

- 1o/5 Begravet Maren,sal.hr. Sørens i Brogade,

- 16/8 Begravet fru Ide Lunges(Valbygård) 3 Lig,Tønne,Otto og jomfru Berete Skeel.

- 17/4 Begravet Søren Sørensen i Nørregade,som blev skudt,alle klokkerne ringede for ham.

1644 15.Ejusd. begr. Mester Claus Walkirch, rektor,som blev fordreven fra Lund, men på Cort Richters foranledning lagt i kirken, fordi han tilforn havde betjent Køge skole. Hans moder var begravet s.å. i kirken.

Køge Arkiverne

Køge rådstuearkiv: Korrespondance= Ind- og udkomne breve 1655 -87. C.3.

17/9 1657 får byen ordre til at stille en dygtig bartskærersvend til flådens fornødenhed.

21/9 - fremgår det, at nævnte svend ikke havde begivet sig om bord på " Caritas". Byen får ordre til, at han straks skal begive sig om bord i nævnte skib, som " befinder sig i Vor flåde omtrent ud for Stevns. Fandtes han ikke, skulle byen skaffe en anden og under strafsansvar søge for at han kom om bord.

23/9 - får byen ordre til straks at levere 96 par sko og 66 gode soldater-kioller, hvortil skulle gå 4 3/4 alen smalt eller 3 alen bredt grønt klæde. Underfoeret skulle enten være af vadmel eller Hamborger-bay. Sammen med hægterne ville deres arbejde og udgifter blive godtgjort i kontributionerne(skatter).Skomagerne skulle dog have huderne i betaling for skoene, nemlig: 1 oksehud for 2 rdl. og 1 kohud for 2 sletdl. Skoene skulle dog have 3 gode såler.

29/9 beder Fr. 3. byen om at skaffe"Vor Proviantmeter Nielaus ..... " en bekvem plads på rådhuset eller et andet sted i købstaden, som han kan bruge til den førsel, bønderne skal gøre.

30/9 1657 skriver kommissær Otto Pogwitz, at det kompagni af oberst Bertram Rantzaus regiment, der var kommet til byen, var imod den aftale, han havde gjort med obersten. Det drejede sig med officerer og heste om 109, deraf skule de 60 have været til Roskilde.

10/11 - får byen brev fra rigsråderne: Kaptajn Peder Mørck,som er på march fra Skaane til Lolland, skal have kvarter for 1 nat og 3 vogne.

Samme dag kommer et nyt brev om Peder Mørck, hvori det hedder: "Da nu kaptajn Hans Horn og Peder Mørck med deres udskrevne soldater er hjemforlovet, har de ordre til at søge velb. Frederik Urne og hans ordre at følge - " eller om officererne på de farligste steder skal blive samlede, og soldaterne, når bålen brænder og alarm sker, skulle indfinde sig."

11/11 - Hedder det i et brev, at overvagtmester Poulsen 12/11 vil begiver sig fra København og tage sin march på Køge, Præstø og Vordingborg for at søge kvarter i Nykøbing F.

Køge Arkiverne

27/11 1657 sender Fr. 3. et opråb"til alle Vore tro over-og underoffice - rer til hest, til fods i Vort land Sjælland " med fordeligste på de anordnede steder at lade til hove forsamlede".
Det hedder videre: At I med forderligste alle Eders underha - vende officerer og ryttere både af rostjeneste, sogne -og præ- stereytter, såvel som soldater til fods lade tilsammen komme, gørende Eders største flid, at de snart muligt kan blive kom - pleterede". Til Landets Defension.

6/12 - Otto Pogwitz meddeler, at Kongens livregiment til hest skulle indkvarteres i Vordingborg- Præstø og Næstved- om byen efter - hånden,som de ankommer,kan give dem en nats kvarter og nøds - tørftig underholdning.

8/12 - Otto Pogwitz meddeler: Hans Majestæt Kongen har erfaret, at rytteriet ved søkanten i Vort land Sjælland er logeret ikke kan underholdes af det, kommissionen har forordnet, efter som de ej selv kan brygge og bage " da er Vor nådigste Vilje at bemeldte ryttere såvel som officererne hos borgerskabet i køb- stæderne skal trakteres, hvorimod værterne igen skal tage i betaling, hvad rytterne efter bemeldte forordning tillagt er".

3/12 - underskriver Fr. 3. et brev hvori meddeles, at overvagtmesteren til hest agtede at lade forskrive lo af sine ryttere fra Hel - singborg til Lolland, og han beder lensmænd, fogeder, borg - mestre og råd at skaffe bemeldte lo ryttere på deres rejse-marc frit nattelogi og nødstørftig underholdning til dem og deres heste.

2/1 1658 Otto Pogwitz meddeler: Eftersom Joachim von Debbern, oberst - løjtnant ved livregimentet til hest er forordnet med sit med- havende kompagni at logere i Køge, bedes han byen forsyne dem med kvarter og underholdning. Kompagniet ville ankomme 4.jan. og villle forblive indtil der fulgte nye ordre. Såfremt alle officerer var komplette drejede det sig om llo 1/4 rytter -læg

3/1 - meddeler Otto Pogwitz atter: Eftersom ritmester(Wachhausen) med selv 5o heste under livregimentet til hest er forordnet at logere i Roskilde, hans løjtnant med 5o heste at logere i Køge. På samme sin march logerer han om natten i Præstø, og om andendagen forføjer han sig til hans assignerede kvarter.

3/1 - Ifølge Pogwitz: Eftersom greve von den Lippe,ritmester under Kongens livregiment til Hest er forordnet at logere udi Køge med sit kompagni. Pogwitz beder byen give dem kvarter og sig- er at det drejer sig om loo 1/4 rytter-lægs, og at byrådet skulle gøre anfordring for de 9o lægs hos lensmanden på Tryg- gevælde og for de lo 1/4 hos Oluf Brokkenhus på Svenstrup.

Køge Arkiverne

3/3 1658 Da Fr.3. havde erfaret, at der under den såkaldte "Lille Fred" forgik stor udførsel af al slags korn og fødevarer fra Sjælland, nedlagde han i sammenråd med rigsråderne straks forbud.

6/6 1658 fremgår det af et brev fra Christopher von Kørbitz til kommissæren Frantz Brockkenhus, at der på det tidspunkt var en del ryttere fra oberstløjtnant von Debberns regiment indkvarteret i Køge. 55 af deres heste var udsat hos bønerne i Sørum herred, 2 - 5 heste i hver landsby. Overvagtmester Librings 5o heste var på lignende måde udsat til bønderne i Ølstykke herred. Debberns ryttere (Kongens livregiment til Hest) var tilsynelade lige kommet, for det meddeles i samme brev, at hestene skulle fordeles efter medgivende poletter, medens officererne og rytterne skulle forblive i deres kvarterer i Køge. Dersom rytterne selv ville udføre hestene til bønderne, der skulle have dem på græs, skulle de forholde sig skikkelige undervejs, så der ingen klagemål kom over dem, og de skulle straks forføje sig tilbage til deres kvarter i Køge.

Efter fredsslutningen i 166o

2/6 166o Nedlagde Fr. 3. på ny forbud mod al udførsel fra Sjælland af korn ,flæsk, smør - eller nogen fødevarer indtil videre. Kongen havde atter fået at vide om den store udførsel, der foregik. De,der overtrådte forbudet, ville få varerne konfiskeret og desuden blive straffet.

6/6 - Forelå der et overslag på, hvordan de 2677 lispd. kød,som de 6 regimenter til fods ved Køge og Roskilde værende skulle have ugentlig til nødstørftig underholdning, skulle kontribueres:

Roskilde skulle levere 164 lispd., Helsingør 3o6 -4 pd., Holbæk 153 og 3, Køge 164 og 4 pd., Næstved 23o og 9 pd. Slagelse 143 lispd. og 3 pd. 1171 lispd. og 3 pd. skulle heraf leveres i Køge.

Dersom nogle købstæder hellere ville levere sild eller torsk, da svarede 1 lips. kød til 1 lispd. sild, og for 2 lispd. Kød 3 lispd. torsk.

Byerne skulle dog iagttage." at dennem man giver 2 dage om ugen torsk, 2 dage om ugen sild og 3 dage kød, desmindre kød de stedse ville give og de kan afstedkomme. Det kød skal man selv lade slagte og med salt forvare,og at det så fra regimenterne(som der ligger)ved deres egen vogn kan blive afhentet til de steder,det er assigneret.Derimod beholder byerne selv huderne med andet tjenligt af kvæget".

Køge Arkiverne

1658 Svenskerne havde nu etableret sig i byen, men manglede nødvendige ting som lagner, duge og håndklæder, hvilket krav måtte efterkommes af næsten samtlige borgere, der måtte af med enten 1 lagen eller en dug, Andre leverede blår.

3/9 fik Sara, sal. Jens Ribers (Brogade 23) 3 dl. for 2 højtstående officerer, hun havde haft boende..

1o/9 lod major Erik Lüster gården Ravnsborg nedbryde. Den lå som det hedder "nord for Byen og tilhørte Oluf Sandersen", vurd. til 6oo dl. af kæmneren. 1)
Man var i gang med at betale brandskat. Købmand Mouritz Dreyer blev fritaget efter Wrangels befaling, fordi han havde hr. Hannibal Sehesteds frøken inde i kvarter og skulle derfor ikke betale de 8ooo dl. i brandskat, som han var lignet til. En lignende fritagelse opnåede tolderen Jørgen Bremer, men kun for 1o7 rdl. Dreyers part var kun en andel af de 8ooo.

- Proviantmesteren, som havde etableret sig hos (Hannibal Lauritsen ? blev tilskikket: 2 drejelsduge, 6 tintallerkener, 1 sæk til småbrød og speceri udi, samt 2 messinglysestager, som Jørgen Kleinsmed måtte levere. 2)
Jacob Hansen og Søren Therkelsen i Brogade måtte af med hver en vindovn, da efteråret begyndte.

Samtlige skomagere blev sat i gang med at sy sko. Der skulle leveres 54o par. Og byens skræddere fik travlt med at sy 5oo par strømper og 18o skjorter. 3o borgere afleverede hver et lagen "til Patienternes Behov i lejren".
En grovsmed i Nyportstræde blev afkrævet 26 spader og hakker.

Købmand Johan Katterberg leverede til Kronborgs reparation:
154oo hollandske klinker,
62oo mursten.

Sara Ribers skude gjorde 6 rejser med proviant til flåden. Skipper Mathias gjorde flere rejser med sin skude til flåden, både for København og i sundet og på reden ud for Køge.

16 svenske soldater døde hos private borgere eller i boderne i løbet af 1658 og blev begravet på fattigkassen regning. To af byens store købmænd døde umiddelbart ved fjendens ankomst.
1659 Hans Hansen Ravn i Vestergade 27 (17/5 1658) og Svend Poulsen i gården Vestergade 16 blev begr. 8/12 1658.
17/4 begravet Søren Sørensen i Nørregade, som blev skudt.

1659 4. december nævnes i kirkebogen: Efter den tyske prædiken døbt en fænriks barn til Jørgen Kræmmers. båret af Sophie Eleonora, faddere: kommandantens broder, en ritmesters fru og nok tvende andre officerer. Cathrine, Henrichs og Sara, Jens Ribers ginge hos.

1660 25/3 hedder det under begravelser:
Marcitius i det nordre våbenhus, uden prædiken, alle klokker.

1) Ifølge tingb. 1665(77) hedder det "og ført til Lejren for København". Oluf Sandersen, som ejede gården, vidner, at den bestod af 1 forhus, 2 loft højt med gemakker og sale, derhos en lade og staldhuse samt korn i laden og foder til kvæg, dernæst husgeråd, som var i husene, og lukket om vænget, der var af planke -og enebærstager, ganske er bleven ruineret og borttagen.

2) Søren Therkelsen ses 1649 5/5 (tingb.) at være foged på Øster Vallø

Køge Arkiverne

1659 25/4 leveret til 7 ryttere, som førte en fangen ingeniør fra Sorø, eftersom de ellers skulle være indkvarteret her: 7 kander øl a 3 sk.

4/5 til Karl Gustavs fornødenhed:
1 læs hø
4 skæp. havre,
6 pd. lys.

\- Til oberst Stahl, 3o dl.

7/5 Bespist en drabant en times tid med mad og øl, 1 mark.

\- Betalt Maren Jensdatter for en fed kvie, som er kommet til Karl Gustavs hofholdning, 6 dl.

\- Bespist en kvartermester, som havde noget her at forrette.

12/5 begravet en rytter, som blev skudt hos Christen Krogs.

21/5 Leveret til oberst Stahls fornødenhed:

	daler	mark	skil.
1 td. øl	4	2	
1 par kalkunske høns	2	2	
1 kalv	1	2	
6 par små høns a 12 sk.	1		8
1 lam		3	4
1 parti oksekød	1		
4 snese æg		1	12

28/5 2 bastreb til at slæbe døde bæster med ud af rådhusgården. 1

31/5 Kom to konstabler, som skulle beskæftiges her ved artilleriet (kom fra Kronborg)

1/6 leveret ritmester Hillebrandt på sin månedlige traktement, 36 dl.
Til ritmester Gottfried, 12 dl.

11/6 Bekostet på renden i Vestergade (var ud for nr. 16)
2 x16 alen træ til at lægge planker udi og 2 x 1o alens træ, som kom til siden på broen. (Byrenden førte tværs over gaden)

19/6 leveret til en gevaldigers søn af København, som udi lejren var fangen, 1 dl. 2 mark.

21/6 Betalt til en salvegarde, som tog vare på byens kvæg, eftersom han skulle følge bort med sit kompagni, 1 dl. 2 mark.

27/6 Betalt Mester Oxenvald for nogle bæster at udslæbe og bastreb til samme brug, 5 dl. 1 mark. 8 sk.

15/7 Til regimentskvartemesetr Duesborig for fourage til sine heste, 4 dl.
Til Karl Gustavs fornødenhed, store og små lys, og adskillige drabanter bespist gennem året, 1 dl. 2 sk.

18/7 Overnattede Karl Kustav, da han ville til Lolland med 6 vognheste:
3 lam, fersk oksekød, 2 gæs, 2 par gl. høns, 4 par unge høns, 5o æg, 1 par kalkunske høns, 1 otting smør, 1 td. stærkt øl og småbrød.

Købmand Johan Katterbergs bolig (udlejet) yderst i Nørregade blev 1659 revet ned, fordi volden skulle gåder (ting. 1663. 13)

Køge Arkiverne

1659 Leveret til Karl Gustav:

Nok til frokosten og rejsen til Lolland at medtage:

18/7 6 lam, 5 par. gamle høns, 2 gæs, 3 par unge høns, 2 grise, 3 røgede oksetunger, 1 skæppe lüneburg salt, 1 par kalkunske høns.

\- Til general Banners heste, 3 skæp.korn, desuden mad, øl til 7 pers

25/7 kom svenskekongen tilbage og holdt måltid i Ditlev Bertrams gård (Brochmands gård). Torvet 14.

\- Nok leveret til udskrevne folk, som her var indsat på rådhuset (udskrvet til militærtjeneste): Brændevin, tobak og piber efter befaling, 1o dl.3 mark. 1o sk.

17/1o Betalt til Mester Oksenvalds tjener for 4 bæster, han slæbte ud af byen, 5 dl.

25/1o Til Rasmus Nielsen Kok, som kogte for de hollandske gesandter.

14.15/11 rejste den svenske dronning gennem byen. Udgifter 3 dl.

166o

3/1 Tagsten til vagthusene ved portene.

1o/4 Kvartermester "Duderberig", traktement 27 dl.
Betalt for følgende traktementer:
Kommandantens 2 tjenere, deres traktement, Johan Rot.
Johan Stoll.
Kommandantens rideknægt og staldknægt, deres traktement.

4/8 Betalt til Peder Maattemager for ligkister, han til de svenske soldater havde gjort, 5 dl. 8 sk.

\- Oluf Sandersen havde leveret til gesandterne, som kom til Præstø:

2 topsukker	4 dl.
1 lam	3 mark,
4 pd. muskatblomme	1 dl.

\- Til Eske Møllers hustru for: 1 side kød og 1 oksetunger, 2 dl.1 mk.

\- Til Peder Sadelmager for en ridehynde og et par stigbøjler, som salvegarderne bekom, da de tog vare på byens kvæg.1 dl.1 mk.

\- Leveret til oberst Stahl, som udi korn, nemlig:
rug, bygog malt ville have af de 25 samt de 38 enkelt skatter.
Item tid efter anden rede penge indtil 17.april 166o og beløber sig i penge til 225o dl.
Kornet blev udskibet

Oberst Rutger von Ascheberg, som deltog i stormen på København 1o-11/2 1659 skriver i sine erindringer, at den føltes som en pest mod den svenske arme.97 af hans folk døde og 126 blev sårede. Han blev selv såret ved stormen og lå 1o uger til sengs i Roskilde. Ifølge trykte kilder kom 5oo sårede efter stormløbet til henholdsvis Roskilde og Køge.

Køge Arkiverne

8/6 1660 giver Fr. 3. forordning, at der udi stæderne uden ophold og for sømmelse bliver brygget og bagt så megen øl og kavring-brød, som til den svenskes arme overførsel fornødenhed kan være.

Køge får dansk kommandant

20/6 - " At Krags folk(Mogens Krag,oberst,som blev stationeret i i gården Brogade 5 som byens nye danske kommandant),som ligger på skibene(var kommet fra Kolding) får på 4 dages tid 600 pund brød og 1 læst øl til underholdning". (Se fødnøte)

16/6 - Får byrådet besked på at frigive den engelske købmand, George (Schutthelwordt), ligesom byen skulle være ham behjælpelig med at få sine tvende skibsrum lastet," at han kan få sin fulde ladning indskibet og lade hans skibsrum af deres arrest løskomme".

3/7 - Får borgmester og råd besked på at sende proviant af øl og brød til de svenskes underholdning på deres udfart og straks sende til Vordingborg,nemlig 39.296 pund brød og 328 tdr. øl

5/8 - Får byens besked på at sende 2 fuldmægtige(stænder-deputerede) til København den 8.september som mødedag.

Hovedskatten

5/11 - Forelå så Fr. 3.s brev om, at samtlige deputerede havde samtykket i, at der skulle udskrives en hovedskat efter følgende: Borgmestre, rådmænd,byfogeder,skrivere, købmænd, kræmmere - eller alle, som var i et købmand-eller kræmmerlaug,skulle svare 2 rdl. , deres kvinder ligeså 2 rdl. og deres børn af alle aldre ½ rdl. Samtlige krambods- eller købmandsdrenge skulle svare 1 rdl. og andre tjennestefolk hver 1 ort.
Håndværksfolk og deres kvinder skulle svare i lighed med købmandslaugene 2 rdl.,og andre håndværkere og deres kvinder 1 rdl. deres børn, unge eller gamle 1 ort, svende giver ½ rdl. drenge 1 ort, fattige,gemene borgere 1 ort og deres børn ½ mark."De som beder om almisse forskånes," hedder det til slut.

20/1 1661 kom så forordningen, at enhver som besad noget jordegods skulle indføre i en jordebog. Matrikuleringen påbegyndtes.

19/7 1660 Fr.3.s erklæring: "At Køge ikke selv kan underholde den garnison, derfor at Store-Heddinge og Stevns herred dem til hjælp skal komme". 20.juli gik man i gang med at restaurere Brogade 5.

4/9 - Bestemmes at Store-Heddinge månedlig fra dato skal give 200 rdl. til garnisonens fornødenhed.

Køge Arkiverne

1667 12/6 Får Knud Lauritsen besked på at udlevere de rådstueprotokoller og tingbøger samt skifteregistre og andre kopier,han havde tilbageholdt overfor byrådet i Køge(Sjæll.tegnelser) 1)

1669 13/11 giver kacelliet ordre til, at der skal udsendes rytterpatruljer mellem Køge og København - ligeledes mellem Hammermøllen og Kronborg samt på Amager " at ingen sig der i Land sniger" (Sjæll. tegnelser).

1667 1/5 At borgerskabet i Køge skulle "stå i Gevær" ved Prinsesse Charlotte Amalies ankomst til byen. (Passerede byen på vej til sit bryllup i Nykøbing F. med Prins Christian(5.).

166626/11 At Kongens Livregiment til Hest skulle have standkvarter " til nogle af og fri rugfoder i Køge". Sjæll.Tegnelser.

1) I brevet til Frederik 3. 1667 i forbindelse med den tidl. byskriver KnudLauritsens ulovligt tilbageholdt en del af byens arkivalier, fremgår det bl.a. ,at det drejede sig om rådstue - og tingbøger,skifteregistreringer og kopier "med andet med Raad stuen og Byen magtpaaliggende, endog han derom baade, saavel i andre Maader er tit og ofte advaret, da dersom udi saadnne Dokumenter uforbigængelig behøver os med at forvare,anseende at mange Skifter endnu bestaar og umulig til nogen Endskab kan bringes ", hedder det i brevet.

Sign. Christen Casper Casper Eggers

Oluf Sandersen Johan Katterberg

Jacob Pomeyer Jacob Bortig

(Konsepter og indlæg til Sjæll.Tegnelser, nr. 363,1667.)

Arkivalierne skulle afleveres til de ny byskriver Knud Jespersen. Knud Lauritsen ses at eje en del af Torvet 4, som Jacob Pomeyer senere blev ejer af). I øvrigt var det på byskrivers grund,at man i sin tid famdt en del gamle sølvmønter nedlagt under nordmuren udtil gården. Det er også konstateret,at han ofte i perioden 1658-6o havde svenske krigsfolk indlogeret.

Rettelse: Knud Jespersen havde tidligere været byskriver, men var blevet byfoged ved Knud Lauritsens afgang 1664.

Køge Arkiverne

1657 9/4 (regnskab 1657-58) Kirkeregnskaber.

Udtaget 5 læs hesteskarn fra kirkegården, som var til svenskernes heste. 7 læs sand og gamle måtter, som lå udkastet ved den store kirkedør.

Plankeværket for præstegårdens have ud til Noseportstræde nedtaget og brændt. Det gjaldt også stakittet uden for porten til Klostergården (kirkegården).

1653 28/3 kirkeregnskab. Stagerne fra 1650 repareret af guldsmed. (de to store lysestager, som i dag står på alteret)

Tingbog 1654-56. 261. Bartholomæus Maler klagede til Enevold Brochmand, borgmester, over at hans stue var for lille til at han kunne have altertavlen derinde. Enevold tilbød ham Anker Hansens gård på Torvet (denne var østlig nabo til nuv. Torvet 21) Enevold mente at han der kunne staffere kirketavlen. Maleren kom også på et vist tidspunkt til at bo i Anker Hansens tidl. gård, der imidlertid trængte til reparation. Under krigen var gården hovedvagt for svenskerne.

Kirkeregnskaber 1650-51 og 1654 -59:

Købt af Lisbeth Bille til Taagerød 900 oversten og 600 understen. Vognleje til Taagerød, da jeg købte stenene og vogn til murermesteren, der rejste til gården for at udklinke dem, som kunne være dygtige.

1654-55. Fik Bartholomæus 20 dl. for at staffere tavlen, og fik sine 30 dl. for det sidste stykke opsat, og resten 50 dl.

6/9 Fik bogbinder Cläus Jacobsen 2 dl. og 3 mk. for en kirkebog til præsten.

1655 28/3 fik Hans Møller Guldsmed for et par af kirkens stager, han flyede, nemlig løverne under fødderne, han gjorde fast og skiverne på stagerne, der var løse.

1656 april. Købt 3 læs maj i Gl. Køge. Birkemaj købt på gaden.

1657 Købt birkemaj til borgmester-og rådsstole, 12 sk.

- 20/12 betalt til Hans Iversen, skolemester i Latinskolen, for en kvart basun og de andre basuner at lade reparere i København, så og lade dem bære derfra.
- fra 4/2 1657 til 1/1 1658 købt 92 pot. rhinskvin.

1658 27/2 Givet den svenske vagt, som stod for kirkedøren, som klokkeren anammet, efter Ditlev Bertrams befaling, 6 mark.
- 21/3 Betalt natmanden for at rense i kirketårnet, efter svenskens tid havde gjort urent.

1657 (kirkebogen under offentlig absolution) Dorthe Hattemager besovet af sin læredreng.

1659 25/5 Blev Mette Pedersdatter besovet af en svensk rytter i skoven mellem Aashøj og Køge. Hun kendte ikke faderens navn.

1652 2/9 Betalt for den ny altertavle at føre fra Holbæk og til kirken og for samme tavle at opsætte udi fonthuset her i kirken. Efter fortingning med Peder Jensen Holbæk givet for 10 vogne, "som åg samme tavle hid til kirken", 11 dl. 4 sk. Kirkeværgen, Peder Jørgensen, for vognleje frem og tilbage, da han hentede tavlen og til fortæring i 3 dage, 6 dl. 3 mark. [illegible]

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger m.m.

Kæmnerregn.166o. 4.4.166o Efter den svenske kammerpræsidents, Lars Flemmeings ordre skulle byen give til nogle svenske regimenters "Remontirung" 9oo rdl. I den anledning blev der udskrevet store skatter:

Hans Plats, 55 rdl. købmand, Brogade.
Jacob Bortig, 17 rdl. - , Brogade 16 a,
Erich Helmers 1o - - , - 11,
Kirsten, Jens Poulsens, 65 rdl. kornhandler, Vestergade 5,
Hans Henrich Fich 5o. - Købmand, Vestergade,
Ivar Caspersen Schiøler 45 rdl. - , - 19,
Christen - Schiøler 45 - - , - 23-25,
Ane, Svend Poulsens 35 - - , - 16,
Alex Davidsen, hattemag. 15 - Torvet
Christen Lauritsen 4o - handelsmand, Torvet
Morten Baade Pottemag. o - 1o mark. Nyportstræde,
Johan Conrat, skrædder 12 - Nyportstræde
Oluf Sandersen 17 - Købmand, Torvet,
Jacob Pomeyer 65 -
Hans Frederiksen 2o -
Henning Jacobsen 15 -

Øster fjerding:
Rasmus Christensen Schiøller, 32 rdl. købmand, Nørregade 1o,
Lyder Sivertsen 25 - - , - 4,
Johan Katterberg 4o - - , Torvet 3,
Mouritz Dreyer 27 - - , - 9,
Jens Falck 1o - - , Brogade 17, a,
Karen, Abrahams 11 - - , - 17 b,
Casper Eggers 6o - - , - 19,
Sara Ribers 7o - - , - 23,

Disse borgere havde langt de største skatter og må betragtes som de mest velsituerede 4.april 166o efter ca. to års besættelse.

Svenske officerer omtalte i 166o:

Oberstløjtnant Reimer,
Oberst Jennicher,
Oberstløjtnant Christler (artilleriet)
Løjtnant Gabriel Vallar,
General Gevaldinger,
Følgende nævnes 1659, og som fik traktement henholdsvis 1 uge, 2 uger og 1 måned ad gangen: Ritmestrene Hillebrandt og Gotfried, major Abrahams skytte og Willum Konstabel, der ses at have været i længere tid.

16.4.166o fik byen ordre til at udruste 2 rytteres fulde mundering: Hans Pedersen, skomageri Vestergade lavede 2 par lange rytterstøvler, Peder Sadelmager lavede sadler, tømmer, stigbøjler, grimmer m.m. Albrect Hattemager lavede 2 filthatte, En hest med sadel kostede 27 rdl., desuden leverede byen til samme ryttere: 2 patrontasker, 3 alen lærred til tværsække, 2 par pistoler, 1 kårde, Baltzar Skinder lavede 2 par handsker, og man leverede 2o alen gråt klæde til bukser og "kiøller". Rytterne skulle muligvis til Vallø, idet den ene hest og 2 par pistoler og en kårde blev leveret til fogeden Jens Brendrup, Vallø. Som en yderlig udgift kom: 2 skjorter og til smeden for at beslå hestene.

Køge Arkiverne

Karl Gustav døde natten mellem 12-13/ 2.i Gøteborg af blodsot. (1660)

Om Jylland hedder det i "Mansa" 1659.

Folk bagte kage af Mæsk,hørknevler,og katostrødder hjalp dem om foråret.

1660 var dyrtid. Fattige samlede afgnavede ben, kastet af svenskere, op. Mansa siger 1660 -62 var dyrtid.

Vinteren 1661 var mild og regnfuld.Der var mangel på korn efter slet høst. Forbud mod udførsel af fødevarer. Skarlagenfeber og Mæslinger i København. (Mansa).

1661 (sommeren) fik lensmændene ordre til at lade bønderne møde op og udjævne volden(5 bastioner og kourtiner). I staden skulle skulle man lade drenge og piger tage fat sammen med soldaterne på at udjævne værkerne.

Lejermålsbøder

Byfogedregnskaber(Rigsarkivet) 1662. Her nævnes flere lejermålsbøder til borgere og borgersker,som havde forset sig under besættelsen:
Anne,Sal.Oluf Svendsens for lejermål med en svensk kvartermester.
Lisbeth, Morten Lædertogs for lejermål med svensk officer.

Dorthe Svendsdatter(Svend Poulsens datter i Vestergade 16) havde ægtet en svensk officer, men fra hendes arv efter faderen(320 dl) tog byen 53 dl.40 sk. hvoraf halvdelen tilfaldt kongen .

Man betalte også for at fraflytte byen. Christen Nielsen Guldsmed flyttede 1667 til København. Byfogedregn. 1658-72. R.

Den ansete købmand Jacob Pomeyer betalt 1652 for lejermål med Christense Nielsdatter 18 dl.,hvilket var begge parters bøde,desuden gav han pigen 27 dl., for den tort hun havde lidt(Byfogedregn.)

Købmanden Jacob Frigast(Brogade 22) måtte bøde 10 dl. for lejermål i sit ægteskab. og flyttede derefter fra byen. 1650-51.

Ole Knippel Handskemager betalte 13 dl. for lejermål med sin tjenestepige. 1651-52.

Cathrine,sal. Erik Christensens(Brogade 5) og købmand Jacob Bortig(Brogade 16 a) måtte vedstå lejermål 1662.

1660 2/7 besvarer Frederik 3. en ansøgning fra Jacob Bortig,hvori han beder om nåde,da han trods sit ægteskab havde haft et forhold til en anden kvinde.Kongen irettesætter ham ,men eftergiver for denne gang straffen(sikkert det åbentbare skriftemål)(Sjæll.Tegn.) pag. 589.

1660 4/7 (Sjæll.Tegn) nævner Laurits Sørensen[1] i Køge som herredsfoged i Baarse herred efter Ingvor Lauritsen. (590).

1660 18/6(Sjæll.Tegn.578) bevilling til Corfitz Svendsen at være skovrider i Svenstrup len. (En meget udførlig beretning,om alt det den nye skovrider havde at forrette)

1) Laurits Sørensen nævnes i skødebogen 1670 2/5 i forb. med gården nuv. Torvet 8.

Køge Arkiverne

8/5 1660 En rakkerkvinde fra Ringsted slæbte døde bæster, som flød der alle vegne, bort, 1 dl. Kæmneren, Hans Frederiksen Nørrgegade 24, udtalte i samme anledning: "Ingen kunne være for Stank i Byen". Det drejede sig om 19 heste

18/5 - betalt kæmneren en rakkermand for igen at slæbe bæster bort, 1 dl. Man brugte tykke bastreb til at trække dem med.

28/5 en soldat var død hos Hans Pottemager i Lovportstræde, kæmneren betalte for begravelsen.

- Der skulle nu skaffes 918 rdl. ved indsamling af sølv, kobber-og messingtøj, hvilket blev indleveret på rådstuen. Kæmneren beklagede imidlertid, at der under et indbrud på rådstuen blev stjålet 8 lispd. og 5 pund kobber-og tintøj, vurderet til 24 dl.

2/6 - En polsk regiment, som havde kæmpet for Danmark på Fyn var nu kommet til Køge og blev "udlagt" på Blegdammen (Jernstøbervænget). Regimentet var der højst en uges tid og fik i den periode leveret 25 køer til en pris af 187 dl. Sandsynligvis til fortæring. Man ved ikke, hvorledes de boede, men der foreligger et tilfælde, hvor de rev en fattig enkes bolig ned og benyttede materialet til deres hytter, faktisk over hovedet på hende. Hun boede ved det lille stræde, der gik fra Rebslagergade til volden.

5/7 købte kæmneren en tønde sild af en købmand fra Aalborg. Sildene blev uddelt til nogle ryttere fra "Det darmstadiske Regiment", som holdt vagt i byen.

8/7 - en sergant fra oberst Møllers regiment opholdt sig nogle dage i byen. (kompagni).
Oberst Betram Rantzau rejste gennem byen til Vordingborg.
Der gik bud med brev til Jørgen Friis på Lindholm.

20/7 begyndte en større restaurering af oberst Mogens Krags residens i Brostræde. (nr.5)
På Krags befaling blev der opsat skilderhuse omkring byen.
Et vagthold havde kvarter i Mikkel Smeds gård. Hovedvagten holdt til i Anker Hansens gård på Torvet, som var nuv. gård, Torvet 21, østlige nabo.

22/1 1661 Stenbroen mellem Vesterport og Gl. Køge var bortskyllet på grund af højvande, og en brolægger lagde nye brosten.

2/2 - Fandt man en ihjelslået mand på lyngen.
Morten Baade Pottemager opsatte en kakelovn i Krags losement i Brostræde.

18/5 - kom Frederik den 3. til byen, og i den anledning blev der købt små lys for 2 mark og store lys for 3 mark. (Til majestætens behov, sikkert i Kongestuen på rådhuset).[1]

21/6 - Oberstløjtnant Møllers kompagni kom fra Fyn og rejste gennem byen til København.

10/8 - købte man lys til kongens fornødenhed for 7 mark.

15.16.17/8 rejste majestæten gennem byen med sin suite.

1666 tingbog, 185 Jørgen Hauchens pakhus, som i den svenske fejdetid blev afbrændt og borttaget (ses under skøde "På Bjerget".)

1) Kongens stue først en kendsgerning 1669, så kongen har muligt gjort ophold i tolderens bolig på rådhuset.

Køge Arkiverne

1661 16/2 Betalt for 23 hjulbører til Peder Hjulmand at gøre til volden (skulle nedrives). 2 dl. 1 mark.

- 9/3 Betalt til Mester Oxenvold i Roskilde for at rengøre rådhuskælderen og fangetårnet, 15 slette daler.

- 18/5 ankom Hans kgl.Majestæt hid til byen. Der blev købt små lys for 2 mark og store(3 pd.) for 3 mark.

- 21/6 Leveret til oberstløjtnant Møllers kompagni og eskadron, deres underofficerer,som rejste her gennem byen til København, 1 td. øl, 4 dl.

- 1o/8 Betalt for lys til kongens fornødenhed, 7 mark.

- 15.16.17/8 Rejste Kgl.Majestæt her gennem byen.Bespist 4 af kongen og dronningens karle,der bekom tilsammen 17 mål - tider mad og øl, 3 dl.12 sk.

- 9/11 ankom dronningens Mester Jacob Brochmand.Havde i lige måde 7 hopper med, der skulle til Nykøbing. Brochmand logerede selv hos Henning Jacobsen.

- 18/11 Blev døre og vinduer i Anker Hansens gård,som hovedvagten (den svenske) stod, tilslået.For søm betalt 14 sk. Tillige for 2 læs tjørne,som blev slået i døre og vinduer og på trapperne i bemeldte gård. 2 mark.

1662 16/4 Ladet natmanden tage 3 døde hunde og 1 kat af Lovgraven.

- 13/5 Betalt for at lade opbryde den gamle bro,som de svenske lod opbygge ved Vesterport og nu skulle lægge i den nye bro, 2 mand i 2 dage, 3 mark.

- 22/4 Betalt for stenbro uden Vesterport og renden,der går tværs over gaden ved Arved Svendsens gård[1],så vel den rende bag Erik Christensens gård ved volden[2], som byen tilkom at lade opkaste.

- 17/5 Betalt for 1o læs af de store sten at opbryde og føre til bemeldte nye bro ved Vesterport.

- 24/5 Givet 2 karle,som arbejdede ved broen i Vestergade og afbrød store sten og førte den til stedet med andet,som dertil hørte, arbejde i 8 søgnedage, 3 rdl.

- 3o/5 Betalt 25 store egepæle,som blev forbrugt til sten broen uden Vesterport (over åen)? ,og givet for bukken, som pælene blev slået ned med.

- 3/6 Christen Brolægger for 92 favne bro at lægge i Vestergade "frem for hr. Peder Christensen Hus ud til Gl.Køge stræde. 9 dl.

1) Vestergade 32. 2) Brogade 5.

Køge Arkiverne

23/7 1661 valgte ridefogeden på Roskildegård 8 bønder til at besigtige og vudere skaderne på herredets broer og veje i krigsårene, herunder dæmningen og stenbroen(brolægningen) ved Langsvads - dam(Damhussøen) samt " det åbne Bolværk ved Søen fra den østre Ende og omkring", som det hed.

De samlede udgifter ved Langsvadsdam beløb sig til 176 dl., som blev fordelt blandt Tune herreds 12 sogne i forhold til størrel-
(179) sen. Roskilde landevej løb langs dæmningen ved Langvadsdam,og man må derfor formode, at herredets bønderbenyttede denne vej, når de have et ærinde i hovedstaden, siden de skulle være med til at betale til vedligeholdelsen - eller var det fordi de som fadebursbønder havde pligt til at transportere kongens fadebur mellem Roskildegård og Københavns slot ?

Man synede også ved same lejlighed skaderne på broerne langs landevejen mellem Køge og København: Driftebro og denshalve part, som hørte til herredet, 35 dl.samt stenbroen for enden af nævnte bro,3o dl.,Karlslunde "Skaarbække Bro", 52 dl.,Mosede " Skaarbække Bro", lo dl., Lille Vejle bro, 24 dl. Udgifterne til reparationen af de broer " på Ørsted Mark og i Bondeskoven" ialt 186 dl. blev delt i 12 parter. Og det hedder videre: Hvad sig Kongevej/angår ,da er alle Fjellebroer slt borte og øde", og det blev pålagt de nuværende sognefogeder at sørge for deres vedligeholdelse.

Når broen over St. Vejle å ikke er nævnt, skyldes det, at den hørte under Smørum herred, men også her var man gået i gang med at besigtige broer og veje. Tingbogen er heldigvis bevaret,og hvoraf fremgår følgende: "Nok på Køge Landevej findes Vejle - broen på Vallensbæk Mark noget brøstfældig på Tømmer,som Kong - en plejer at holde vedlige,nok findes brøstfældig på Brøndby - vester Mark,kaldet Munkebroen,som er ganske øde på Træværket. Stenbroen er ved Magt,og berettes, at Kongen plejer at holde samme Bro vedlige med Tømmer(Smørum herred tingbog 23/9 1661)

Køge Arkiverne

17/3 1662 mødte 4 bymænd op ved Smørum herreds ting, deriblandt Jens Pedersen fra Vallensbæk som fremstod og forklarede, at den første vinter fjenden indfaldt her i landet, da kom vore kongens folk og ville ride ud imod svensken.
Da red vel et tusinde mand af dem til Vallensbæk og indkvarterede sig selv, hundrede mand i hver gård, og lå der i 2 nætter og dage. Og da det rygtes, at svensken var på march " hid ad", læssede de alle de vogne og slæder de kunne overkomme både med korn og føring, såvel som kobber, klæder og fetalje så meget som forefandtes og rejste bort med på vejen ad København til.
" Siden udi nogle Dage kom ideligen Partier fra København til byen og hentede fourage,korn og Havre,så længe de kunne komme der til Byen for Fjenden.
Derefter kom fjenden og slog lejr, et tusinde mand, uden for hans gård, " og gjorde derefter stor Ild på og brændte Porte, Døre, Bænke,Skove,vogne og andet Boskab ".
Imidlertid blev Laurits Olufsen og Oluf Lauritsen tvunget til at overlade fjenden deres gårde, forklarede Jens Pedersen,og han blev selv flere gange nødt til at hente korn og havre fra deres gårde til fjenden, og da så han, at porte og døre stod åbne. - Svensken havde bemægtiget sig alt, hvad der fandtes.
Da freden så blev sluttet,måtte Laurits Olufsen og Oluf Lauritsen borge og låne af godtfolk,hvad de behøvede til sæden,ploven og livets ophold. Så indfaldt fjenden anden gang om sommeren, og herskede desvære her i 2 år. Jens Pedersen forklaring om, hvorledes fjenden plyndrede de to kirkeværgers gårde,bekræftede hans tre sognemænd "ved deres Ed og med oprakte Fingre".

Situationen i de skæbnesvangre februardage 1658 er også bekræftet fra svensk side i"Grev von Aschebergs Lefwerne". Han fortæller selv, at efter at armen den 13. februar 1658 kom til Køge, blev han samme aften sendt videre med sine ryttere for at finde ud af, hvor danskerne stod. Oberst Ascheberg kom også danskerne så nær, at han tog en korporal og 2 ryttere til fange. Han bemærkede også, at de lå indkvarteret i 2 byer(sikkert Tranegilde og Vallenbæk),men det var umiligt at trænge ind til dem.Derefter drejede de ind i landet i retning mod Roskilde.
Kilde: Kgl.Bibliotek: Håndskrifter: Ny kgl.Samling nr. 387 E. Folio.
Oberst Ascheberg fortæller videre i sin beretning om nævnte ridt, at en kvart mil før Roskilde mødte de 2 kompagnier af oberst Parsbergs regiment.Man kunne høre dem på lang afstand i det stille vejr. Det lykkedes derfor at omringe dem og tage dem til fange på nær 2 mand. Han kunne derfor fremstille sig for

Køge Arkiverne

kongen i Køge med 145 fanger,deriblandt ritmestrene Wansidel og Spor, samt 2 standarter.

Den ældste Køgevej gik over Avedøre til Valby

14/lo 1661 mødte Laurits Hansen af Avedøre på sine egen og menige bymænds bymænds vegne og fremstillede tvende kaldsmænd af Avedøre,som
(28) hjemlede ved ed og oprakte fingre at have hidkaldet menige bo - mænd i i Ishøj og Tranegilde for her i dag at møde angående en vej, som går over Avedøre eng.[1] Og da fremlagde Laurits Han - sen her for Smørum herreds ting velfornemme mand, ridefoged Thomas Holchs ved Københavns len hans skriftlige sddel herpå , hvoraf fremgik:

Eftersom Avedøre Bymænd højligen beklager, at deres Agre og Eng køres og ages op både af Herremænds og Rejsendes Vogne, såvel som Kgl.Majestæts Enghave under Valby Bjerg, da er jeg begærendes på Kgl.Majestæts og Avedøre og Valby Bymænds Vegne, at det til Tinget bliver læst, at den der tingvidner må medde - les, at dersom nogen efter denne Dag antræffes og fanger nogen Skade derover, da at have det for Hjemgæld "."Gud i Vold befa - let af Avedøre med Hast, den 14.Oktober 1661"

Thomas Holch
Egen Hånd

Da svarede samtlige Ishøj og Tranegilde mænd på deres bymænds vegne, at de mente ikke, at et sådant tingvinde skulle udste - des, eftersom de ikke nogen tid havde været forment at køre nævnte vej om vinteren, formedelst den anden vej oven om under- tiden var så våd, at ingen kunne komme frem.

Endvidere spurgte de om ikke den omtvistede vej ikke altid tilforn havde været " enten for dem eller Langrejsende til at køre af Landet af, såvel Adel som Uadel, som lader deres vej falde derover.

Og skulle de formenes at køre denne vej , da kunne de ikke yde deres skat og landgilde til deres husbond, formedelst de ikke kan komme til torvs ad anden vej på grund af våd vej og uføre om vinteren.

Derefter trak Laurits Hansen på Avedøre bymænds vegne begæring- en om tingsvidnet tilbage.

Brøndbyøster bymænd var også indkaldt for at påhøre ridefoge - dens skriftlige meddelelse, men ingen af dem mødte. Byen havde lidt særligt under krigen. En synsforretning viser, at kirken
(134) var afbrudt af fjenden. Der stod kun den nederste del af tårnet og lidt af de to sider tilbage, hedder det.

1) I 1717 blev det bestemt at anlægge en ny vej langs stranden og bygge en bro ved vadestedet " Flasken".

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskaber

1661 22/1 Betalt brolægger for stenbro at lægge mellem Vesterport og Gl.Køge,som var bortskyllet ved højvande.Betalt byens part.

- 1/2 Betalt skorstensfejer for skorstenen i Anker Hansens gård at rengøre,hvor hovedvagten er huset. (Svenskerne havde hovedvagt i gården) Anker Hansens gård var nabo til Torvet 21.

- 2/2 Betalt for en kiste til den ihjelslagne mand,der lå på lyngen. 1 1/2 mark.

166o 2/8 En murermester arbejde i 1o dage på oberst Krags residens i Brostræde (nuv. nr. 5.)

- 8/8 Betalt til de mange skilderhuse,som oberst Krag beordrede her omkring byen, 14 dl.1 mark,14 sk.

- 9/8 Betalt til træ til"Cortegaren" ved broen.

- 16/1o Har ladet fly en skorsten i Michel Smeds gård og en ny kakkelovn at opsætte,som vagtens hold er cortegeret udi.

1661 3/1 Betalt for tagsten til vagthusene ved portene.

- 19/2 Betalt Morten Baade for en kakkelovn i oberst Krags residens (Ifølge tingb. 1664 12/9 var Brogade 5 oberstens bolig i hele den periode Krag var i Køge).

- 28/2 Betalt Hans Nielsen Glarmester for sit arbejde i Krags residens, 19 dl.2 mark.14 sk. (Krag kom allerede til at bo der i august 166o).

1669 29/1o fremgår det af Sjæll.Tegnelser, at fire kvinder,der var dømt til kagen var benådet af kongen, men samtidig giver han direktøren over Børnehuset i København besked på:At det er Vores Vilje og Befaling at udi Børnehuset til at arbejde at lade indtage efterskrevne Kvinder:
Margrethe Christensdatter,
Anne Mathiesdatter,
Anne Jacobsdater,
Birgitte Jensdatter. (pag.77). Køge 29/1o 1669.

1669 13/11 Sjæll.Tegn. 781. Missive til Hans von Anfeld at lade nogle ryttere patruljere(af dem han logerer her i staden),som hver nat indtil videre skal patruljere ved søkanten immellem Vores residens stad København og vores købstad Køge og flittigt påagte, at ingen sig der i land indsniger.

1678-8o (14o) Sjællandske Tegn.Arvesag mellem Jens Nielsen Falck,råd - mand i Køge og Herman Bacher i Helsingør ang. arven efter, d.vs. Falcks hustrus,Anne Rasmusdatters, part efter hendes fader.moder og søskende. 27/3 1679.
Anne Rasmusdatters testamente vedr. 5/1 1678.53o.

Anker Hansens gård vedr. Da man i 1978 restaurerede Torvet 19 kunne man se nogle åbninger i murværket ind til nr. 21,hvilket kunne tyde på, at nabohuset ikke havde været bygget helt op til. Fattigreg.31/5 1679 oplyser følgende: Bekostet på Anker Hansens gård: Nok lod jeg age til gavlen og til 3 fag ind til Claus Mohr(nr.21) som er ganske brøstfældig, 16 læs ler. Bekostet en ny lås til gadeporten også.

Køge Arkiverne

Rejser over Køge m.m.

1664 18/3 kom Kgl.Majestæts hjulmand fra Vordingborg.Lå hos mig om natten og fik mad og øl. (hos kæmneren).

- 9/3 kom kongens ladmager og lå hos kæmneren)

Rådmanden Jacob Bortig rejste gentagne gange til København, som regel med månedens kontribution (april 187 rdl.) og fik 6 rdl. i rejsepenge og 2 rdl.ved hjemkomsten. Han rejste også til landstinget i Ringsted og fik 3 rdl. ved afrejsen og 5 rdl. ved hjemkomsten,hvilket beløb opholdet havde kostet.

- 28/4 trak 5 karle 5 føl til Roskilde og fik hver 3 mrk.
- 2 karle trak 2 heste til København og fik hver 3 mrk.
- 7/7 bud om 1o tdr. kirsebær til kongens vinkælder(Tryg.v.lensrgn.)
- 7/1o en karl drev dronningens lam til hovedstaden og fik til fortæringspenge 12 skilling.
- 2/11 kom kongens hofjæger Christopher Meisner og fortærede om natten hos mig(kæmnerens gård) mad og øl.
- 4/11 red Anders Mønbo og Laurids på Bjerget til Roskilde
- 6 gule vognheste for dronningsvogn.6 rødskimlede for kongens s. med kongens stutmester og førte 2 hopper.
- 16/12 en karl hjalp med at trække 2 føl til Driftebro.Var kommet fra Vordingborg.

1665. 17/2 sal.Laur.Andersens kvinde ville ikke betale for vognleje til prins Jørgens folk til Gisselfeld.

- 14/8 kørte Anders Mønbo til Gisselfeld med prinsens feltskærer og parykmager, eftersom ingen anden vogn var at få. Hans Lauritsen kørte med prinsens sengeklæder.Der var ingen vogn at få,og laugbogen var ej færdig.

Betalt for staldrum til 6 rostheste for en nat,da de kursaksiske gesandter kom fra København, 12 sk.

Kæmneren, der selv rejste ind til hovedstaden med krigs-styren (skat) måtte blive i 4 dage, før han bekom en kvittering.

- Prins Jørgens fourer fordrede et par heste til hans egen vogn fra Køge kro til København (man medbragte ledige heste).

En løjtnant Verner og 3 karle boede i 3 dage og 4 nætter hos kæmneren og fik øl både til måltider og udenfor, ialt 39 kander øl, dertil brændevin aften og morgen for hver person, samt tobak og piber udi bemeldte tider.

- På kongens bud købt 8 tdr. kirsebær og ført med 4 vogne til hovedstaden(Tryg.lensrgn.)

Køge Arkiverne

1665. 18/1o. Kurprinsen af Sachsen.

1666 26/3 kom kongens smed i Vordingborg med 13 foler, der skulle til Frederiksborg. 13 karle trak dem. Vogn til smeden, som fulgte med for at være til rådighed.

1664 var der 6 gule vogneheste for dronnings.vogn og 6 rødskimlede heste for kongens vogn, da de kom til Vindbyholt gæstegård.

1667 6/1 skaffet 6 slæder i Køge til at trække(age) kongens jagttøj til Gisselfeld.

1668 bud om 5 tdr. kirsebær.

1672-73. Borgmester Rasm. Schiøller havde fået skattekorn fra 3 amter for at gøre det til malt for kronen. Der tales om et beløb på 6oo dl.

1665 ses ifølge skatteregnskaberne følgende borgere at have be - skæftiget en maltgører(d.v.s. at der blev lavet malt i deres gård)

Sønder fjerding: Kirsten, Jens Poulsens, Vestergade
Peder Christensen, -
Borgmester Christen Caspersen Schiøller Vestergade 23-25.

Nørre fjerding: Henning Jacobsen, Nørregade 22,
Jacob Pomeyer, Torvet 2,

Øster fjerding: Lyder Sivert, Nørregade 4 (Museumsgården)
Johan Katterberg, Torvet 3,
Mouritz Dreyer, - 9,
Casper Eggers, Brogade 19,
Johan Kohl, - 23.

Sjællandske tegnelser 1667-7o:

1668 5/2. Missiv. til Christof. Sehested, at han skal afregne med Jørgen Helt, kgl.Majestæts tolde i Køge"for hvad han for Vores samt medfølgende Suites Fortæring på Vores Rejse til og fra Nykøbing i Vort Land Falster tilkomme kan"

- 7/12."Eftersom Os elskelige Tolder udi Vor Købstad Køge haver efter nådigst Befaling ladet reparere og forbedre en Del på Eders Rådhus,på det udi des bedre derpå kunde logere, når Vores Rejser derigennem falder.Haver I ham udi hans Husleje at godtgøre samme Bekostning,såvidt den billigt be - findes (Nr.921). Til Køge Byråd.

Jørgen Helt havde været fyrbøder hos prinsen(Chr.5.)og fik 1/5 166o besked på at afregne. 1661 21/5 forelå bestallingen som tolder i Køge og forvalter over konsum - tionen og det stemplede papir. Nævnt 1654 som fyrbøder.

Køge Arkiverne

1666 6/4 Bekom bådsmændene, der sad på rådhuset:
1 brød, 8 sk. (Grovsmed Anders Jensen Haarlev var kæmner det år)
Mad for 8 -
16 kander øl, 3 mark,
Tobak, 12 sk.
Mad om natten og 8 kander øl,3 mark 8 sk.
- 7/4 Om morgenen 8 kander øl, 1 mark 8, og 4 kander øl, da de rejste bort, 12 sk.
Lys om natten, 6 sk.
Desuden fik hver af de 12 bådsmænd - 2 rdl. ialt 24 rdl.
Rådmanden Jacob Bortig(Brogade 16),der afleverede dem i København og ligeså byens tjener,fik ialt 6 rdl. plus rejsepenge og til fortæring.

1667 13/4 Rejste kæmneren (Han Jacobsen Kandestøber) til København med marts måneds kontribution (skat).Borgerne havde endnu en del svenske penge mellem hænderne, så han måtte bagefter rejse til Helsingborg for at veksle 82 svenske daler,der var blandt de medtagne penge. Derved satte han 4 sk til for hver daler.

- 19/4 Tolderen ville ikke have 3 spand heste,som havde været for prinsessens (Charlotte Amalie ?) vogn, i sin stald.De måtte derfor ud i byen hos andre borgere. Drageren passede(vogtede) på vognen om natten.

- 29/4 Kom en af kongens stutsmestre, Mester Hans,(fra Vordingborg) med lo af kongens føl,som skulle til Bogense. Stutmesteren aftalte med borgmester og råd på rådstuen om af få lo karle til at trekke føllene samt 2 drenge.

- 7/5 Given for 4oo astrag og 22o klinker, der blev lagt i gulvet på rådhuset.Dertil kom ekstra 4oo klinker.

- 1o/5 Blev rådhuset og vejerhuset rengjort.

- 25/6 Given trommeslageren,som slog på tromme for borgerskabet 2 dage,da Hans kgl.Højhed,prins Christian med sin gemalinde, prinsesse Charlotte Amalie kom her igennem byen 24.juni og rejste 25.juni (Parret blev 25.juni 1667 viet på Nykøbing slot.

- 5/7 Given Søren Snedker,som hjalp kvinderne at opslå(beklæde væggene) i Prinsens gemakker,da Hans kgl.Højhed logerede her i byen.(med de høje ministre).

- 29/6 Lejede jeg en københavns vognmand til at age Kgl.Majestæts hofmaler til København,da her ikke var andre vognmænd at få, 6 dl.

- 14/11 Fik købmand Mourits Dreyer fratrukket 5 dl. i sin skat for kurprinsens traktemente (Torvet 9).

Køge Arkiverne

1662 1/5 Betalt kapajn de la Reys kompagni fra Kongens Livregiment for en måneds ophold, 29o dl.

- 7/6 Betalt for 5 stk. 12 alens træ til broen over åen uden Vesterport.

- Kæmneren betalt fra 23/5 - 28/8(i alt 8 gange)98 dl.3 mark. og 6 sk. som der står " til en Kvinde Cathrine Stabens i Stralsund".

- 3/7 Betalt brolæggeren for arbejdet ved renden ved Karen,Arved Svendsens gård med en ny kiste at ophugge,sten at lægge og for 2 egetræer til kisten,som var 7 alen lange og egeplanker, som var lige så lange samt et læs sten,som kom til kisten.

- 7/7 og 3/8 betalt holdholdsvis til kæpt.Reys og kapt.Magnus 29o rdl. slet mønt 435 dl. og 21o rdl.slet mønt 315.

- 18/8 Kom prinsesindens fourer med vognrulle fra Nykøbing F. Var hos mig (kæmner Jon Børgesen) i 2 dage, 2 dl.

- 2o/8 Kom Kgl.Majestæts fourer med vognrulle fra Nykøbing og var med sin tjener hos mig i 2 dage(Berendt Suhr) Traktement med vin og andet som medgik.2 karle,som trak kongens hest til København bekom hver 3 måltider mad.

- 3o/9 Var Laurits Bunde i Skenkelstrup hos herredsfogeden at bestille vogne til kongens fadebur.

- 8/1o KomKgl.Majestæt og prinsesindens rejsefourer,Claus Suhr. Var hos mig i 3 dage og bekom vin og andet.

- 12/1o Betalt Peder Christensen for han var i Abbetved hos herredsfogeden og Roskilde at bestille vogne til at age Kgl. Majestæts fadebur med deres suite.

- 16/12 Betalt Morten Pottemager(Baade) for kakkelovnen i rådstuen at fly.

- 21/12 Betalt til sognepræsten Niels Enevoldsen her til steden efter en obligation dat.21/8 næst afvigte,udgiven af borgmester og råd på en sølvkande for 6o speciedaler,nok 1o slette daler, udgivet til byens store nytte"formedelst kontributionens lindrelse", udi slet mønt 1oo dl.

- 6/8 Betalt vognmand Jens Quatrup for at age til Vindbyholt med rådmand Jacob Bortig på rejse til Lolland på byens vegne.

- 6/6 Betalt en vognmand til Tryggevælde med prinsesinden af Oldenburgs kammertjener,Frantz Hegener.

1663 tingbogen pag. 224 nævner, at borgerne havde rugsæd i deres haver uden for Nørreport.

Køge Arkiverne

1664 27/2 Betalt for 2 egestolper til rådhustrappen ind til rådhusgården og for 1 læs brosand til rådhustrappen og brolæggeren hans løn.

- 27/2 Betalt for jern,8 lispd.og 9 skålpd. til den skorsten i Hans kgl.Højhed ,prinsens kammer

- 13/8 Betalt tømmermand for 6 døre at gøre på rådhusgavlen ud til Nørrestræde, 8 deller dertil tillige. 28/8 købt endnu 2 deller til nævnte døre på gavlen.

- 19/8 Betalt kvartermester Johan Werner for standkvarter i 6 måneder(fra 18/2 -18/8, 252 dl.) (Livgarden)

- 6/12 Betalt løjtnant Herman Meyer for Livgardens standkvarter fra 18/8 i 3 måneder, 126 dl.

1666 27/2 blev følgende erklæring indført i rådstuebogen: Eftersom det erfares, at der her i staden begås stor uskikkelighed,når oldermænd tages med både til gæstebud og drikkelag,hvilket ofte bl.a. hos smedene her i Køge har været brugligt hvorfor til sådan uskikkelighed,pengespild og mangen fattig mands ruin,som deraf kan forårsages.at forekomme." Smedelauget fik derfor besked på, at de i alle måder skulle rette sig efter Chr.4.s reces 2.bogs 3.kapitel 9.artikel.

1666 1o/4 mødte Frederich Jahn og Johan Schumacher,borgere og musikanter og fik forholdt Kgl.Majestæts brev og vilje "at her i Byen til 15.April en trompeter skal forskaffes".De mødte og svarede,at en af dem eller en anden dygtig person i deres sted til nævnte tid ville møde efter Kgl.Majestæts brev. Det blev dog Schumacher,der kom til at møde,og en måned senere måtte Fr.Jahn af sted men begge blev dog fritaget for at svare skat i det år,de havdet bundet sig til flåden.

1666 25/9 Peder Nielsen Sadelmager,der i et par år havde boet i sal. Hans Bucks gård(Nørregade 2),men ikke betalt derfor,da han havde fjernet al den urenlighed,svenskerne havde efterladt sig,og fordi han ved at bebo gården havde gjort sit til, at den ikke helt blev ruineret, tilbød nu at betale 12 slette daler i årlig leje fra førstkommende påske.

Køge Arkiverne

Tingbogen 1664-67 indeholder følgende oplysninger:

3o/4 1666 vedr. slægtshistorie om kræmmer Jørgen Pedersens hustru.

21/5 1666 vedr. sagen om Erih Helmers første kone, Sidsel Andersdatter, hvis datter, Drude Erichsdatter, krævede sin mødrendearv.(158).

21/5 1666 vedr. Oluf Sandersens formynderskab for sit barnebarn, Johanne Johansdatter, gift med Peder Jensen(Brauer ?).159) (Oluf Sandersen var hendes morfader).

11/6 1666, pag.16o. Vedr. Christen Caspersen Schiøllers skøde på den store grund(gartneriet) i Hestemøllestræde.

9/7 1666 køber Hans Frederiksen Hestemøller(Nørregade 24 b) 2 lejevåninger, der lå i Bjerggade og stødte op med haven til Hans Frederiksens egen have i Nørregade.(166).

15/1 1666 fremgår det, at Mester Oluf Bendsens datters bolig på Bjerget var ruineret af fjenden under svenskekrigen(denne bolig lå for enden af Oluf Bendsens tidligere gård, Nørregade 24 a, og hvis haver stødte sammen ligesom den tidligere nævnte.

2o/1 1666 Vedr. en sag om to bønder fra Gammel Køge, der havde drevet skovhugst ulovligt på Gl.Køgegårds mark på et stykke jord kaldet Møllemosen eller Hovgårdsengen. (129).

26/3 1666 Vedr. Erich Helmers hustru, Sidsel Amdersdatter. Et skifte dat. 12/5 1644 omtales, pag. 142. (ses ikke i Køge skifter).

9/4 1666 Vedr. sag om Kirsten, sal.Morten Michelsens forældres ligstene(2 stk.) på det store kirkegulv uden for prædikestolen, at tyskølsfører Jens Jensens og dennes hustrus navne stod derpå (144). Et skibsforlis

15/1 1666 Stævner skipper Jon Joensen tilligemed købmand Johan Kohl (Brogade 23) kgl.Majestæts fyrforvalter Peder Jensen på Anholt, fordi fyret ikke fungerede, da der intet brænde var til at fyre med, hvorved skipperens mandskab kom i største livsfare, da de løb på revet ud for Anholt.

Køge Arkiverne

Ifølge sagen blev der ved forliset slået hul i bunden af skuden,hvorved den blev fyldt med vand. Ved hjælp af de lokale bønder fik man bjerget anker,tove og sejl samt noget tørt malt og 4 tdr.byg og 6 tdr. ærter,som var"sønderslagen".

Desuden blev der bjerget nogle sider røget flæsk. Alt andet,som var rug, malt og ærter, var vådt og derfor fordærvet,hvilke varer "bønderne til sig anammede,eftersom de ham ganske intet tjente"

"Nok fik Bønderne 15 Sider Flæsk og lo Tønder Ærter,som de selv tog for Redskabet, de bjergede,eftersom den største Del var af det våde Korn,som intet tjente".

Købmanden beklagede sig over, at der skulle være bortkommet nogle sider flæsk foruden det nævnte såvel som andre varer,desligeste "havde Købmanden en Snes Mand af Indbyggerne på Landet og hans Skibsfolk den 1. April,da at samme Dag at gøre deres bedste,eftersom det var stille Vejr, at balge og oppumpe Skuden samt udkaste Rug og Malt,som derudi var, da befandtes det,Gud beder desværre, at Skuden var ganske brøstfældig og udi Stykker, så det var umuligt at få nogen Læns på den,men måtte den overgive,da de havde arbejdet allermest på den,og anløb samme Skude om Natten på nævnte Rev ved Anholt mellem 11-12.".

(Forliset fandt ifølge tingbogen sted natten mellem 25-26/3 1661),men sagen om erstatning kom først frem 1666.

22/lo 1666,pag.195, indeholder tingbogen en dom over Peder Sørensen Skomager og hustru,som blev dømt for at have huset en tyv i 3 nætter. Tyven havde fra Freerslev kirke stjålet kalken, messehagelet, alterklædet og messesærken. Messehaglen var skåret i stykker på skomagerens loft,og her var også kalken blevet sønderbrudt.Begge blev dømt efter en forordning af 8/8 1653.

2o/lo 1667 var pottemageren Morten Baade og snedkeren Henrich Rehling i klokketårnet for at besigtige den store klokke,men fandt ingen brøstfældighed på jernet og ej heller på træværket.

1665 16/2 betalte kæmneren til rebslageren på Fændediget for 2 strenge,han gjorde til rådhusværket(uret på rådhuset).

Køge Arkiverne

Køge fattigregnskaber

Byens to stodderfogeder havde travlt i 1658 med at begrave(bære til Klostergården) svenske soldater,ryttere og bådsmænd.

3 var døde i boderne(muligt Stens boder,hvoraf 3-4 af dem blev stående og benyttet af fjenden). 15 døde hos borgere,hvor de var indkvarteret.

13/4 1658 hedder det:Leverede Jacob Stodderfoged en gammel Kjol,som en rytter efterlod sig og blev begravet af de fattiges penge.Solgt efter vurderingen for 4 mark.

17/9 1658 siges følgende: Er Jacob Stodderfogeds Bøsse(indsamling) bleven opladt og er der funden,når den 3.Part til dem er uddelt: 2 Mark,4 Sk.

2o/5 1659 fik de fattige i Steens Boder deres 14.Dags Penge, 2 Mark hver. Jacob Konge og Morten Konge fik hver 2 Mark.

Havneskoven nævnt i rådstueprt. 1663,122.
3 pantebreve udgivet af Lisbeth Hansdatter,sal.Hans Buchs: Skødeprt. 1652 12/7, 26/7.

Lisbeth, sal.Hans Buchs begravet på de fattiges vegne 1675 31/1.Betalt til præsten,kapellanen,skolemesteren, for sang ved graven og for bedemand samt for møg at age fra døren ved gården og for lys,bånd og nåle, 22 rdl. og 8 mark.

1667 17/12 begr. købmand Gert Bergending[1](tidl.Nørregade 24 a),som borgerskabet gav til hjælp,men det kunne dog ikke række længere end til 4 dl. 3 mark og 8 sk.Resten, 4 1/2 mark, har borgmester og råd efterladt.

1625 6/12 nævnt latinsk skolemester Claus Hansen(Fattigregn).

Skolefolk ved dansk skole 1676-77(Fattig-regn.)
Laurits Winthers skole: lo drenge og 1 pige, (boede i Vestergade) 6.
Cort Philipsens skole: 7 - 3 piger.

Tingbogen 1655,121: Jacob Hansen Kock,dansk skoleholder.
- 165o,233:"Valentin,tysk skolemester drog bort i armod for 7 år siden".
- 165o 8/12:"Erik Skolemester døde i armod for 8 år siden".
- 1664 22/2: Søren Pedersen, dansk skolemester,skrev bryllups - og begravelsesbreve, (også tingb.1665,58) begr.1672.
- 1648 lo/7: Hans Pedersen,latinsk skolemester i Roskilde kræver Cort Richter for ophold til dennes brodersøn,Jacob Richter da denne gik i Roskilde skole.Hans Pedersen var senere kommet til Kallundborg skole. (Om skolefolk i Køge:se næste side).

1) Underskrev sig Borchendinch.

Køge Arkiverne

Om latinske og danske skolemestre i Køge(fortsat)

1618-2o Skolemester Hans Jørgensen Noll (tingb. 163o,48),

1625 6/12 Latinsk skolemester Claus Hansen (Fattigregnskaber)

163o 29/1o Latinsk skolemester Johannes Fritsrius (Rådstueprt.)
(også benævnt Friderichs).
1639 omtales 4 drenge,som står for sangen og 6 medsyngere(Skoleregn.)

1631 (Rådstueprt.) nævnes Christen Skolemester.

1642,175, tingb. fhv.latinsk. skolemester Peder Ancker,

1637-57 (Fattigregnskaber) forekommer dansk skoleholder Peder Lauritzen Sommer ,som ejede gården(og holdt skole der) i nuv. Kirkestræde 19 . Han siges 1639 at have 7 drenge og 4 piger i sin skole. Hans årsløn var 1oo rdl.(død 1657) Ifølge tingbogen 1649-5o(5o) kræver han betaling af 2 børns skolegang i 3o uger fra jul til Sct. Pedersdag, for begge 5 sk. pr. uge, desuden for et andet barn i halvandet år a 2 sk. ugentligt. Sønnen Lauritz Pedersen Sommer fortsatte skolen 1699,skødeprt 26) ses der også at være holdt skole i gården.

1655,tingb.121,forekommer som nævnt dansk skolemester Jacob Hansen Kock. Ifølge skoleregnskaberne blev hans bolig ved åen(Brogade 26) revet ned af svenskerne under krigen 1658-6o.

Den latinske skolemester,rektor Hans Iversen ses 2o/12 1657 at have fået betaling af kirkeværgen for en kvart basun og andre basuner at lade reparere i København, samt for transporten.

Hans Iversen ses på et tidspunkt at have købt gården nuv.Kirkestræde 21 og var altså nabo til kapellangården i nr. 23. Tingbogen 12/1 1652(278) omtaler en skeltrætte han havde med Tønnes Guld - smed,som havde bygget et hus alt for nær ved skolemesterens,både med grundvold og tagdryp.Rektorens gærde var revet ned og adskillige træer var fældet for at mursten kunne indføres.

Tingbogen 1666 pag.21o. indeholder et uddrag af Hans Iversens skifte(det hørte ellers til Ramsø herreds provsti) Her omtales sønnen Ivar Hansen.Det fremgår ligeledes, at han havde følgende kontrafejer i sit hjem: Jacob, Josoph,Adam og Eva,"Om Syndfloden" og "Christi Lidelse".

Ifølge rådstueprt. 1642 26/7 anlagde Hans Iversen sag mod en soldat,"der slog en fra Skolen med en flad Klinge og satte kården mod hans Bryst".

Velstående borgere havde gennem årtier skænket store beløb,hvis renter var med til at betale børnenes undervisning.Og det gjaldt både børnene i den latinske og danske skole. Af sidstnævnte var der i perioder op til tre af. (16oo-tallet)
Børnene blev klædte næsten fra top til tå,idet der hvert år blev uddelt klædninger,strømper,sko,særke,huer,halskraver og hals - klude til dem.

Søren Smeds gård i Vestergade,hvor der ifølge trykte kilder blev holdt danske skole,blev fuldstændig ruineret under svenske-krigen.Latinskolen ejede gården,og pladsen lå øde hen i mange år efter krigen,indtil borgmester Christen Caspersen Schiøller købte den.
(Rådstuebogen 1/1o 1667)
En borger Benjamin havde i 1667 dristet sig til at holde dansk skole,skønt Laur.Andersen og Søren Pedersen modsatte sig det,men fik dog byrådets tilladelse,fordi det var vinteren,der forestod.

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger m.m.

1666 6/4 bekom bådsmændene, der sad på rådhuset (8. stk.) mad,øl og tobak (16 kander øl). Mad om aftenen for hver 4 sk. og 8 kander øl. Om morgenen den 7.4.,da de rejste fik de mad og 8 kander øl og nok 4 kander øl samt hver 3 rdl.

- 19/4,2 karle kastede en grøft ved Lovportstræde for at ingen der skulle køre.
- 29/4,2 karle kastede en grav op ved Nyportstræde.
- 3o/4,12 karle,som skulle ud som bådsmænd, fik hver 3 måltider.
- Jacob Bortig, rådmand, var i København med bådsmændene.
- 2o/5 betalt Johan Schumacher, instumentist, 6 rdl.
- - leveret til 6 af Kgl.Majst.s bådsmænd proviant,var med en af kongens jagter inddrevet af Stevns. (2 rdl. 8 sk.)
- En løjtnant (Johan Verner) kom hvert kvartal og fik udbetalt 126 rdl. til Livgardens standkvarter.Denne var ledsaget af 2 - 3 gardister tilligemed deres heste, boede hos kæmneren hvor de fik mad, øl, brændevin samt foder til hestene.Op - holdt sig ca. et par dage i byen. (28/2 og 3o/5).
- 3o/5 fik skarpretteren i Roskilde,Mester Ernst Koch, udbetalt 7 rdl. 2 mk. for et halvt år.
- 14/6,3oo mursten til Kagen købt på Lellingegård.
- 12/7 åg vognmand Thomas Nielsen kongens vogn til København.
- 2o/7 blev 2 af dronnings.heste trukket til København.
- 31/7 kørte en vognmand kongens hoffourer til Tryggevælde.
- 13/8 ,8 bådsmænd fik fortæring (ved storm), var med en af Kgl.Majestæts"Schierbåde".
- 27/8 betalt til løjtnant Philip Kiessinger 126 rdl. for Livgardens standkvarter.
- 22/9 kom en rytter,som havde været med breve for oberst Arendorff.
- 1o/1o blev en ståhest trukket til Tryggevælde.
- 1/11 kom en vognmand fra København,som kørte en af kongens lakajermedbringende kurprinsens sadler, fra og til København vedr. vognmanden.
- 1/11 betalt til en mons, Poul under livgarden , som adskillige gange havde redet til Roskilde ang. vogne til Kgl. Majestæts suite. (at fremføre).
- 1/11 betalt 126 rdl. til Livgardens standkvarter.
- 8/12 og 1o/12 . En karl gik to gange til Roskilde med breve ang. vogne til suiten.
- 15/12 lejet en karl,som red til København med 2 af kongens vogneheste.

Køge Arkiverne

1666 17/7 besluttede byrådet, at rådmand Oluf Sandersen, byfogeden og brandmesteren i fællesskab skulle efterse skorstenene i Sønder fjerding, og fandt de en skorsten, der var så brøstfældig, at man ikke kunne stå udenfor, skulle de lade en murermester slå hul på den, således at de mennesker der ejede den, var nødt til at lade den opsætte på ny. Det gjaldt også bageovne og kølner, fremgår det af befalingen.

1666 21/8 En række borgere havde ikke mødt for at age kongens fadebur og blev derfor stævnet ved rådstueretten" at betale for så mange mil, de efter sedler deputeret var, som var 12 mil på hver lægdsmand a 2 mark, med billig omkostning at betale inden 15 dages forløb.".

1666 11/9. Jacob Slange, forordnet prokurator i Køge, krævede Jens Poulsen, tidl. brødvejer tiltalt for at have virket som prokurator, "at han ej burde procedere nogle sager her i byen til rådstuen eller bytinget. Recessen sagde, at ingen måtte lade sig bruge som prokurator, med mindre de af byrådet dertil var forordnet og var taget i ed af lensmanden. Slange trak dog sagen tlbage.

1666 4/12 beskæftigede retten sig med et forlis: Skipper Peder Jensen, der havde lastet korn i Køge og skulle til Lübeck, gik på grund af storm på grund ud for Knudsskov ved Knudshoved. Det lykkedes at bjerge det store anker, et lille anker og nogle tove samt nogle stykker sejl, der var blæst i stykker. Folk fra Knudsby havde hjulpet til med at bjærge. Chr. Kræmmer af Køge og Henrich Dosin af Hamborg tilbød at køre med ned til vraget, der stod på fem favne vand, men Christen afstod i sidste øjeblik at følge med, da de tog af sted fra Køge. Skipperen forklarede, at Michel af Lübeck, der var med galioten fik bjerget et skrin, hvori var Jacob Pomeyers og Peder Rantis penge, som de havde givet ham med. En karl fra Køge vidnede, at han havde hentet en pengepose hos Jacob Pomeyer, og den var sat ind i et skab bag i kahytten. Ovenpå havde han sat en 1/2 otting smør. Det fremgår ikke af sagen, om pengene kom til veje.

Køge Arkiverne

Rejser over Køge

1667 2o/2 kørte en vogn en skipper til København. Var på grund af dårlig vejr inkommen til byen.

1668 1o/2 lejede jeg Claus Spillemand, som red til hovedstaden med et brev vedr. byen her. Han lå der i 2 dage, inden han fik afleveret brevet til kansleren. 1 dl.

11/3 kom stutmesteren på vej til Vordingborg med 23 hopper. Havde 4 karle og 2 ståheste med og fik 2 læs hø.

16/3 kom stutmesteren fra Frederiksborg med 25 hopper og 3 ståheste.

31/3 kom Mester Hans Sørensen fra Ringe præstegård på Fyn, der skulle være hofprædikant. Havde pas på 4 vogne.

9/4 rejste fogedsvenden til Bremerholm med tyven, der sad i kælderen.

Købmand Anders Glanderup rejste til København med kansleren. 12/4.

1/5 rejste jeg (kæmner Hans Jacobsen Kandestøber) til Præstø angående soldater-indkvartering..

3/5 rejste kæmneren til Kbhvn. angående soldater-indkvartering. Lå der i 3 dage, før jeg fik ordre fra kommissæren, hr. Otto Pogwitz.

3/7 var en karl 2 gange på Vallø med breve til hr. Otto Skeel fra borgmester og råd.

13/7 gik Claus Spillemand til Kbhvn. med breve til kansleren. Lå der i 2 dage, før han fik audiens. Modtog 1 dl. i rejsepenge og fortæring.

1/8 lejede et bud til om natten at ride til Roskilde om vogne til kongens suite.

8/8 Viste Hans Væver om natten en soldat til Gisselfeldt, hvor han skulle aflevere et brev til rigsadmiral Bjelke.

9/8 blev vin om natten overført til Gisselfeldt, da kongen kom fra Frederiksborg.

" sendte jeg en kopi af vognrullen til kongens suite til Roskilde.

2o/8 rejse jeg til Roskilde for at lade dem vide, at kongens ville forlade Nykøbing 24/8.

26/8 gik bud til Lellingegård om vogne. Samme nat gik Hans Jensen til Øl/by, Salby, Højelse og Ølsemagle om vogne.

28/8 kom kongens køkkenskriver og fik 7 bøndervogne.

29/8 fik dronningens kok en vogn til Lellinge. Han ville selv skaffe vogne. Herredsfogeden i Stengelstrup (Terlev sogn), som selv med gevalt ville skaffe vogne. (hente vogne).

Sendte bud til Roskilde, at det ville gå(ham) ilde, hvis han ingen vogne kunne skaffe. Hofmarskallen ville klage til kongen, at det gik så skammeligt til, at han ikke kunne få så mange vogne, som kunne føre ham og hans folk gennem landet.

Køge Arkiverne

Rådstueprotokollen

19/5 1668 (126) 4 borgere udvælges til at vurdere det stræde,stræk - kende sig med den vestre ende til Lovportstræde og med den østre ende ud til stranden(Kongens brev om,at strædet måtte afskaffes,forelå).

14/7 1668 forelå vurderingen til 2o sletdl. med den kondition, at Johan Katterberg og Johan Wellow(tolderens søn) " herefter holder den halve part af det gærde langs strædet ved den østre ende udi hævd og vedlige. Og når de indelukker deres have, skal de være pligtige at forfærdige præsternes lovlige agevej lige for Lovportstræde,næst den gamle Lovport og imellem Lovgraven til præsternes have, så samme afsigt lyst og på - skrives.
Ifølge kæmnerregnskabet 1668 ses Johan Katterberg at have betalt 2o sletdl. " for et stykke jordsmon og stræde ved Lovporten, som byen tilhørte".

1666 5/1o betaler kæmneren Christen Silkeborg for brosten at bryde op på den øde plads i Lovportstræde og som blev lagt i bryggersgulvet i rådhusgården, 1 mark, 1o sk.
For 12 læs sten at age som kom i samme bryggersgulv, 1 mark,1o sk.

Arent von March pantsætter ifølge tingbogen 1668 8/1 2 haver uden for byens vold mellem byporten og Noseportstræde,næst op til byens vold mod syd og Lovgraven såvel strædet ud til lyngen mod vest, strækkende sig i nord til de fattiges have,som Mouritz Dreyer nu bruger,og Hans Fichs have på øster side,ligesom hele haven i sig selv,før volden i ufredstider er gjort, var indhegnet i sin hele længde og bredde".

Rådmand Henning Jacobsen (Nørregade 22) beder 25/2 1668 om at måtte sætte på nogen tid gærdsel på den sydligste side volden " som er byen uden til Skade(gærdslet)" eftersom volden ligger på den ene side Iver Caspersens have meget højt" hvorefter han sig erbyder efter kgl. Majestæts Påbud samme Vold ved mulig Flid med allerførst såvidt hans For - tov at lade sløjfe". Byens påtegning: "Tilladt dog med en liden Gang imellem at Folk kan gå,og efter dets Forløb(tilladt 4 måneders tid) det til Byen igen at udlukke". Rådstueprotokollen.

6/3 1668 tales i en sag om nogle tyvekoster, der var gravet ned i den gamle vold ved Lovgraven (Rådstueprotokollen).

1674 15/4 forelå regnskabet for henrettelsen af Peder Rasmussen Skræd-der, som blev halshugget på Torvet: 12 kander øl 2 mark -4 sk.
Kisten 6 -
Stedet,hvor henrettelsen blev foretaget,blev brolagt ifølge regning fra brolæggeren. Disse brolægninger gjorde man altid, f.eks. omkring en træhest, en galge eller andre midlertidige straffeforanstaltninger ligesom der var brolagt omkring tingstokkene.

Køge Arkiverne

Reparation af Lovporten (Kæmnerregnskabet).

1657 11/2 betalte kæmneren for en del arbejde på Lovporten. En tømmer fik betaling for skillerum, 2 lofter, 2 luger, 3 døre og et vindslag at lægge under bjælkerne. Han arbejdede i 5 dage og fik 5 dl. 2 mark,8 sk. Dertil medgik 5 stk. 16 al.træ, 2 stk. lo al.træ til en stige, lo enebærstager, 6 tylter deller, 5oo loftsøm, 1 jernanker til anderslag.

- 6/3 får en snedker for et træanker at hugge og indlægge i en skorsten over Lovporten.

- 14/3 Peder Hansen murermester arbejdede 4 søgnedage på Lovporten med skorstenen, taget at skielne og sten derudi at indstikke. Dertil brugt 2oo mursten, 6 tdr. kalk, 2 tdr. hår, 1 læs mursand. Niels Kalkslager arbejede også i 4 dage.

- 24/3 fik Anders Snedker for en vindueskarm med post udi samt for 2 andre små vindueskarme at gøre over Lovporten af sit eget tømmer, 1 dl.1 mark, 8 sk.

- 25/3 Betalt Laur. Lerkliner for 6 tavl at efterkline og for tvende gulve at lægge alt over Lovporten, 1 dl., dertil brugt 1 ½ tylt lægter, 2 mark, 8 sk., item for 5 læs ler at age, 2 mark, 4 sk. Købt gammel halm, 8 sk.

- 26/3 fik Gideon Hansen smed for 4 hængsler og stabler, 2 hasper med maner,søm til hængslerne, samt en stor mane som alt er brugt oven på Lovporten både til døre og lem, lo ½ mark.

- 25/5 Christen Mureremester for vindueskarme at indsætte over Lov - porten, 2 mark, 8 sk.

- 14/6 Kørgen Kleinsmed for beslag til 4 vindueskarme over Lovporten.

- 2/9 Niels Glarmester for 4 ny vinduer at gøre til Lovporten, som derudi er indsat til byens skarpretter, 2 dl.

- 27/lo Anders Madsen Pottemager for en kakkelovn med tagsten at opsætte i Nørreport , som Niels Pedersen Hyrde bevåner, 1 dl. Brugt til samme ovn: 1 læs ler, 8 sk., 2o tagsten, 1 mark,14 sk., 2o musten,1 mark, og for ler og sten at tilføre, 12 sk.

Køge Arkiverne

Jeg sendte igen bud til Stengelstrup om vogne. Og det hedder videre: Udi i disse dage var jeg så overfalden for vogne, at jeg ikke kunne være i mit hus eller noget sted på gaden, men måtte selv på bare fod løbe om vogne til Ølsemagle, Højelse og Ølby.

1/9 var jeg selv i Stenkelstrup om vogne, efter som jeg ingen rolighed havde i mit hus.

2/9 lejede jeg Claus Spillemand til at ride til Roskilde med vognrullen på 7o vogne (der skulle skaffes til hovedstaden).

4/9 kom stutmesteren med 8 føl.

14/9 kom 2 jægerkarle med et ganske parti jagthunde, hvortil blev købt mælk på Gl. Køgegård. Fik strøelse, og jeg købte brød hos Inger Bagers til dem.

23/9 måtte jeg leje en bonde fra Taarnby til at age en af dronningens lakajer til Tryggevælde.

- kom kongens forskærer fra Femern. Han havde fulgte Hans. fyrst. Naade, hertug til Slesvig -Holsten til Gottorp, men skulle nu til Kbhvn. Havde pas på en bondevogn og en borgervogn. Om natten.

3/1o måtte jeg leje 2 tomme vognmandsvogne til at køre nogen Vin om natten til Tryggevælde, eftersom ingen anden ville sådan vare indtage (Vinen skulle føres med 6 bøndervogne). To borgere lejet til at køre kammerherre: Schult og vin - skænkens tjener til Tryggevælde.

1669 Kæmner Niels Pedersen Knippel.

4/3 ridende bud til landsdommeren i Ringsted.

11/3 ridende bud til København.

1o/4 kom stutmesteren med 6 hopper (Lejet 6 karle til at trække dem til Roskilde). (Mester Hans Stumester).

- lejet en vogn til at køre pantsvende til Karise. (jagt).

2/5 kom stutmesteren med 1o føl fra Vordingborg.

25/5 kom 6 heste, som skulle foræres til kejseren. 6 karle trak dem til Tryggevælde og fik hver 24 sk.

3/6 ridende bud til Roskilde efter natmanden, da en hest var styrtet i borgm. Cristen Casper. Schiøllers gård (Vestergade 23-25).

3o/6 red en karl igen efter natmanden. (og 24/7)

23/7 kom stutmester Hans med 2 af kongens heste fra Vordingborg. 2 karle trak dem til København.

3/9 3 karle passede på kongens heste en dag og nat i Tolderens gård (rådhusets) og trak dem om morgenen til København.

17/11 var fogedsvenden til København med nogle besovende kvinder. (Kvindfolk).

19/11 Fik to af dronningens kuske 2 skp. havre til dronnigens heste. To karle trak dem til Tryggevælde. (Kuskene blev kørt til Tryggevælde, og hestene trukket efter at have været forspand fra Roskilde til Køge).

11/12 Givet 2 karle, som bar nogle af Kgl. Majestæts falke til Tryggevælde.

Køge Arkiverne

1669 1/12 var rådmand Jacob Bortig i "Renteriet" med 15o dl.3 mark.

- 11/12 bar 2 karle nogle af kongens falke til Tryggevelde.
- 21/12 bar 3 karle nogle falke til Tryggevælde.

1674 Peder Christensen Holst var kæmner.

- 2/5 sende han ridende bud til Roskilde for at erfare,hvor mange vogne, der skulle age enkedronningens suite til Vindbyholt.
- 2/6 sendte ridende bud til Køge kro for at hente breve til velb. Enevold Parsberg, som havde noget " heri Byen at forrette"
- 3/7 gik ridende budtil Ringsted med breve(Man havde ellers landstingsrideren Morten Nielsen,hvis årsløn var 2 rdl.)
- 3/9 kom et bud fra København om kobberskatten(brev)"og spadserede tilbage igen"

"Den skånske Krig" 1675 -79 krævede store ofre af byens borgere:

1675 7/9 fik man bud fra København om at 555 ryttere fra"Kongensliv - regiment til Hest"hastigt skulle begive sig til Stege som forstærkning. Man havde ikke i hovedstaden haft tid til at bage de brød, de skulle have haft med til forplejningen undervejs.Køge fik derfor ordre til at have 6oo portioner brød a 1 ½ pd. stk. parat til 4 dages forbrug, når rytterne passerede byen.

- 29/12 meddelte en kommitteret, Steen Hondorf, i et brev til byrådet visse forholdsregler, man måtte tage. Det hedder heri bl.a.: Da det er at befrygte, at den syge ikke deraf alene kan komme sig,medmindre han med underholdning af varmt og anden god medfart virkeligen forsynes". Hondorf forventede derfor, at de syge blev behandlet forsvarligt og med omsorg af borgerskabet Byen var på grund af sin nære beliggenhed/til den forventede krig i Skaane udset til at tage sig af syge og sårede soldater.
- 13/12 ses allerede mange officerer og gevorbne at være indkvarteret i byen fra oberst Schachs regiment, som havde deltaget i slaget om fæstninge Wismar. Kun tre kaptajner ses at være indført i kirkebogen (beg. i kirken), men de mange menige som meldes at være døde, finder man ingen steder indført,hverken på den store kirkegård eller på Klosterkirkegårde.

1676 1/1 og til 8/2 kom 6 kompagnier på henholdsvis 58 -87 mand.Hvert kompagni blev 42 dage i byen og afløstes straks af et nyt. 2 kompagnier blev efter 14 dages forløb afgivet til St-Heddinge for at denne købstad kunne sørge for deres underholdning. Der meldes dog ikke om syge eller sårede blandt dem.

Køge Arkiverne

1676 modtog byen fra 26/2 - 2o/5 328 tdr. 5 skp. rug og 244 tdr. 4 ½ skp. byg fra Jualling, Gl.Køgegård, Vallø, Søholm, Vemmetofte og Gjorslev, som blev fordelt til 276 borgere til soldaternes forplejning. Ligeledes vedtog man at afsætte 5 sk. og 1 ½ pd. brød dagligt til hver soldat.

- 9/9 modtog byen opfordring til at levere frisk vand til admiral Tromps flåde, som havde lagt sig på reden ud for byen

  Fra admiral Niels Juel kom til bud om at levere:
  29 tdr. øl, 2428 pot. brændevin og 9 skippd.og 14 lispd. brød.
  til kaptajn Petter Johansen. Regningen er også påskrevet udgifter til bødkerløn og prampenge

- 25/8 betalt til Espen Dragen fordi han med sin svoger var i"Onde Aften bække" og hjalp et stykke(feltstykke) op, som blev bragt til København. Gav 1 mark og 8 sk. Krigshandlinger i Skaane

- 2/8 erobrede danskerne Landskrona og Helsingborg
- 4/8 belejres Malmø(25/6 stormede man 1.gang byen og opgav 14/7)
- 4/12 tabte vi slaget ved Lund.
- 8-1o/1o kom 144 syge og kvæstede soldater til Køge. I løbet af 14 dage var 19 af dem døde. Bartskærerne Henrich Lyre og Adam de Voss (henholdsvis Brogade 5 og Torvet)behandlede de kvæste - de og modtog herfor henholdsvis 21 dl og 9 dl i honorar. Diss regninger er bevaret og beskriver hver enkelt soldats kvæstelser.
- 8/11 kom 58 syge soldater fra Skaane tilhørende Livkompagniet og Dronningens regiment. Prins Jørgens regiment og oberst Schønbergs regiment.
- 13/12 kom 12 soldater fra København (sårede og syge fra Skaane, der var ført til hovedstaden).
- 8/11 betalt regning(dat.13/7-76) for 24 pramme som fyldt med frisk vand var afsendt fra Gl.Køge bro(Peder Carls) til Kgl.Majestæts flåde.(transporteret ad åen).

  Ved årets slutning hedder det fra byrådet: Er anammet og af Køge borgere igen forbrugt til de indkvarterede soldaters forplejning : Hver 2 tdr. rug og 1 td. byg, 616 pd. brød,ialt 148o45 pd. brød, af rug 48o tdr. og af byg, 24o 1/3 td.

1677 8/1 modtog samtlige købstæder og amtmænd beskd på, at ingen måtte hjælpe, bifalde eller huse rømte underofficerer eller gemene uden ritigt pas.Kongen havde erfaret, at en del ryttere og soldater var rømte.

Køge Arkiverne

1677 1o/1 opfordrde kancelliet borgerskabet til at flytte deres bedste gods, korn og proviant til København. Det hed" " For deres eget bedste at lade hidføre,hvad de ikke selv behøver,eftersom det er at befrygte på Grund af den kontinuerlige Frost at Fjenden med Partier i Hast vil røve og plyndre hos Eder".

- 18/1 - 24/8 betalte kæmneren til snedkere for kister til 75 soldater,som var døde i denne periode og havde været i pleje hos lige så mange borgere. 5/1 betalte kæmneren for 28 ligkister
- 3o/1 siges det, at der skulle gøres ryddeligt i Mouritz Dreyers gård(Torvet 9) for fourage til Kgl.Majestæts magasin.
- 14/2 fremgår det af regnskabet, at der var anskaffet en vægt i gården til at veje hø og halm på. Der skulle 4 mand til at flytte den.
- 28/2 hedder det, at en mand skulle rense loftet over stuen i Mouritz Dreyers gård. 1o/3 betalt for ved til vagtstuen ved stranden.
- 14/8 blev den fra proprietærerne påbudt påbudte fourage indført i regnskaberne(af hver 1o tdr. hartkorn) 597 læs hø 3 al. lang, 2 alen bred og 2 al. høj samt 616 læs halm af ditto længde,brede og højde.
- 13/5 ses nogle folk fra Livgarden til Hest at have logeret hos Oluf Jensens Haarlev i Nørregade 4o. Kæmneren købte 1 td. havre hos oberstløjtnantens fru i sal. Arent von Marchs gård (Torvet 1o).
- 23/5 bekom en svensk oberst,Kronhart,en vogn til København.
- 27 -28/5 marcherede 2 kompagnier mønstrede soldater gennem byen og havde 2 nætters kvarter.
- 1/6 Efter søslaget vedMØN erobrede Niels Juel fra en svensk eskadre 8 linieskibe og tog 16oo søfolk til fange. En del af disse blev indsat på rådhuset. En major,Aug. Bertold von Lutzow, fra Prinsens reg. havde 3o soldater til at bevogtedem . I 2 dage fik de leveret 9o pd. brød og 9o potter øl. Nogle officerer med admiral Erik Sjøblad i spidsen blev indkvarteret hos borgmester Rasmus Schiøller (Nørregade 1o).
- 2/6 kom 4 officerer og 54 soldater fra den danske flåde og blev indkvarteret hos borgerskabet. De var her i 35 dage og da en del var syge blev bartskærer Henrich Lyrer sat til at tilse dem. Kvitterer for 19 syge soldater.
- 8/6 Ses at soldater som konvojede fanger fra slaget vedMøn fik 135 pd. brød og 9o pot øl. De 8 karle,som roede fangerne i land,fik 1 rdl.

Fra kæmneren ses en regning han betalte natmesteren for at rense secretet (hemmelighed) i gården neden for rådstuen, hvor de svenske fangerhavde gjort deres behov.

Køge Arkiverne

1677 8/6 Brev om at levere proviant til flåden, som lå i bugten: 28 tdr. skibsøl, 495 pot. brændevin og 9 skippd. hård og blødt brød.

- 13/6 leveret til orlogsskibet " Christianus Quintus" 26 tdr. skibøl (kandestøber Hans Jcobsen) Rasmus Schiøller leverede til "Nælde bladet" 2 læster, 3 fjerdinger og 6 tdr. øl
- 7/6 leveret 3 bådsmænd til "Christianus Quintus" .
- 1/7 efter søslaget i bugten kom 313 svenske fanger fra skibene "Calmar og "Draken" og blev 3 dage i byen. Leveret dertil 9 tdr. øl og 82 lispd. brød. 4 officerer fortærede på en værtshus for 1 rdl. 3 mark. 6 vogne åg dem til København og fik hver 9 mark, og 8 borgere som de til hest fremførte (ledsagede) dem, modtog 2o rdl. til fortæring og hesteleje.
- 18/7 kom 57 syge soldater af de Chrøjrske og blev indkvarteret. Fra Møn kom lo bådsmænd, hvis galiot "Havfruen" fjenden havde taget og fik fortæring for 4 mark.
  Samme dag kom løjtnant Jørgen Carstensen fra flåden med breve fra admiral Niels Juel. Fik en vogn til København, 1 rdl. 3 mark
  Nok skaffet ligkister til 3 soldater af de Chrøjrske . En døde hos Peder Christensen på Torvet og 2 som lå hos Peder Laursen. Nok en kiste til en musketer og betalt til de som bar ham til jorden.
- 15/7 kom 2o2 soldater til byen,

26/7	fik 8 af dem 2 vogne til Kbhvn.	tilbage var	194
1/8	var 8 døde og 4o mand fik lo vogne	- -	146
19/8	var 2o af de 146 døde	- -	126
5/9	var 6 døde af de 126	- -	12o
17/9	var 17 døde af de 12o	- -	1o3 mand, som bart

skærer Henrich Lyrer fordrede betaling for at have helbredt.

- 22/8 modtog byen tom.tønder fra flåden. 3 af byens bødkere rejste til hovedstaden for at udsøge tøndestave. Der gik 4 dage før de kom hjem med lo læster, som de arbejdede med "med tomme tønder at udbedre så øllet igen kan komme på", hedder det..
- 24/7 kom 2o8 raske og syge soldater fra København og var fra 6 regimenter. Byen tilbød at pleje dem, og de blev indkvarteret overalt i gårdene. 7 gårde fik hver 2-3 mand. Der var 126 syge, og 5 af disse døde. Hos Jens Falch var indkvarteret Johan Barbtich von Aoor. Brogade 17 b.
- 28/7 ses Jens Falch at have leveret proviant til flåden.
- 21/7 blev en sergant som døde på " Sct. Anna " begravet.
- 28/7 afgik 2 vogne med 8 raske soldater til København.
- 26/8 betalt glarmesteren for at reparere vinduerne i rådhuset, hvor bytinget holdes.
- 14/9 betalt for øl og brød til de hessiske soldater, som lå ude ved vejrmøller. om natten.

Køge Arkiverne

1677 9/11 leveret til flåden for: 1632 rdl. øl og brændevin efter admiral Niels Juels ordre: 9o7 tdr.1 fjerding,og 12 pot. øl. Heraf var de 169 tdr.,1 fad og 1 anker af borgerskabets træ leveret med øllet.
2428 pot. brændevin. 9 skipppd.5 lispd.og 14pd. hårdt og blødt brød. Regningen for denne leverance ses at være incl. 4skippd. 1o lispd. brød og 4 tdr.,12 pot. øl,dervar medgået til syge soldater,der kom fra Skaane. Bødkerløn for flådens træ at reparere, bl.a. for 1o læster tøndestave, som blev sammensat.

- 5/11 BetaltKaren Glanderup (Vestergade 29) for nogle officerer, der havde logeret i hendes gård.

- 3o/11 betalt for lamper og tran til vagthusene ved de 3 porte samt til hovedvagten på torvet, desuden for kapt. Pentz logement i sal. Christen Frandsens gård.

- 16/12 betalt Rasmus Pottemager for en kakkelovn af tagsten til vagtstuen.Den gamle var forbrændt.

- 18/12 betalt for lys til de udskrevne bøndersoldater på rådhuset. De var kommet fra hovedstaden og skulle videre.

1678 3o/1 betalt til borgmester Rasmus Schiøller for traktement af svenske officerer, 8 rdl.

- 2/5 betalt for 3 x fem-fjerdingfade øl til de kejserlige folk, som marcherede gennem byen ad Skaane til.Øllet og brødet var leveret af Kirsten, sal. Jens Poulsen i Vestergade .

- 2/5 leveret til svenske fanger, der var indsat på rådhuset "da Slaget til Skibs under Stevns var sket", 4tdr. øl og 4 lispd. brød.
I marts blev der opsat et rettersted på Torvet og lagt bro omkring, da en soldat skulle henrettes.

1679 3/6 leveret 4o hollandske klinker til Hans Majestæts orlogsskib "Victoria", der lå på reden.

- 29/9 betalt en vognmand for at age 76 tønder fra stranden op fra stranden til sal. Ditlev Bertrams gård på Torvet. og for adskillige gange at have flyttet skilderhuset på Torvet ind i "Cortegaren".

1682 2/4 leveret til landsdommer Rasmus Schiøller 5 vogne til rebningskommissionen fra Køge til Lyderslev.

Køge Arkiverne

Følgende officerer er nævnt i skatteregnskaberne(R.A) og ifølge kirkebogen i tiden 1673-78.

Regimentskvartermestre: (var inkvarteret i perioder i byen)

Hans Koch
Christen Kordal
August Brandt
Casper Vilh. Kønig
Vilhelm Erholm
Christopher Bern
Peder Broch

==========

Generalmajor Schack
Oberstløjtnant Schiller
- Horn
- Engel
Major Munchhausen
Kaptajn Pentz
- Wolmer(Holmer)
Løjtnan Sølvkoph
Søofficer Lorentz Holmer
Marketender Jacob Beli.

Køge Arkiverne

1674 2/5 sendte ridende bud til Roskilde om,hvor mange vogne der skulle age enkedronningens suite til Vindbyholt.

1677 25/8 leveret til Kgl.Majestæts jagt "Lindormen" 9 oksehoveder og 3 x 2 tdr.,3 x 5 tdr. fade ,dertil af gl.træ 9 x 1 td. og 1 x ½ td. fade.

Bådsmænd afgivet fra Køge

1678 13/3 2 bådmand til orlogsskibet "Enighed"
- - 25 til Bremerholm
1679 27/3 23 på Bremerholm.

Begravelser:

1677 7/11 begr. i kirken: ritmester Virus
1679 6/8 - en svensk fange hos Casper Eggers (Brogade 19).
1682 25/5 - (byskriver)Knud Jespersen (Se fodnote:
1686 23/11 - rådmand Casper Eggers i kirken, 6o år gl.
1688 2/4 - Casper Eggers søn, Lars Caspersen Eggers, som druknede i søen vedKøge kro, 28 år og 7 uger gammel. 1)
1691 6/8 - sal. Knud Jespersens enke,Kirsten Pedersdatter,76 år gl.
1691 22/1o - Maren, sal. Mauritz Dreyers

Havneskoven

1679 3o/1 fremgår det, at Havneskoven, der havde lidt betydelig skade under krigen 1658-6o, nu var yderligere forringet. Mange træer var ved at gå ud. Skoven måtte derfor gerne sælges og ville blive udbudt ved førstkommende 3 tingdage. Grunden skulle dog stadig tilhøre byen.

1671 holdt man mandtal over byens tjenestefolk. Flere af de unge var kun til at beklage,som det fremgår af følgende:

Jacob Bødker havde "for Guds Skyld" taget en dreng fra gaden.Han døde straks efter.
Poul Trane holdt " en fattig Dreng iSkole".
Baltzer Skinder havde"taget en Dreng fra Gaden,havde:Morbum Cadricum,død
Jørgen Hauchen tog " en Stakkel, løb bort straks ".
Peder Jensen Kræmmer," En Pige,krøbling,gav hende kosten"
Hans Kandestøber " Krøbling, går med to Krykker, er Gårdskarl"
Peder Poulsen vognmand " tog en Pige,giver hende Kosten for Guds Skyld".
Niels Skytte " En Pige, for Guds Skyld".
Anders Pottemager, " en Dreng, død straks efter Mandtallet".
Peder Gullandsfar " En Pige fra Gaden".

Arvesag mellem JensNielsen Falch gift med Anne Rasmusdatter(Brogade 17) og Hermann Bacher i Helsingør, tingb. 1679 27/3(14o).

1) Var døbt 6/11 1659 i Køge.
Knud Jespersen var først byskriver, men var blevet byfoged ved byskriver Knud Lauritsens afgang 1664.(Se 44e).

Køge Arkiverne

"Den skaanske Krig " var en prøvelse for hele borgerskabet

Årene 1676 -77 var som nævnt præget af de mange syge og kvæstede officerer og soldater, derkom fra krigsskuepladserne både til lands og til vands. De mange dødsfald rundt omkring i gårdene må have sat sit præg på hverdagen. Det var en sorgens by.
Ingen af de"gemene" soldater der døde ses at være indførte i kirkebogen eller regnskaberne, som kirkeværgen førte. Man havde kun tal på udgifterne til ligkister.
Den strenge frost, der i januar 1677 gjorde Sjælland landfast med Skaane og som førte til advarslen fra kancelliet om,at man måtte forvente en invasion, skabte utryghed hos borgerskabet. Man udsatte sin trolovelse til "bedre" tider fremgår det af kirkebogen . Først efter sejren i Køge bugt 1/7 1677 var der igen tid til at tænke på fremtiden og en eventuel trolovelse.

Beboerne i gården nuv. Brogade 17 havde udover den øvrige elendighed i byen deres personlige sorger. Brogade 17 var oprindelig to små gårde, lad os kalde dem 17 a, hvor handelsmanden Mathias Børgesen boede - og 17 b, der tilhørte handelsmanden Jens Nielsen Falch. Sidstenævnte var var den mest fremtrædende blandt dem og blev efterhånden byens overformynder og senere rådmand.
Falch var gift med en datter af den tidligere ejer af gården, Anders Abrahamsen, der havde drevet det vidt indenfor handelen og selv ejede en skude. Især handelede både han og svigersønnen meget med fæstebønderpå Stevns. Falch var selv født i St-Heddinge.

1676 12/4 blev Mathias Børgesens hustru begravet i kirken. Han ofrede meget på denne begravelse. Der blev tændt lys, da man førte kirsten bort fra hjemmet.Alle kirkens klokker ringede, og de store vokslys på alteren var tændte under højtideligheden Kirsten Olsdatter, som hun hed, døde i barselseng.

- 29/11 blev Jens Falchs barn begravet på den store kirkegård.
- 7/12 blev Jens Falchs hustru, Ane Andersdatter, begravet på kirkegården. Også hun døde i barselseng.
- 13/12 blev deres barn begravet.
- 17/12 begravede man Mathias Børgesens plejesøn, Anders Børgesen. Han var søn af den velhavende handelsmand og skipper Børge Andersen (Brogade 3),og som Mathias var blev værge for ved Børge Andersens død.Grunden til at plejesønnen opholdt sig i Brogade 17, kendes ikke.

De to gårdejere i Brogade 17 måtte som så mange andre også tage imod indkvarterede soldater under Den skaanske Krig, men grunden til at vi her beskæftiger os mere med nævnte gård er den opmærksomhed man viste gården i 1987, idet man ved nedlæggese af nogle el-ledninger fandt godt 2ooo rdl. på gårdspladsen kun ca. 5o cm nede. De yngste var fra omkring 167o. Det er ikke lykkedes at finde frem til deres ejere.

Køge Arkiverne

1686 31/3 Betalt tilnatlig lys og tran for officerer og soldater i cortegallen for 4 skilling, såvel som den tid, 23.marts, Hans kgl. Majestæt (Chr. 5.) logerede hos hr. Landsdommerens (Rasmus Schiøller,Nørregade 1o) om natten,og da holdt soldaterne vagt i den gård tværs overfor(Nørregade 5) og i lige måde bekom til lys og tran samme nat for 4 skilling. Er så tilsammen 85 nætter a 4 skilling, 5 rdl.1 mark, 4 sk.

24.marts om morgenen rejste kongen til Tryggevælde og fik til forspand mester Emmiches heste,borgmester Cort Plums og Cathrine,sal. Henning Jacobsens heste(Nørregade 22).Nok forspand for overrentemesterens karet. Ved hjemrejsen 27. marts forspand til geheimeråd Pladzis og overkammerjunker Knuths kareter.(Til Køge kro).

1687 9/1. Efter overjægermesterens ordre skaffet en vogn med en jæger til Strøby.

- 28/1. Efter jægermesters ordre skaffet en vogn til en fisker til Strøby.
- 13/3 Efter borgmesters ordre sendt bud til Søholm efter rug.
- 17/3 leveret til bagerne her i byen 4o tdr. rug,som oldermand for bagerlauget,Anders Olsen, kvitterede for.

1686 1/11 Kom Hans Majestæt hid til byen og fik forspand til Valløby (ledsaget af geheimeråd Pladzis og overkammerjunker Knuth,som hver fik forspand til deres kareter). Hjemrejse 4.november.

1687 Betalt til Christopher Christiansen Bager for de 5 måneder Livgardens ordonnanser logerede hos ham. (11.januar).

- 3o/4 rejste Chr. 5. gennem byen. For Hans Majestæts kaleche kom til forspand 6 heste, for baron Juels 4 heste og for overrentemesterens og kongens tjeneres kaleche hver 4 heste. På vej til Vindbyholt.
- 31/5 Betalt for lys til de grønne soldater,som her i byen anammede, 6 aftener i Cortegalen.
- 31/5 Betalt for tvende bud til Roskilde ang. Hans Majestæts rejse til Boringholm til og fra. 7.juni betalt fire karle for Hans Majestæts heste at trække til København.
- 26/7 Lejet en vogn til en regimentskvartermester til Gjorslev.
- 8/1o Skaffet en fri vogn til en af dronnings.lakajer til Strøby.
- 28/1o rejste Hendes Majestæt til Gjorslev.

Til forspand for Hendes Majestæts kaleche kom 4 heste, til jomfruernes 2 heste og til Hr. Bilsmans kaleche 4 heste.

- oktober: Kom kongen og dronningen på vej mod Tryggevælde og fik til

Køge Arkiverne

forspand for hver karet, 6 heste. Til overkammerjunkeren kom 4 heste, til kammertjenerne og overmarskallen hver 4 heste.

1688 7/2 Efter magistratens befaling har jeg(kæmneren) givet og betalt til samtlige pottemagere her i byen 5 rdl, hvilke penge de udgav til en pottemager i Aashøj,som han dem havde fortrængt for nogen fortræd han antræffed i Ringsted,da de hans potter borttog. Herefter herskabet ved Gammel Køgegård forbød pottemagerne leret, indtil de 5 rdl. blev betalt. Og da de ikke kunne afsted .... at betale,haver byen det på deres vegne forstrakt, som de igen haver ..... betale, når de igen kan ... sted komme.

- bekom Christopher Bager for Livgardens ordonnanser at logere i 4 mdr, 15.maj.
- 9/6 Passerede Kongen og Dronningen på vej til Møn og Nykøbing og og bekom til hver kaleche 3 par heste.
- 15/6 kom Hendes Majestæt fra Gjorslev på rejse til København.Sendte bud til Roskilde om vogne ved Køge kro.
- 14.juli kom assessor (Ole)Rømer og fik forspand til Stevns klint.
- 3o/7 red Oluf Post til Roskilde om 8 forspandheste til 2 kareter, som her stod på Torvet og skulle til Lolland.
- 11/8 betalt til Laurits Maler til farve han efter ordre skulle bruge til Hans Majestæts værelser på rådhuset at anstryge, 3mark.
- Bekom assessor Rømer forspand til Fakse. Hjemrejse 14/8.
- 15/8 Sendte bud til skovrideren i Slimminge.
- 28/8 Bekom oberst Harboe 2 par forspandsheste herfra og til Stevns klint.Hjemrejse 29/8.
- 6/9 bekom oberst Harboe forspand til sin kaleche til Stevns klint. Hjemrejse 8/9.
- 27/9 Kom Hans Majestæt og Hendes Majestæt og kurfyrstinden af Sachen på rejse til Lolland og fik til 3 kalecher 18 forspandsheste. Hjemrejse over Køge kro 2.oktober med forspand også til prinsesindens kaleche.
- 2o/11 Haver jeg betalt til Cathrine,sal.Henning Jacobsen (Nørregade 22) for tvende tinfade,vægt 7 pd.,som blev borte,da Hans Majestæt sidste gang logerede her om natten, 2 rdl.2 mk.og 8 sk.
- 27/11 Bekom Poul Nielsen Trane 3 rdl. fordi fænrik Friis og tvende tjenere(af fodgarden)logered i 3o dage i hans gård(Brogade 16 b)

Køge Arkiverne

1665 29/6 foreligger regning om, at secretet i fangegården blev revet ned af muren og et nyt opført. Dertil medgik:

1 stk. 18 alen træ til stolper,

1 - 1o - træ,

Lagt tag på,og 2 tavl og en side at opmure, 1oo tagsten.

Tingbogen 1649 17/9 oplyser: Da kældersvenden Niels Christensen Ruff ikke kunne gøre regnskab for 449 rdl.,bad tolderen,Jens Hansen, byfogeden om at sætte kældersvenden ud.Fogeden og to mænd kom ned i stadskælderen under rådhuset ved 12.tiden om aftenen. Niels Ruff løb da rundt med et kosteskaf og ville slå "hvem der kom derned". Hertil bemærkede tolderens fuldmægtig: Du bliver ikke gammel i kælderen, Niels". "Det er lige,hvad jeg havde tænkt mig",svarede Ruff. Fuldmægtigen og hans folk gik derpå ind i den lille stue,hvor kakkelovnen stod,hvorpå alle regnskaber,breve og bøger samt hans klæder,der var i et skrin,blev forseglet.(Tingb.25/2 165o).

1649 19/2 skrev tolderen Jens Hansen købsbrev på gården nuv. Torvet 21
Et panteprev ses tinglæst 3/3 1651. Skødeprt.

Chr. 5. ses ifølge sine private kammerregnskaber at være den konge,som oftest har overnattet i Køge ved gennem rejser. De fire første gange boede han hos landsdommer Rasmus Schiøller(Nørregade 1o):

1678 12/11, 4/12.Ved det første besøg fik folkene på gården 3o dl. i drikkepenge.
1685 31/3 (drikkepenge 2o dl.)
1686 23/3 - -

De følgende overnatninger foregik på rådhuset:

1689 16/7 (Kongen var på vej til Møn)
1689 29/1o(Det hedder her: Tabte 7 dl. i spil om aftenen i Køge.)
1692 8 - 9. marts. Kongen var i Køge for at mønstre garden.
1693 2o/7 .Konge var på vej til Nykøbing og spiste til middag hos tolderen på rådhuset. (Peder Davidsen Foss).

Køge Arkiverne

1691 24/3 omtales kaptajn Knapsteds kompagni.

- 27/3 Bestilt 8 bønder og en vogn i Roskilde til at transportere 27 heste,som stutmesteren kom med fra Nykøbing slot, til København.En vogn ag stutmesteren til København.

- Betalt Niels Vognmand,som ag stutmesteren til Strøby, 2 mark. og 8.sk.

- 2o/4 Forspand til staldmester von Harstall til Vindbyholt.

- 21/4 Betalt årlige udgift:

Skarpretteren i Roskilde (til påske)	15 dl.
Det lille vognmandslaug for Torvet at rengørelo - (til Sct.Hans)	
Mads Hansen Klokker til Michieli	lo -
Begge byens vægtere til påske og Micheli	32 -

- 4/7 Betalt Niels Smed,som kørte overjæger Hans Jørgen til Strøby tilligemed hans karl.

- 26/7 Betalt for 4 bøger papir,som blev brugt til de 2 kompagnier af Sjællandske regiment og Livgardens billetter.

- 27/8 til Mette,Peder Christensens(Brogade 3 b.) for logemente i 5 måneder til fænrik Straalendorp

1692 16/8 Betalt Johan Grundt for 2 kongerejser:
2o/7 til Møn, og 2/8 da suiten rejste til København, er 8 mil,nemlig til Vindbyholt og København, 2 dl.
Til Sara,Johan Kohl for 2 kongerejser,4 mil,1 dl.3 mark.

1693 18/7 Betalt for lysepenge i Cortegalen(Corps de Gardes) i 122 dage, 3dl.3 mark,4sk. (Vagthus på Torvet)

- 21/9 Betalt til løjtnant Multhausen(Munchhausen) for ekseku - tionsgebyr for kopskatten at inddrive, 7 dl. 2 mark. og til 2 soldater,som ledsagede ham , 1 mark og 8 sk,

- 15/8 Betalt Niels Smed for hans heste var i forspand for stiftamtmandesn kaleche til Gjorslev den 2.august. 1 dl. 1 mark.

- Og for hjemrejsen 9,august til København, 2 dl.2 mark.

- 5/9 Betalt rådmand Jens Nielsen Falck for en landstingsrejse ang. loo tdr. skibsøl,som Lyder Siverts ville at byen skulle betale til ham:Domspenge,papir,fortæring i Ringsted, foder til hestene i 3 dage, i alt 15 dl. 1 mark. 12 sk.

- 28/2 Betalt for de 3 beskyldte troldkvinder,som kom fra Næstved "og bekom de her en Nat øl og mad,så og vagten,som og bekom deres Ophold og 3 Tjenere,som fulgte dem til København,samt et ridende Bud foruden,som og fulgte med.Deres fortæring frem og tilbage, så og Vognmanden tilbage,haver i alt kostet 6 dl.

Køge Arkiverne

1693 24/3 Betalt til de 3 lollandske troldkvinder, som kom fra København, deres fortæring og for byens tjener, der fulgte dem til Næstved. 1 dl. 3 mark. 11 sk.

- 1/6 Betalt til natmanden for kagen at rengøre og galgestøtten at afhugge og borttage.

- 19/9 Betalt for 5 hængelåse til rådhuset, som forbrugtes da troldkvinderne var her.

- 7/12 For taget(skuret) over rådhusklokken at male.

Niels Jensen Maltgører, som var kæmner i 1693, lod til slut indføre:

"Endelig for de sidste vil jeg ydmygt formode, at min gunstige Øvrighed mig godtgøre for dette Regnskab, så som jeg fattige Mand hverken kan læse eller skrive, men haver måttet betalt byskriveren, både for han i mit Hus haver opvartet og skrevet for mig, foruden samt Regnskabet at renskrive, nemlig Penge 15 dl."

1694 24/6 Betalt for den nordre ende på rådhuset, hvor sprøjten står, at lade reparere.

- 14/8 For bro lagt uden for rådhuset, hvor fornødent og for nye egeplanker og opstandere for enden i bænkene uden for rådhusdøren.

- 2o/1o Betalt klokker David Platz for rådhusværket at stille årligt, 1o dl.

- 18/12 For byfogeden og 2 mænd, som søgte at gøre udlæg i Jacob Smeds hus for hvis han på sit kæmnerregnskab var bleven skyldig. Og fandtes intet i huset at bekomme, uden hvis der tilforn var gjort udlæg i. Hvorfor han ifølge landstingdom resterer med 36 dl. 3 mark og 1 sk., hvilken jeg mig til fuld indtægt havde ført.

1696 3o/9(rådstuebogen) Adam Levin Knut, der havde købt en forfalden gård i byen, kunn ikke få nogen til at bebo den, hvilket var uheldigt, da han skulle benytte den til sin avling. Ifølge en ansøgning af 11/9 s.å. til Chr.5. blev han fri for al borgerlig og personlig tynge vedr. nævnte gård.

1698 1o/3 Ansøgte byrådet om major Hattens gård yderst i Nørregade, der havde været øde i 2o år, måtte tilkendes byen og kongen, hvilket blev bevilget. Den lå ved porten, hedder det.

Køge Arkiverne

Køge kæmnerregnskaber

1693 27/1. Kæmneren var ridende til København. „Jens Sørensen havde min vogn med troldkvinderne".

1693 28/2 3 beskyldte troldkvinder,der kom fra Næstved og skulle være en nat.

1694 29/4 Rådmand Jens Nielsen Falck rejste til København ang. 100 tdr. skibsøl,byen skulle levere.

1695 Byen fik ny sprøjte

Johan Kramberger var i Kbhvn. den tid,sprøjten skulle leveres og prøves,og folk fra brandlauget i hovedstaden var i Køge for at oplærebrandmesteren.

Sprøjten,som bestod af en høj tønde,der stod på en sluffe,kom med skib. Og hertil hørte 2 slanger og 2 støveller. Den blev prøvet ved stranden,hvor to karle pumpede vand.

Blandt udgifterne var en sele til hesten,som skulle trække sprøjten, samt en hovedstol og et par stænger.

1699 betalt en tønde øl til byens folk i Gl.Køge,Ølby og Ølsemagle, for byens kvæg at se til.

1699 11/8 Betalt for 18 stk.løsholter til milepælene mellem Køge-Næstved og Køge-Ringsted:18 milepæle lavet af tømmer og tallene hugget på, og derefter pælene malet med rødt og tallene med hvidt.

1692 Vægten på brød

Hvedebrød skal holde	11 lod,
Schonragen brød	14 1/2 lod,
Simbler	13 1/2 -,
Kouringer	9 -,
Blødt grovbrød	2 pund.

1708 var der et forslag til byrådet om at lave et lotteri med for 50.000 rdl. juveler(Køge rådstue Div. sagligt 4.)

Købmand Henning Jacobsen (Nørregade 22) blev gift med toldskriver Rasm. Nielsen Brems enke 1657 og overtog på denne måde gården. Hun døde 1671, hvorefter han giftede sig med Cathrine Ribers.Han døde 1683 og Cathrine, Jens Ribers datter, 1706.Rasmusses første kone hed Trine Pedersdatter.

Tryggevælde amtsregnskaber 1669-70: Her tales om at størstedelen af Tryggevælde mølles dæmning ved styrtdammen var forsvundet på grund af isdrift Broen over dæmningen,hvor alvejen løber, havde derved taget skade.

Køge Arkiverne

1695 19/3 Vognmand aag Henrich Pedersen til Lellinge birketing for der at lade læse på byens vegne Kgl.Majestæts brev ang. de huse uden for byen.

- 15/5 Gjort 5 trapper af eg til byens kag.
- 24/6 Vognmand aag Hans Prinselige Højheds fourer til Strøby.
- 6/11 Et hus i pottemager sal.Morten Baades gård i Nørregade blev nedrevet og materialerne benytet til en bolig for natmanden, deriblandt grundstenene og tagstenene. Til øpførelsen lod jeg lo læs ler køre fra Havneskoven (age), og Jens Gregersens hest trådte leret, 39 tavl at kline.Hentet i Nørregade til Natmandens hus: Tømmer,gammelt ler,brædder og brosten.
- 17/12 Betalt bud til Roskilde ang. en Kgl. suite,der skulle til Nykøbing for at tage imod prinsessen. En del ruder indsat i prinsens stue med bly og glas, kostet 2 mark.
- 24/12 Oluf Rasmussen red til Haarlev efter tvende ryttere,som skulle ledsage det arresterede kvindfolk til København.(var kommet fra Næstved.

1696 8/12 Kom den her indkvarterede fodgarde igen fra København, efter at Hans Prinselige Højheds bilager var overstået og behøvede lys fra 8/12 - 1/1, 25 dage, 3 mark 2 sk.

- 14/1 Morten Roed Væver blev kendte skyldig i skat, 1 mark 2 sk. (Var rømt fra byen).
- 28/4 Tvende borgere var i Arnøje hos herredsfoged Johan Friss med breve ang. Tønne Grubis besovende Kvindfolk.(Tønne Grubbes)
- 3/6 Betalt natmanden for et dødt svin, han tog fra rådhuset.
- 26/9 Betalt blegmanden for en del skarn at borttage fra Sudertorvet.
- 17/11 Betalt for en skorsten at feje i kaptajn Hattens gård.
- 26/11 Johan Grundt var i St.Taarnby med en skibskaptajn,der skulle til Møn. 1 dl.2 mark.
- 16/7 Borger var i Roskilde efter skarpretteren til Henrich Smeds besovende kvindfolk.

1698 21/5 Trende borgeres heste var for Hds.Majestæts kaleche herfra til Vemmetofte. (17/5). 6 dl.

- Og for tilbagerejsen fra Køge 22/5 til Køge kro betalt for hver par hest, 6 mark. ialt 4 dl.2 mark.
- 27/7 Betalt for at Sudertorvet højt fornødent blev lagt med brosten på adskillige steder.
- 14/12 Betalt for et stort lys til 4 sk. og 2 toskillingslys,som blev forbrugt,da omkvarteringen skete og nogle soldater blev aftakket.
- 3/1 Betalt for lys hver nat i"Cortegallen"(Corps de Garden) fra

Køge Arkiverne

2/1 1697 - 3/1 1698. Fragik 19/4, da de marcherede af og til den 25/4 og de 11 dag, den har været borte, er derfor 356 dage(nætter) a 2 Sk. er 11 dl. 8 sk.

1700 12/1 siges at gærdet for enden af Noseportstrædet var nedblæst.
- 2/3 betalt for forspandsheste til jærgermester Grams kaleche til Vindbyholt.
- 14/11 Betalt til fire søfarhe folk og mandskab som med en båd skulle fornemme, om det var vist at svenskens flåde var beliggende ved Dragør, 5 dl.
- 18/7 for forspandsheste til Hr. excellence, stiftamrmandens chaise herfra til Gjorslev, 1 dl. 2 mark, 8 sk.
- 20/7 Vognleje til 60 musketter fra Tøjhuset som kom, 1 1 dl. 1 mk.
- 25/8 Peter Katterup var i Roskilde at fornemme"om ved Sporgæmmet" at svenske der skulle have været ".

1701 25/4 Betalt til en bonde for et læs ved til rådtuens fornødenhed 1 mark. 12.
- 21/5 For en grøft at grave for enden af Noseportstræde til to soldater betalt , 1 dl. 2 mark.
- 7/6 Til en gabestok på Torvet betalt for 1 stk. 5 al.egestolpe, 1 halsjern og brolagt deromkring.
- 21/11 Nedblæste i den store storm et stykke sten af rådhuset, derslog en del tagsten i stykker på luden sammesteds, endnu for arbejdet til skorstenen, 20 stk, mursten betalt til samme. På tolderens tag, som store stykker sten af rådhuset havde beskadiget.

1702 24/4 kørte kgl. bygmester til Præstø, længere end 4 mil,derfor 2 mark og 4 sk. (Vognmænden skulle kun køre 4 mil)
- 26/5 Rejste enkedronningen gennem byen.

1703 5/7 Kom 66 tdr. rug heril fra København til Landmilitsen .
- 7/11 rejste bager Jacob Nielsen med 2 par forspnandsheste til Køge kro med enkedronningens suite.
- 14/11 Kom 260 tdr. rug fra Provianthuset . Betalt for prampenge (med skib)
- 6/2 Opsat en Justitspæl på Torvet,deril 8 stk. egetræ til spidtze,som de skal stå på - og 1 ditto af eg til et tværtræ. Kleinsmed slog kramper og jern fast.Brolagt omkring.

1704 15/2 Siges at broport var blæst om(materialer dertil er nævnt)
- 22/4 Betalt bager Jacob Nielsen(Torvet 11) for at bage brød til 2 kompagnier af fodgarden af 225 tdr. rug og 2 skp. 21 dl. (Malet i Lellinge vandmølle) 9 sk.

Fodgarden var i 15 uger 2 dage. 2/1 1704 - 18/4. Derfter Granadierne fra1/11 1704 - 2/11705.

1703 9/6 blev Jacob Bortig(den yngre), der var død i Kallundborg, begravet. Han ses tidligere at have været på Dragsholm.

Køge Arkiverne

Diverse udgifter

1701 8/6 Betalt seign. Claus Fich,som rejste fra Ringsted til Holland for at skaffe dygtige,gode tagsten til kirkens højt fornødne reparation.

1703 13/2 vedtoget det, at der skulle laves en port i Lovportstræde, som natmanden kunne have sin færd igennem med sin hest og vogn,da byen efterhånden var så tillukket, at han ingensteds kunne udkomme. Portene var lukket om natten,og grøfter og tjørnehegn var opsat overalt for at hindre toldsnyd.Gærdet for enden af Noseportstræde var i jan.1700 blæst omkuld,et nyt var opsat,foruden at der var gravet en bred grøft.
Den stadig overhængende krigsfare havde slækket på borgerskabets pligtsfølelse.Der lå efterhånden møg overalt. Selv det lille vognmandslaug,som troligt havde passet renholdelsen af Torvet,svigtede.

Stodderfogeden kørte 26 læs møg bort fra Nørregade.

1705 5/12 betalte jeg 4 ringere her i byen,fordi de ringede for Hans kgl.Højhed sal.prins Vilhelms lig udi 14 dage,og hver af dem om dagen blev forundt 4 skilling.

1703-05 se doktor Johan Ebling årligt at have modtaget 15 rdl."for apoteket her i byen at visitere".

1706 Betalt for 11 favne stenbro at lægge her uden for Vesterport,hvoraf halvdelen tilkommer byen at betale og Gl.Køgegård resten.

- 6/7 repareret tværrenden i Nørrestræde ud for Hans Caspersen Kobbersmeds hjørnehus.

1707 (nr. 53) Siegn. Christen Brasch i Søllerup nævnes at som fuldmægtig at have påtaget sig en sag for byen at føre.

1708 hedder det: I de dage da kongen rejste igennem Fakse til Svanejagt.(Stevns-Fakse herreds tingbog).(Fr. 4.)

- 10/3 var jeg(kæmneren) på Vallø for der at tage stilling til de forspandsheste og borgervogne herfra Køge,som skulle med Kgl. Majestæt til Køge kro.
- Kørte jeg til Vallø og hentede messing og tingtøj,lygter og lysestager og andet, der her fra byen var udlånt. 25/8.
- 26/8 Kørte jeg igen til Vllø for at tage ud fra gemakkerne stole og borde, som herfra var udlånt(Ved en anden lejlighed lånte man 6 spejle ud til Vallø).

1710 modtager købmand Hans Johansen,Brogade 5, betaling af kæmneren for at have givet 4 svage matroser mad, øl og sengeplads.De 3 af dem i 19 dage og 1 i 44 dage.

Køge Arkiverne

1698 27/7 Betalt for 24 milepæle.

- 3o/7 Betalt for 6oo tagsten fra landsdommer Schiøllers gård, som kom til de fattiges huse.

- - Repareret den ene pille uden for tolderens dør,som var nedkørt.

- 16/9 Betalt til rådmand Knud Berthelsen(Torvet 2) formedelst Guds vejrlig havde nedslaget noget af rådhusets gamle opsatte SIRAT på den nordre ende,hvorved han temmelig stor skade er tilføjet både på sten og lægter,hvorfor han har beregnet sig 7 slette daler,nemlig penge 5 dl. (Rådmanden ejede også tidl.Hans Bucks gård,Nørregade 2,hvor den tidl. arrest er). Han havde også lejet rådhusboden ved porten.

- 27/1o Betalt til Jens Hansen i Vestergade formedelst han rejste herfra og til Vordingborg og undervejs rigtig optegnede, hvor mange milepæle,som her imellem fandtes,hvorfor han er forundt 4 dl. 2 mark.

1699 16/3 Lukket med staver og tjørn for Noseportstræde,28 favne: 9 snese staver og 2 læs tjørn, 86 favne ialt at lade lukke.

- 5/5 3o gamle store mursten til fyrstedet ved rådstuen,og for den karl,der bar dem op og for dem at age dertil, 2 mark. Murermesteren til arbejdsløn, 2 dl. 2 mark.

- 19/5 Betalt til Gl.Køgegårds,Ølby og Ølsemagles mænd for byens kvæg at se til, 1 tdl. øl. 3 dl.

- 15/6 18 stk. løsholte til milepæle mellem Køge og Næstved og
- 11/8 Ringsted og Køge.En tømmermand for 18 milepæle at udskære, og for en maler at male pælene røde med hvide tal.

- 29/8 Betalt for 18 milepæle vognmand aged halvparten ad vejen til Ringsted og halvpartvejen til Næstved.Oluf Jensen fulgte med og havde umage med samme pæle at nedsætte. Her foruden haver kæmneren selv medfulgt både ud ad Ringsted og Næstvedvejen,derfor 3 dl. i alt med samme milepæle.

- 1o/1o 2 af ringerne har været i tårnet ved ringningen for sal. og højlovlig kong Christian den Femte fra den 3.september til 1.oktober. 6 dl.

17o6 28/12 Bekostet på rådhusgavlen,som i den store storm blev beskadiget,så den snart var færdig at falde ned. Først har 2 tømmermænd fastgjort den med tov,da stormen var oprejst.Siden indlagt 1 stk. 16 alens tømmer i rygåsen,som er anhæftet og når på 5 spærfag,og under deraf indlagt i muren i lige måde 2 stk. træ a 12 alen på hver side,og når over 4 fag,som er hæfted i spærerne og med søm anslagen og enderne i muren

Køge Arkiverne

inddreven,på hvilken jernankre skal fastslås, derfor 3 dl.

1706 7/12 Betalt kleinsmed for 4 jernankre at have indlagt, 11 lispund og 4 1/2 pd. vægt, 8 dl. 1 mark. 14 sk.
Dertil forbrugt yderligere:
3o mursten, 2o stk. vingsten(tagsten)
1 stk. 16 alen svensk træ
2 - 12 - - træ
Diverse søm og 6 stænger jern,vægt 12 lisp.og 2 pund.

1742 15/9 (nr. 27 bilag) Rådhusets østre gavl
Repareret på det grundmurede hus ud til Byesgård,som blev ganske omlagt på den ene side(taget).Dertil 4 tylter stenlægter, 1oo 4-tommer søm, 18 tdr. kalk, og 12oo tagsten. (kaldes tværhuset).Loftet under lugen forbedret med et bræt og sat en stiver under bjælken på rugloftet.

1751 2/3 Kagmanden Forfædiget et billede til kagen af træ i stedet for det stenbillede, der stod og blev kaldet Peder Døve.Malet det ny træbillede med en gra stenfarve. (kæmnerregn.)

Da Lovgraven blev renset

1747 25/1o Et regnskab ved Lovgravens oprensning viser, at der med - gik tre dage til dette arbejde. Hverdag deltog ca, 8-9 karle og 4 drenge, sidstnævnte samlede sten op fra graven,desuden var 3 karle beskæftiget om natten med at øse vand op.

1752 14/3 Blev gjort en ny port for Aastrædet i Vestergade mellem Seign. Feddersen og Niels Abrahamsens gårde.(mellem 15 og 17)

1753 omtales Peder Carl ved broen til Gl. Køge. Se også fodnote: 1)

175o I kæmnerregnskaberne omtales nu Rebslagergade

1711 26/1 Aashøj by: Mads Frederiksen har tilforn brændt nogle potter, men har ikke ved 4 års tid brugt sit håndværk,såsom han er bondefoged ved Gl. Køgegård. (Chr.5. forbød pottemageri på lanet. Efter 17oo var der enkelte pottemagere på landet trods forbudet.) (Tryggevælde amtsregskaber(ekstraskatteer).

1) Gl.Køge birks tingbog omtaler 9/7 1742 det nødvendige at reparere broen uden for Peder Carlsens hus og dele udgifterne mellem byen og amtet.

Køge Arkiverne

D I V E R S E O P L Y S N I N G E R

hentet fra tingbøger -rådstuebøger -kæmner -og kirkeregnskaber samt skøde og panteprotokoller m.m.

NB. Når en gårds nummer er nævnt f.eks. Brogade 16 eller Torvet 21,henviser det til det nuværende gadenummer. Kun enkelte steder, hvor der for årtier siden er sket en sammenlægning af flere mindre grunde, så de nu forekommer som een grund (gadenummer) henvises til matrikelnummeret 1682, 1778 eller 1863, hvor der fandt en ommatrikulering sted.
I øvrigt henvises til museumsdirektør Torben Witts matrikelsregister over Køge købstads bygrunde.(Køge bibliotek - Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm og Køge Museum).

Køge Arkiverne

Borgerskaber (fortsat side 181-182)
(flyttet til 78 a,b,)

1596	13/12	Poul Pedersen(Borgmester Peder Pedersens søn)
-	-	Rasmus Pedersen,kræmmer, P.P.s søn - Vestergade 23-25)
-	-	Lauritz Krog, kræmmer.
-	-	Marchus Skomager.
1600	5/12	Jochum Permin,tyskølsfører,kræmmer,
1599	23/3	Søren Grydestøber.
-	-	Hans Bartskær, kræmmer.
1607	25/9	Albrect Flecke,kræmmer
1606	12/6	Kield Nielsen, kræmmer.
-	-	Niels Hermandsen, bøssemager.
-		Morten Henrichsen, smed.
-	-	Jacob Paltz, feldbereder.
-	-	Simon de Freund(Frey),kræmmer.
-	-	Niels Michelsen, skomager.
1610	14/12	Aarent Kock
1608	14/12	Anthonius Jansen van der Brøgge
1619	15/12	Anthonius Maldag(Maldach)(Moldach)
1622	18/12	Jørgen Steinlin,kopsætter
1622	20/12	Hans Poulsen, bøssemager
1623	17/12	Henrich Francke, bødker
-	-	Jens Madsen, bødker
-	-	Niels Adsersen, skrædder
-	-	Peder Iversen, skrædder
-	19/12	Christian Perlestikker
1635	16/10	Peder Andersen,Grydestøber, født i Næstved.

Køge Arkiverne

Borgerskaber 1) 165o 13/8 Johannes Walter Bartskær.

1596 13/12 Den tyske Sværdfeger

1599 23/3 HansBuch,kræmmer, Rostock(Hans Bartskær,Kræmmer) 1599 23/3

16o1 11/12 Hans Pottemager

16o5 26/4 Hans Platz

16o7 11/12 Oluf Nielsen Lollik,kræmmer

16o8 14/12 Rasmus Pedersen,kræmmer,født i Køge

1618 16/12 Erich Helmers,købmandsskab

1618 16/12 Willum Hindze,pottemager,Itzeho ?

1619 15/12 Porce Lauritzen, Store-Heddinge,

1619 2o/12 Hans Lauritzen,købmandsskab

1624 Svend Jensen, pottemager

1625 16/12 Troels Andersen,købmandsskab (Store-Heddinge ?)

1628 13/6 Claus Wilde,tømrer,(1628 17/4 Martin Polchow ,Rostock.

1629 16/12 Jacob Dyster,

1629 16/12 Daniel Hansen,pottemager,

163o 17/12 Cort Richter,Engen,Westfalen,kontrafejer,

163o 15/12 Oluf Henrichsen, Malmø, kræmmer

163o 15/12 Hans Herning,tømrer,Weimar,Tyskland

163o 15/12 Andreas Becker,Tyskland, tømrer,

163o 17/12 Anders Mathiesen,murermester,Stralsund

162o 18/12 Oluf Sandersen, købmandsskab(Malmø, fejl)

1631 5/7 Bentil,murermester,Magdeburg,(Pantil Harpke)

1631 Thomas Pedersen, Holsten

1631 19/12 Sivert Allers,Oldenburg

1631 19/12 Gert Reimers,Oldenburg(kom 28/6 i skrædderlauget)

163o 2o/12 Hermand Klie(Kly),Holsten.opsagt 1o/1-32

1632 13/12 Zakarias Lütcken,købmandsskab,Rostock

1632 13/12 Jacob Hansen,købmandsskab,Flensburg(foged Ravnstrup)

1632 13/12 Jochum Sløjman,tømrer,Rostock (Slopmann)

1641 15/12 Daniel Katterberg, født i Greffratt ?

1) Rådstueprotokollen.

Køge Arkiverne

Borgerskaber: 1642 19/12 Adrian Zeitler, Lübeck (guldsmed)

1630 15/12 Frantz Gyllich, kandestøber, barnefødt i (Sticht von Kollen zu Wernell ?)

1630 20/12 Saxe Ibsen, Sierslev, Stevns,

1630 20/12 Tore Tollesen, Nordbagge,

1630 20/12 Hans Andreasen, Flensburg,

1631 19/12 Hans Christensen Homble, forrige foged Vallø,

1631 20/12 Peder Dreyer, født i Fakse,

1631 23/12 Blassius Møller, kirurg, kom fra København,

1631 23/12 Morten Michelsen, født i Rude i Hads herred, tidl. ridefoged og skriver på Tryggevælde,

1632 13/12 Johan Blum, kom fra Flensburg,

1632 13/12 Petter Jacobsen de Kock, født i Bommel in Geldern (Holland)

1632 13/12 Tyge Søffrens (Sørensen) Holsten,

1632 13/12 Jens Aarentzen, Køge,

1632 13/12 Michel Krump, snedker,

1633 18/12 Jonas Jonasen, guldsmed, kom fra København,

1633 18/12 Jochum Frandsen, rkæmmer, Lybæk,

1634 25/2 Tommas Nielsen, guldsmedesvend, født i Køge, må nedsætte sig som guldsmed,

1634 3/6 Hans Schrøder må optages i snedkerlauget,

1634 15/12 Jacob Michelsen, Holsten,

1634 15/12 Hans Dirichsen, Land Holsten,

1634 16/12 Jesper Michelsen, Holbæk,

1634 23/12 M. Berendt, tømmermand, in der Pfalz, Tyskland,

1637 19/12 Christen Caspersen, Trondhjem,

1637 19/12 Hans Lauritzen, Ystad, Skaane,

1637 20/12 Gert Bergending (dich), Lybæk,

1638 13/12 Tønnes Korning, Westfalen, Tyskland,

1638 18/12 T. Egbret, Pommern,

1638 18/12 Lauritz Porse, kom fra Pebringe (født i St.Hed.)?

1639 17/12 Hans Lauritzen, kom fra Aashøj,

1639 18/12 Christopher Schrøder (Schræder), Rostock, (1640 10/6 flyttet til Rostock. Byfogedrgn

1639 18/12 Hans Hammer, Lybæk,

1639 18/12 Isak ? født i Skotland,

1641 15/12 Jacob Pomeyer, Engen, Westfalen,

Køge Arkiverne

Borgerskaber: 1642 2o/12 David Munthe,farver. født ? kom fra Stralsund.

1632 13/12 Henrich Henrichsen,murermester,Rostock

1632 18/12 Niels Christensen,Skodsbjerg ? (Skrosbjærg),

1633 2o/12 Peder Michelsen,murermester,Tyskland

1633 2o/12 Mathias Hansen,tømrer,Rostock

1633 2o/12 Wulff Poulsen,pottemager,Itzeho

1633 2o/12 Søren Rasmussen,pottemager, København

1634 15/12 Gielles Kollendal,kømandsskab,Bergen(Bergenskeland)

1636 2o/12 Herman Richter, Engen,Westfalen

1636 19/1 Gabriel Jacobsen,købmandsskab,Skaanemand

1642 2o/2 Hans Platz, Lübeck,købmandskab

1642 2o/12 Hans Naalemager,Danzig

1642 2o/12 Andreas Hofmand,murermester,Tyskland

1642 2o/12 Just Korning,kræmmer,Tyskland

1642 2o/12 Johan Katterberg,købmandsskab,Sollingen,Westfalen

1641 17/12 Morten Baade,pottemager,Mecklenburg

1683 18/12 Jens Rasmussen,pottemager

1693 28/2 Hans Mortensen,pottemager, Køge

1713 3/1o Hans Lauritsen,pottemager

1781 16/1o Jochum Dubiger,pottemager

1788 8/1 Henrich Berentsen,pottemager

1599 25/3 Hans Schürtz,bartskær

1598 8/12 Herman Jespersen, tøffelmager

1619 15/12 Claus Henrichsen,kræmmer ?

1639 18/12 Bartholemæus Kontrafejer, Prydtz

164o 15/1 Claus Richter, Tyskland.

1636 23/12 Rasmus Nielsen Toldskriver, født i Lolland,Øster Ulslev sogn.

1636 23/12 Henrich Willumsen Møller,født i Allersløf,Tyskland.

Flere af de borgere,der blev store handelsfolk med årene,ses at have begyndt som tjener hos stor kræmmer eller købmand. Johan Katterberg nævnes således som tjener for kræmmeren Jørgen Hauchsen (Nørregade 1o) 6/2 1632 og Gert Borchendinch for kræmmeren Søren Jensen s. å (Museumesgården). 3o/7-32. (Rådstueprt.)

Laur.Jacobsen,herredsfogedens søn fra Frøslev,begyndte som tjener hos Johan Katterberg og blev senere gift med dennes datter.

Køge Arkiverne

Borgerskaber Ifølge stadens privilegier måtte ingen person opholde sig længere end 6 uger i byen uden at løse borgerskab(Tingb.1651 13/1)

1596 13/12 Marcus Skomager,

1597 9/12 Morten Madsen,Mønbo

- 16/12 Hans Kock

1608 14/12 Mads Jensen

- - Christen Nielsen Bagger

- - Antonius Jansen von der Brøgge

- - Hans Simonsen Kleinsmed

- - JensPoulsen

1599 14/12 Niels Læstesnider(skolæster)

- 14/12 Niels Tommesen Skomager } Muligt samme person.Fik gård i Vestergade, syd.

- 19/12 Hans Sverresen

1608 16/12 Hans Lauritsen

- - Mads Nielsen Ringsted

1609 15/12 Frants Henrichsen Brunsteen

1617 18/12 Hans Billedsnider

- 19/12 Mads Ravn

- - Kort Richter

- - Frants Isenberg

1618 18/12 Peder Didrichsen

1620 18/12 OlufSandersen

1621 7/12 Peter von Bohn, snedker

1623 17/12 Anders Hansen

- - Svend Jensen Pottemager

- - Niels Jacobsen Pottemager

- - Niels Adsersen, Skrædder

1624 6/2 Claus Henrichsen(opsagde sit borgerskab,ville til Tyskland)

- 16/12 Peder Sommer

- 20/12 Oluf Jensen, forh. foged Turebyholm

1625 1/4 Hermand Johansen Kock

1614 16/12 Frederich Guldsemd

1613 17/12 David Bartskær

Køge Arkiverne

Borgerskaber

Jonas Jonasen Guldsmed	1633 18/12	
Morten Olsen Guldsmed	1614 16/12	
Frederich Jensen Guldsmed	162o 14/12	
Thomas Nielsen Guldmsed	1634 25/2	
Niels Pedersen Guldsmed	1633 18/12	(kommen fra Roskilde)
Frantz von Gyllich Kandestøber	163o 15/12	
Hans Clausen Guldsmed	1663 27/1	
Christen Nielsen Stub Guldsmed	1663 15/12	
Jochum Billedsnider	1619 15/12	
Johan Marqvardsen, Stenhugger	1627 14/12	
Jacob Jensen Slange, Posementmag	1648 25/7,	født i Slangerup
Marcus Kyld Guldsmed	1648 8/12	
Jørgen Detering Glarmester	1663 2o/12	
Mathias Christensen Fich	1696 7/7	Kandestøber født i Ribe
Hans Casper Tæg Kobbersmed	1686 21/12	
Nicolai Munck(Mund) Guldsmed	17oo 19/1o	
Adrian Zeitler Guldsmed	1642 19/12	
Claus Nielsen Guldsmed	1631 19/12	barnefødt i Skelskør
Jørgen Jørgensen Guldsmed	16o9 13/12	
Claus de Smede	161o 19/1	
Michel Pedersen Kandestøber	162o 14/12	
Jacob Francke Skomager	162o 14/12	
Mathias Tommesen Skrædder	162o 14/12	(Skrædder var et tilnavn)
Anker Hansen	162o 14/12	Mathias var handelsmand.
Cort Richter	1617 19/12	
Jacob Pomeyer, Enger, Westfalen	1641 15/12	
Anders Andersen Læsø	1631 23/12	født på Læsø.
Cort Richter kontrafejer	163o 17/12	født Enger, Westfalen
		1632 7/1 blver unge Cort Richter fjerdingskæmner i Nørre fjerding.
Johan Buck	1635 16/12,	født i Tyskland
Tommas Nielsen	1635 16/12,	født her i byen

Køge Arkiverne

Skeltrætter

1598 24/2 rådstueprt. Bodil Thorsdatter,

1622 19/8, tingb. Vestergade 6-8.

1623 1/9 - Om vinduer i tyskølsfører Oluf Jensens gård, Vesterg. 19.

1624 7/6 - mellem Brogade 5 og 7.

1625 19/12 - mellem Brogade 3(b) og 5.

1624 23/8 - mellem Brogade 5 og 7.

1625 22/8 - Da Helliggjesthuset i Noseportstræde blev revet ned.

1626 6/2 - mellem Brogade 3(b) og 5.

1626 28/8 - mellem Brogade 19 og 21. (og 14/2 1626)

1627 21/5 - Enevold Brochmand: Ingen måoverbygge med tagdryp sin nabos grund

1627 28/5 - "På disse Steder er med gammel og nyt Gavlhus o.v.s.

1628 8/9 - En en spildevandsrende, som en tømmer lagde mellem gårdene Nyportstræde 1o og 12, men under naboes tagdryp.

1631 maj - Forlig om kighuller(lysåbninger) mellem Oluf Sandersen og hans nabo mod vest, Christen Lauritsen Skomager.

163o 25/1 - Søren Joensen og Diderich Sonningsen, Nørrestræde.

1631 december Gavl mod gavl i gårdene Brogade 19 og 21(skeltrætte).

1632 14/5, 16/7, 1o/9, tingbogen: Trætte mellem ejerne i Vestergade 21 og 23.

1633 19/8 - Om Mads Ravns badstue.

1634 6/5 - Enevold Rasmussen Brochmands gård.

1636 1/2 - Skeltrætte om gårdene Torvet 24 og 26.

1647 26/7 og 2o/9 Da det gamle kompagnihus blev revet ned, Vestergade 4

1651 2/6 - At et godt tagdryp var 1 1/2 fod efter god gammel købstadsbygning. Torvet 1o og 12

1634 6/5, rådstuen: At et tagdryp normalt skulle bestå af 1 1/2 tagsten

1623 25/8 Tingb. Mads Guldsmed og Søren Kræmmer(Museumsgården)

1624 12/8 - Hans Buck og Poul Organist(Nørregade 2)

Køge Arkiverne

Tingbogen 1655. 2o7.
Ved en synsforretning vedr. Gadebroer og rendestene i byen hedder det om stenbroen i og ved Nørreport:
Ved Nørreport vil Stenbroen både udenfor og indenfor,såvel i Porten, med Sten og Sand forhøjes.
Fændediget For Jens Ribers(Brogade 23) bagport til Fændediget måGaden forhøjes med Sten og Sand. Havnens Bro(stenbro) fra Tvættestedet og til Broport skal med Sten og Sand forhøjes. Byens tvættested(vaskeplads) på hjørnet ved Fændediget).

Tingbogen 1655. 222. Ved et drikkegilde hos Johan Skult kom det til slagsmål, og der blev slået med en ølkande. Senere stod Peder Bagger(Bager) med dragen kårde foran Skults dør og bad ham komme ud med ordene: At dersom han var bedre end en skælm,skulle han komme ud. Bageren havde kaldt Schults kone en hore og Schult en skælm. (Skult opsagde sit borgerskab 16/4 1657 og bosatte sig i hovedstaden.
Pag. 238. Borgmester Hans Christensen efterlyser på tinge ugudelige og forhærdede mennesker,der træder hans gærder ned i hans have uden for Nørreport og opbrænder det ene hus efter det andet i Nyportstræde.

Dagligliv i Danmark bd. I. 676. Her er Ole Rømers kort over Danmark gengivet.Var opmålt med milevogn. Bemærk den lige linie fra Køge til Gisselfeld og fra Køge til Sigerslev. Vejen mellem Køge og Ringsted er ikke målt.

Tingbogen 1630 slutter med at opgive,hvormeget der var kommet ind for eder,der var "svoren af eder" under bytingets møder ved tingstokkene på Torvet.

Skødeprt. 1748.225. Heraf fremgår det, at et strandvænge blev solgt østen for byen mellem Byesgård og Møllegade,hvori ligger byens almindelige stræde og agevej mellem byens grøft eller vandløbsrende på den vestre og bemeldte vænge på den østre side.
Samme byens stræde målt langs grøften er 2o4 alen og langs med vænget 213 alen,bredde over søndre ende er 19 alen,midt over 14 alen og i nordre ende 9 alen,alt fra bemeldte vandløbsrende til berørte strandvænge,hvilket byens almindelige stræde eller agevej er byens ejendom. Strandvænget,som sælges, er midt igennem fra byens stræde til grøften ved stranden 3o6 alen langt fra syd til nord,bredden er 169 alen.

Tingbogen 1642 25/7 Jens Michelsen forklarer, at i anledning af de tyske fordrevne her i Køge så gik han efter byrådets begæring sidste 8-9/7 ledsaget af tvende af byens tjenere, rundt fra hus til hus, randsagede og efterspurgte,"hvad Slags Folk nogle haver til Værelse og Huse,som ej tjener for Kost og Laug". Han kunne ikke opsøge," eller nogle vilde bekende,nogle som ikke var Borgere end de her efterskrevne, Claus Scherf,David Munthe,der kom fra Stralsund". o.s.v. (her forkommer flere navne,som er uläselige)

Køge Arkiverne

Tingbog 1638 27/8,42. Syn vedr."den åbne gård"i Kirkestræde:
og hosliggen/de våninger:

" De fire,som er bygget i samme gadelænge, er ganske forfaldne, så de ville opbygges af nye. Pag. 44 siges, at der var 13 boliger i "den åbne Gård". Omtales også tingbog 1626 3/7: 5 boder ved kirken og 26/2 1627.

Kæmnerregnskab 1627: Tømmerarbejde på træværket på dæmningen ved Tudsegrøven uden for Nørreport, Stenbro lagt på samme dæmning hvor byen har indkøring

157o 18/7 (Kancelliets brevb.) Siges at Køge var nogle år tilbage med jordskyld til Sorø kloster for en grund,hvoraf en del af deres rådhus var bygget på.Borgmester og råd handlede med kongen og fik eftergivet jordskylden een gang for alle.

Hvad borgerskabet handlede med: Rådstueprt. 1643 18/4:

Hans Christensen Homble(Brogade 1) købte hos sin nabo,Gregers Hansen (Brogade 3 a) Stangjern,tjære,torsk,sej og gullands træ.

Og Gregers Hansen købte hos Homble: 1 læst god sild a 9 sletdl. tønden, er 1o8 dl, altså 12 tdr.
1 læst malt til 8 1/2 mark
1 læst sild
1 td. malt
1 skibpund jern.

Byfogeden Christen Justesen Bloch handlede med sild,malt,hør,der bl. a blev solgt til Søren Ladefoged på Vallø.

Jacob Cortsen i Vestergade handlede med Humle,kalk og stort salt.

Iver Christophersen,Vestergade 1-3 leverede 1618 5 tdr.vibesild til Højstrup.

Jens Jensen,Torvet 21, leverede 1623 22oo tagsten til Vindbyholt gæstegård, og Cort Richter alt fyrretræ til gæstegården.

Hans Pottemager opsatte en kakkelovn af egne potter påTryggevæl-
Frants Henrichsen leverede en jernkakkelovn. 1628. de.

Claus Bogbinder lavede 5 tingbøger til Tryggevælde len og lev. skind til byens tromme.

Claus Thor Smede (Torvet 9) handlede bl.a. med islandsk fisk og bastreb.

Anders Rebslager lev.reb til sejerværk og klokkestreng til Tryggevælde Kirke.

Køge Arkiverne

Et gammelt skøde på Slagtergården,Torvet 18 ,senere Oluf Sandersens.

Skødeprt. 1587 11/9 Fik Jens Christensen skøde af Maren Baltzers, Christen Jespersens på gård beliggende mellem borgm. Peder Pedersens gård norden Torvet,som Karen Mads Offerskærs ejede, og Anders Strøbys gård,som Jacob Godich ibor, samt en hosliggende bolig nest vesten op til samme gård,som Hans Ibsen nu ibor med frit agerum ud til Kirkestræde.

Tingbog 2o/8 1638,33. En kvinde ville sælge en taffel sølvske med Fr. Guldsmeds stempel på for 3 mark loddet og kom ind til guldsmed Troels Jacobsens med den. Den viste sig at være Claus(Nielsen) Guldsmeds ske og foruden stemplet stod der 3 bogstaver(L.F.D),der var hendes datters ? navn.

Fr. Guldsmeds værktøj er nævnt i skifte 1632,pag.113.

Indlæg til registranterne)Seddelregister på Rigsarkivet vedr. Køge 1481-165o.

1552 14/1o om Sct. Gertruds kapel
164o 17/3 - byens fængsel
1641 13/7 - 14 fra den tyske menighed(deres navne).
1647 13/7 at 17 borgere ønskede tysk øls afskaffelse.

Om branden 1633 findes følgende indlæg:

1633 17/1o,1634 4/4,1637 8/2,1639 28/1,164o 17/3.

Boder på hjørnet af Nyportstræde og Skomager Laugshusstræde:

Skødeprt.1594 28/1 På 6 boder,hvoraf de 3 ligger i Nyportstræde norden næst op til Else Bysvends gård og sønden næst op til Skomag.Laugshusstræde. De 3 andre ligger i Skomager Laugshusstr. på sønder side vesten næst op til Florents Degns bolig af Lyderslev. Solgt til kapellan Willads Hansen,Køge.

Rådstueprt. 28/12 1636 Følgende borgere,som resterede i "Den ostindiske Handel", skulle møde i Roskilde torsdag før nytår: For kommissionen.

Hans Christensen	(Brogade)	6o dl.	nu 45 dl.	ialt 1o5 rdl.
Frantz Isenberg	-	6o -	45 -	
Søren Knudsens arvinger(Brogade 1)		4o dl.	nu 3o dl.	
Dines Christens hustru,Brogade,		6o -	45 -	
Gregers Hansen, Brogade 3 a,		2o -	15 -	
Frantz Henrichsen, Brogade 7,15 %		er	45 -	

Ingeborg, sal.Claus Thor Smede på begge hendes afgangne mænds vegne 3oo dl.

Hans Christensen,Brogade 19, ville skrive til Roskilde,

Gregers Hansen forklarede, at han havde lidt skade ved to brande,

Hans Christensen Homble svarede på Søren Knudsens(hans formands) vegne, at han havde lidt skade ved brand og havde store udgifter til sin formands arvinger.

Køge Arkiverne

Rådmand Oluf Sandersen blev begravet på den store kirkegård 1671 29/11 og hans hustru, Margrethe, 1672 2/7.

Ifølge deres skifte, 1672.pag.118) blev hovedgården, Torvet 18, vurderet til 5oo dl. og en bolig i Kirkestræde til 8o dl.

Han ejede desuden en 4.part i en øde plads mellem Morten Michelsens (Henrik Müllers) gård, nuv. Torvet 21, og Kirsten, sal. Jens Poulsens gård på vestsiden af pladsen, hvilken blev vurdet til 5o dl.

S. Stern nævner i sin beskrivelse over Københavns amt 1834 gården, nuv. Torvet 21, der blev opført 1634, at denne 2.etages stenbygning med sine trende, høje trappeformede gavle og frontispice lignede et tårn.

Tingb.1649 16/2: Sælger Hans Nielsen Glarmester sin gård, Nørregade øst, til Adrian Zeitler Guldsmed. Gården lå mellem Jens Haarlevs gård mod syd og Povl Feldbereders gård, han selv iboede, mod nord og havde lukket seng, vråskab for bordenden og drætter med hylder i stuen samt haverum.

Skifteforretning for Adrian Guldsmed 1658 27/5 gift med Kirsten Willumsdatter, pag.142. Enken død 166o.

Ridefogeden på Gl. Køgegård lod 25/7 1664 tinglæse et forbud mod øl - tapning uden for Broport: "Det tillades ingen udi disse tilstundne markedsdage at udtappe noget øl sønden den murede bro for Køge, såvidt Gl. Køgegårds grund sig strækker", hedder det.

Nyportstræde 23-25 var en såkaldt "aaben Gaard" 1654. Her boede senere de arbejdere, som var beskæftiget i Manufakturgården (sejldug) på Torvet i den periode, fabrikationen fandt sted. Begge grunde havde fælles ejer.

Tingb.1634 2/6 taler om Alhed Jensdatters plads (Var enke efter rådmand Dines Christensen og datter af Anne Windzis). Om denne have og plads hedder det, at den lå næst byens have og strakte sig udi åen (til åen) - med den øster ende, og til Gregers Hansens, Peder Jørgensens og Mads Ravns pladser med den vestre ende.

Gregers Hansen, Peder Jørgensen og Mads Ravn boende henholdsvis:
Brogade 3 a, - 3 b, Brogade 5 (Brogade 3 var tidligere 2 små gårde)

Køge Arkiverne

Skøder eller panter, der vedr. gårde på Torvets nordside:

Skødeprt. 1642 12/9 Jacob Pomeyer på Laur. Lauritsens vegne giver pant i Mads Nielsens gård(og våning)mellem Oluf Sandersens og våning, han ibor på den vestre og nordre side og Kirkestræde på den østre side.

1646 28/9 : Arent von der March pant i sin gård på sin formands, Søren Holst,vegne, mellem Peder Iversens gård mod vest og Niels Pedersen Ravns gård mod øst (Arent von der March nr. lo)

1647 12/7 Niels Pedersens Ravns pant i sin gård med Arent von Marchs gård mod vest og Hans Ebbesens Bagers gård mod øst.

Tingbog 1651 2/6, 112, Skeltrætte mellem Arent von der March og hans nabo mod vest Peder Iversen.

Tingbog 1655, aug. 2o7. Her siges, at byens rende gik ind ved Arent von der Marchs gård (nr. lo) og ud i Kirkestræde ved våningen bag Enevold Brochmands gård.

Skødeprt. 1651 -73: Siges at Torvet nuv. nr. 8 var herredsfoged i Baarse herred Laurits Sørensens gård, beboet af Gabriel Otto.(167o 2/5)

Skødeprt. 1651-73 pag. 82 oplyses, at Jens Pedersen får sin faders, Peder Iversens gård (nr. 12) 1662. Moderen Mette Jensdatter(Afkald)

Skødebog 1587 13/11 : Skøde til Thomas Nielsen fra borgmester Michel Jensen i Kallundborg på gården vesten og norden Torvet (Hjørnet af Nyportstræde).

Skødebog 1594: Skøde på gården norden Torvet mellem Dines Tomsens gård og Peder Pedersens,fordum borgmester og råds gård,som Michel Kandestøber ibor med vinduer ud til Kirkestrædet.

Skødebog 1588 22/7. Skøde fra borgmester Peder Pedersens til Christoffer Croll på gård på Torvet mod nord mellem Hans Grydestøbers og Jens Vallentins gårde,og som Croll iboede. Jordskyld til kirken 4 sk.

Skødebog 1587 25/9 Fra Jørgen Stigsen til Peder Pedersen på en gård,der lå mellem Jens Vallentin og Hans Grydestøbers gårde.

Skødebog 1587: Sal.Christen Jespersens gård, gift med Maren Baltzersdatter skøde til byfoged Jens Christensen. Gården lå mellem borgmester Peder Pedersens gård,som Karen Mads Offeskær ibor, og Anders Strøbys gård,som Jacob Godich ibor. 21/9 1587.

Tingbogen 1632 19/11 omtaler Pantel (Pentel) Harpkes,murermesters hustru, Pernille Rasmusdatter, datter af murermester Rasmus Lauritsen,Køge.

Hans Lauritsen,pottemager, omtales i rådstueprt.1649 2o/3.

Køge Arkiverne

Jordskyld vedr. gårdene på Torvets nordside: Mark Skill.

Arent von der March (havde før tilhørt) Søren Nielsen Holst, 3 - 8,

Niels Ravn - - - Maren, Peder Michelsen 2 -8,

Hans Ebbesen, Bager - - - Willum Christensen 2 -4,

Cort Richter - - - Niels Grydestøber 2 -4,

Nok af den gård Cort Richter den ældre ejede 2-4,

Jacob Pomeyer af den gård Cort Richter den ældre ejede 31 1/2 sk.

Jordskyld i Nørrestræde

Jacob Pomeyer af den bolig somJens Brændevin før ejede og Cort Richter den ældre lod bygge på, 2o sk.

Sag Jacob Pomeyer i tingbogen 1664,(7.)

Køge Arkiverne